

**A GYULAFEHÉRVÁRI FŐEGYHÁZMEGYE
PASZTORÁLIS TERVE
2013–2014**

A plébánia éve

A hívek sokaságának egy volt a szíve-lelke (Csel 2,42)

**Verbum • Kolozsvár
2013**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
A plébánia éve 2013-2014 : a gyulafehérvári főegyházmege
pasztorális terve / ed.: Portik H. Kelemen, Molnár Izabella. – Cluj
Napoca : Verbum, 2013
ISBN 978-606-8059-88-4

I. Portik, Kelemen H (ed.)
II. Molnár, Izabella (ed.)

2

Szerkesztette: Portik H. Kelemen, Molnár Izabella
Borító: Szócs Zsolt

Kiadja a Gyulafehérvári Egyházmegyei Pasztorációs Iroda megbízásából
a Kolozsvári Verbum Keresztény Kulturális Egyesület
400045 Cluj, str. Albert Einstein nr. 2

Tartalom

Előszó (Jakubinyi György érsek)	4
A plébániai közösség, klerikusok és laikusok (Portik H. Kelemen)	5
A plébánia az egyház tanításának fényében (Szénégető István)	11
A plébániai közösség ismertetőjegyei (Darvas Piroska)	20
Családok a plébánián (Kertész Marika)	24
Ifjúság a plébánián (Összeállította/válogatta: Tamás Barnabás)	32
Gyerekek a plébánián (Dávid György – Elekes Szende)	43
Gyermekek a gyimesbükki plébánián (Balla Imre)	51
Felnőtt csoportok a plébánián (Ilyés Erika sa)	55
A mindenkori egyháztanácsos feladata a hívek lelki életének megerősítése (Összeállította: Pázmán Attila, Szénégető István)	61
Lelkiségi csoportok a plébánián (Samaj Arnold)	71
Idősek a plébánián (Hajlák Attila)	75
Szeretetszolgálat a plébánián (Török Bernadett)	91
Liturgikus élet a plébánián (Nóda Mózes)	100
Közösségi szentírásolvasás a plébánián (Magos Gyöngyvér)	107

ELŐSZÓ

Jakubinyi György érsek

A hit évének befejezése után pasztorális tervünk a kommunió évében a plébániát célozza meg. A plébániát, de nem mint egy épületet, ahol a pap és esetleg a fizetett munkatársai laknak és dolgoznak, hanem azt a közösséget, amelyhez tartoznak azok, akik ott, azon a területen élnek.

Mindannyiunknak van valamilyen fogalma a plébániáról. Minden megkeresztelt személynek volt, van valamilyen kapcsolata a plébániával. Vallásos életünk nagy része a plébániához kapcsolódik. Ennek kellene építő tagjai legyünk, szem előtt tartva azt a tényt, hogy amilyen a plébánián élő személyek lelki élete, olyan lesz a plébánia élete is.

Biztatok mindenkit, lelkipásztorokat és világi krisztus hívőket, hogy ebben az évben igyekezzenek elmélyíteni az ismereteiket a plébániáról, az e füzetben közölt ismeretek alapján is, és különösen törekedjenek még előbb, aktívabb tagokként élni a plébánián. Akkor érzünk magunkénak egy plébániát, amikor teszünk is érte valamit. Akkor lesz szebb, vonzóbb és missziós lelkületű a plébániánk, amikor a hívek és lelkipásztorok megélik a krisztusi életet, ami nem más, mint a kölcsönös szeretetben való élet. Azt kívánom a lelkipásztoroknak és a híveimnek, hogy ez az év a hit évének folytatásaként, a hit konkrét megélésében a plébániák megújulását eredményezze.

Azzal a kívánsággal bocsátom útjára az új pasztorális füzetet, hogy segítséget nyújtson sokaknak a plébánia évében, hogy a plébániák megújulása által főegyházmegyénk zsinatának célját, a lelki megújulást mozdítsa elő.

Ehhez adom főpásztori áldásomat.

A plébániai közösség, klerikusok és laikusok

Portik H. Kelemen

A plébániáról vallott felfogásunk jelentősen megváltozott az utóbbi évtizedekben. A plébániát hosszú időn át az összegyűjtött igazgatási egységnek tartották, egy bizonyos terület lelkipásztori szolgáltató intézményét látták benne. Úgy gondolták, hogy a plébános és munkatársai a szolgáltatók, a plébánia hívei pedig a gondozottak. Jól tükrözi ezt a szemléletet a régi Egyházi Törvénykönyv 216. kánonja is, mely szerint: „A plébánia a legkisebb önálló, területileg meghatározott lelkipásztori és egyház-igazgatási egység, melynek élén a plébános áll”. E felfogás szerint a plébánia legfőbb célja a területén lakó hívek „ellátása” volt. Jóllehet a II. vatikáni zsinat ezt az elképzelést gyökeresen megváltoztatta, a köztudatban sajnos még ma is így él.

A zsinat az egyházat mint Isten népét, mint Krisztus titokzatos testét, vagyis mint közösséget határozta meg. A plébániát sem tekinti csupán az egyház helyi szervének, hanem magát az adott helyen konkrétan megvalósuló egyházat látja benne. „Krisztus egyháza valóban ott van a hívek valamennyi törvényes helyi közösségében. Az Újszövetség ezeket is egyházaknak hívja, ha ragaszkodnak pásztoraikhoz. Merít a maguk helyén ezek az Istentől meghívott új nép, a Szentlélekben és nagy teljességben. (vö. 1 Tessz 1,5). Krisztus evangéliumának hirdetése bennük gyűjti össze a híveket. Megünneplik az Úr vacsorájának titkát [...] E közösségben [...] ott lakozik Krisztus, akinek ereje összekapcsolja az egy, szent, egyetemes és apostoli egyházat.” (Az egyházzól, 26.) A plébánia tehát nem közigazgatási egység, hanem helyi közösség, amelyben maga az egyház valósul meg. A zsinat ezzel visszatér az eredeti, az Újszövetség lapjairól ismert egyházfogalomhoz. Természetes, hogy a zsinat szellemében készült új Egyházi Törvénykönyv is így határozza meg a plébániát: „A plébánia a krisztushívőknek a részegyházon belül állandó jelleggel megalapított közössége...” (51. 5. kán.). A közösségi jelleg fontosabb lett, mint a korábbi területi elv, ezért ad a törvénykönyv lehetőséget arra, hogy a hívők anyanyelve, nemzetisége, rítusa vagy más szempontok alapján is létre lehessen

hozni plébániai közösségeket, például gyárplébániát, egyetemi plébániát, süketek, mozgássérültek plébániáit és hasonlókat.

A zsinat óta másképp fogalmazzuk meg a plébániai lelkipásztorkodás célját is. A hagyományos plébánia jórészt megrekedt a tanító és szentségkiszolgáltató funkciónál. Ezek nélkülözhetetlenül fontos eszközei a lelkipásztorkodásnak, de csak eszközei, és nem céljai. A lelkipásztorkodás igazi célját ma ismét abban látjuk, hogy az embereket meghívja és elvezesse a krisztusi életre. Ennek pedig elengedhetetlen feltétele, hogy belőlük testvéri közösséget hozzon létre. Nagyon határozottan tanítja ezt a zsinat is: „A lelkipásztorkodás nem szorítkozhat csupán arra, hogy a hívekkel egyénenként törődjék. Természetszerűen ki kell terjednie arra is, hogy kialakítsa a valódi krisztusi közösséget.” (*Presbiterorum ordinis* 6.)

A közösség építése tehát nem mellékes, járulékos feladat, hanem a legfontosabbak közé tartozik, mivel az egyház csak mint közösség képes megvalósítani önmagát, csak közösségként képes teljesíteni küldetését. „Tanítvánnyá tenni” valakit nemcsak azt jelenti, hogy az illetőt megtanítjuk bizonyos ismeretekre, hanem főképpen azt, hogy bevonjuk a tanítvány körbe, bekapcsoljuk a közösség életébe, és ezáltal a Krisztus-test élő tagjává tesszük. Mert – ahogy az efezusi levélben olvassuk – „így növekszik a test, és építi fel önmagát a szeretetben” (4,16).

Hogy a közösségben és a közösség által mennyire „önmagát építi fel a test a szeretetben”, azt akkor látjuk legvilágosabban, ha közelebről megvizsgáljuk az evangelizációban, vagyis az embereknek a krisztusi életre való meghívásában és elvezetésében játszott szerepét. Három mozzanatát különböztetjük meg ennek:

1. A közösség a maga belső életével alakítja, formálja tagjait, akik így együtt egymást segítve, egymás hitét kölcsönösen erősítve válnak a szeretet gyakorlása és a küldetés közös teljesítése által egyre inkább krisztusi emberekké.

2. A testvéri szeretetben élő keresztyén közösség élete tanúságtétellé, sugárzó jellé válik a kívülállók számára, ezáltal újabb embereket vonz az egyházba.

3. A közösség a megtérőket magába fogadja, és belső életével fokozatosan őket is krisztusi emberekké alakítja. A folyamatnak ezzel nincsen vége: a közösség a meghívás, a magába fogadás és a krisztusivá formálás lüktetésében él és növekszik tovább.

Elméletben ez teljesen világos és nagyon felemelő, a valóságban azonban gyakran semmit sem látunk belőle. Megvalósulhat-e az ősegyház

modellje a mai körülmények között? Elképzelhető-e mindez ma, a sokszes lélekszámú plébániák keretében, ahol a hívők nem is ismerik egymást, gyakran még azok sem, akik azonos szentmisére járnak? Elvárható-e mindez egy mai plébánián, ahol az embereknek nincs kapcsolatuk egymással, ahol nincsenek közös cselekvési programok, nincsenek közös élmények, ezért nincs közösségi tudat sem? Valójában legtöbb mai plébánia nem is nevezhető közösségnek, legfeljebb igen laza kapcsolatú embercsoportnak! Hogyan segíthetnék így egymást a hitben? Hogyan tanúsíthatnának bensőséges közösségi életükkel a kívülállók előtt? Hogyan és hová fogadhatnák be a megtérőket?

Amíg egy plébánia csupán „lelki szolgáltatóegység”, addig sehogyan sem. A mi plébániáink egy része azonban már elindult a közösségi plébániává alakulás útján. Az ősegyházi modellt ugyan nem ültethetjük át változatlan formában ezekben a plébániákba, de egyrészt van már példa arra, hogy miként lehet magát a plébániát a korábbinál sokkal „közösségibbé” tenni, másrészt a kisközösségi mozgalom nagyszerű lehetőséget kínál arra, hogy az ősegyház gyakorlatát a plébánián belül korszerű, modern formában élesszük újjá. Olyan értelemben tehát nem tehető közösséggé egy mai nagy létszámú plébánia, mint amilyen értelemben közösség volt az első századbeli jeruzsálemi, korintusi, efezusi kis gyülekezet. De ha a plébánia vezetője — akár pap, akár világi — törekszik erre, ismeri a lehetőségeket, és célja megvalósításához képes munkatársakat is maga mellé állítani, kialakítható egy olyan közösségi légkör, amely a plébániához tartozókban erős „mi-tudatot” ébreszt, és amelyet a kívülállók, a plébániával kapcsolatba kerülők is észrevesznek és vonzódnak találnak. Mi hozhatja létre ezt a közösségi légkört?

Mindenekelőtt a hívek elmélyült evangéliumi életből fakadó szeretete. Ha ez hiányzik, hiábavaló minden egyéb erőfeszítésünk. Ezért imádkozni, erre buzdítani, ezt minden lehető módon segíteni — a plébániai közösség építésének alapja. Ezt a kérdést Tomka Ferenc *A plébániaközösség születése* című kiváló tanulmányában a pap oldaláról közelíti meg (*Vigilia* 1955/6.) Azután a liturgia, elsősorban az eukarisztia ünneplése és mindaz, ami valamiképpen hozzákapcsolódik. Akik egy kenyérből esznek, azok egy testté lesznek (vö. 1Kor 10,17), de hogy ezt érzékeljék is, ahhoz közösségi módon kell megszervezni az ünneplést. A közös ének, imádság, az olvasmányok és egyetemes könyörgések felolvasása, a kiengesztelődés kézfogása csak szerény lehetőség, mely sok helyen már kiüresedett, megszokott formasággá vált.

Vannak templomok, főleg városokban, ahol minden szentmise kezdete előtt néhány ezzel megbízott világi fogadja és eligazítja azokat, akikről látszik, hogy idegenek, először járnak ott. Másutt az a szokás, hogy a miséző pap szentmise után a templomkapuban néhány szót vált és kezet fog a templomból távozókkal. Unitárius testvéreknél ez például rendszeres. Ezek az apró gesztusok erősítik a közösségi léghőrt.

Jelentős közösségformáló ereje van az élőlétben elhangzó vagy írásban közétett hirdetéseknek, illetve ezek tartalmának is, hiszen köztudott, hogy a jól szervezett információáramoltatás önmagában is közösséget összetartó tényező. Gyakorlat nagyvárosban, hogy a szentmiséken a hirdetések egy-két felnőtt közli a hívekkel. Tény ugyanis, hogy ha rendszeresen tudomást szerzek mindarról, ami a plébániai közösségekben történik, az erősíti bennem az odatartozás érzését. Az olyan hirdetések pedig, amelyekben például valaki segítséget kér, felajánlja segítségét, arról tanúskodnak, hogy ott egymásra figyelő, egymással törődő emberek vannak. Az információk áramoltatásának és egyben a szélesebb körű eszmecsereének igen hatékony eszköze a jól szerkesztett plébániai újság, amelyet nemcsak a templomba járókhoz, hanem az úgynevezett „peremen lévőkhöz” is el kell és lehet juttatni.

Építik a plébániai közösséget az időszakosan megrendezett találkozók, megbeszélések, zárandokutak, kirándulások, közös munkák, karítaszakciók is. A közösségi plébániává válás szempontjából az se mindegy, hogy formálisan vagy valóságosan működik-e az egyházköztanács.

Egy plébánia annál inkább „közösségi”, minél többen tevékenykednek benne. Örömmel kell fogadni a legkisebb szolgálatot is, hiszen mindaz, aki tesz valamit a plébániáért, valamiképpen érdekeltté is válik annak élete alakulásában. Talán felmerül a kérdés: hát nem a plébános a vezető, nem rajta múlik minden? Miért kell a világiakat minderről tájékoztatni? Tehetnek ők egyáltalán valamit ezen a téren? Feltétlenül igen! A plébánia felelős vezetője természetesen a püspök által megbízott plébános, de nyilvánvaló, hogy egymaga, jó esetben káplánja segítségével képtelen megbirkózni ennyi feladattal. Mint a krisztusi küldetés részesei a világi krisztushívók teygenek neki reális, elfogadható javaslatokat, s ajánlják fel közreműködésüket azok megvalósításában.

A laikusok együttes felelőssége

Minden egyes keresztény a keresztség és a bérmálás által részt kap Krisztus papi, prófétai és királyi (pásztori) feladatköréből, és ezért tevé-

keny részük van az egyház életében és tevékenységében. Ők nem az egyházhoz tartoznak, hanem ők az egyház.

Az egyházi közösség közös felelősei tehát. A *Christifideles laici* mondja: „A laikus hívők képesek és kell is hogy tegyenek nagyon sok mindent a hiteles egyházi közösség növekedéséért plébániájukon belül.”(13). Ezt jelentette ki már a II. vatikáni zsinat: „A hívek szokjanak rá a cselekvésre a plébánián, benső egységben papjaikkal [...] a lehetőségeik szerint adják hozzájárulásukat saját egyházi családjuk minden apostoli és missziós kezdeményezéséhez”.

A szentatya megállapítja: az egyház iránti közös felelősség, melyet a laikusok ma különleges módon éreznek, a megújulásnak a biztos forrása. Ez formálja az egyház arculatát az új nemzedékek számára. A laikusok közös felelőssége a plébánián különböző módokon valósul meg. Mindenkinek saját ajándéka van. Ez kifejeződik az apostolkodásban való együttműködésben, a katekézisben, az adminisztrációban, a szociális és karitatív művekben, a liturgia előkészítésében, a betegekre való odafigyelésben stb. Néhányan az eukarisztia rendkívüli kiszolgálói. Mások közreműködnek csoportokban, társulatokban és mozgalmakban vagy a keresztelesek, béralkozások, házasságkötések előkészítésének szolgálatával. Értékes hozzájárulás még az imádságé és a keresztre feszített Jézussal egyesült megélt szenvedés hozzájárulása.

A közös felelősség új kapcsolatot teremt a papok és laikusok között. Mindketten érzik a közösség építésének felelősségét, bár a feladatok különbözőségében. „Értetek vagyok püspök – mondta Szent Ágoston –, veletek vagyok keresztény”.

A papok részéről is kéri a Szentlélek által a laikusokban létrehozott ajándékok elismerését, elfogadva az ő hozzájárulásukat, tanácsaikat, az együttműködést, amelyet ők nyújtanak, a közösségnek és a kölcsönös segítségnek a lelkületében, előtérbe állítva szerepüket azokon a területeken, amelyekhez ők értenek, amiben szakemberek, ez lehet a család, az iskola, a kultúra, a szociális és politikai tevékenység, az élet és a munka világának keresztény lélekkel való átítatása. Egy apostolkodó plébániai közösség szükségszerűen egy mindinkább laikus arculatot kell hogy öltönn, hasznosítva a világi krisztushívők sajátos hozzájárulását a lelkipásztorkodás különböző területein, úgy a megtervezés, mint a szolgálat szintjén.

Valójában a közösségi egyházban az életállapotok annyira egyesítik egymást, hogy kölcsönösen koordinálja egyik a másikat. A keresztény méltóságnak egyenlő életmódjai ezek, és az életszentségre való egyetemes

elhivatottság, amely a szeretet tökéletességében áll, mindegyiknek tiszteltben tartja a maga eredeti arculatát, amelyet nem lehet összekeverni, ugyanakkor mindegyikük helye a többiekkel való kapcsolatban és az ő szolgálatukban van.

A papok és világiak közös felelőssége továbbá nemcsak azt jelenti, hogy együtt hordozzák a közösség terheit és feladatait, hanem mindketten mindenekelőtt első személyben elkötelezettnek kell hogy érezzék magukat, hogy élön tartsák azt a kölcsönös szeretetet, amely Krisztus jelenlétét biztosítja övéi közt, és amelyből tevékenységük termékenysége fakad.

Azon személyek együttműködése és közös felelősségvállalása, akik részt vállalnak a plébánia életéből, a megvalósítás egy konkrét utat talál azokban a közösségi struktúrákban, melyeket a II. vatikáni zsinat kívánalomként megfogalmazott. A fontosabbak a plébánia számára, de nem kizárólag ezek, a *Pasztorális Tanács* és a *Gazdasági Ügyek Tanácsa*.

Közösségi struktúrák ezek, azaz szervezetek, amelyek mindenekelőtt az egységet, a közös részvállalást és plébánia minden élő ereje közötti dialógust kell hogy előmozdítsák.

Biztos, hogy ahhoz, hogy ilyenek lehessenek, mélységes közösségi lelkiület szükséges annak részéről, aki ebből részt vállal, igazi nyitottság a dialógusra és az a képesség, hogy tudjon mindenki között harmóniát építeni.

A plébánia az egyház tanításának fényében

Szénégető István

A plébánia évében nézzük meg együtt, hogy jelenik meg a plébánia fogalma az egyház tanításában. Az alábbiakban VI. Pál és II. János Pál pápa beszédeiből idézünk egy-egy fontosabb idevonatkozó részt. Majd idézzük az Egyházi Törvénykönyv ehhez illő kánonjait is.

Úgy tűnik, ezek a szavak, még gyorsan változó világunkban is, világos útmutatóként állnak előttünk. Minden egyes szó érvényes ránk is, szól hozzánk, a gyulafehérvári főegyházmege papjaihoz, plébániai munkatársaihoz is. Nem mondhatjuk azt, hogy „ez csak elmélet, ez nálunk nem megy”.

Erdemes lenne úgy használni az alábbi részeket, hogy plébániai csoportokkal, ahol és amikor alkalmas, elolvassunk egy-egy szöveget, megállunk, és közösen keressük azt, ebből mi vált életre nálunk, saját plébániánkon, és mi az, ami még hiányosságként jelenik meg, ami még kihívás a mi környezetünkben.

A plébánia szó eredete és jelentése

A latin *paroecia* vagy *parochia* a görög *paroikía* szóból származik. Ez a *para oikos* szó összetételéből formálódik, jelentése: bent lakni, a házban lenni, otthon lenni vagy otthonra lenni. A rómaiak számára a „parochus” kifejezés ezzel a jelentésével terjedt el. A „parochus” az a személy, aki az utazóknak, különösen a közügyekben fáradozóknak (*rei publicae causa*) és teherhordó állatainknak szállást ad.

Bibliai szerzőknél a *paroikos* olykor „idegent” jelent. Olyan idegen, aki egy közösségbe kerülve élvezni annak bizonyos kiváltságait, de tudja, hogy ott nem birtokolja a teljes jogú állampolgárságot. Ábrahám idegen Egyiptomban (Ter 12,40) és Palesztinában (Ter 19,9). Izsák Kánaánban (Ter 26,3). Ábrahám után tehát a zsidók azzal a vallásos tudattal rendelkeznek, hogy idegenek egy olyan országban, mely nem az ő hazájuk. Zarándokok, akik egyre közelebb kerülnek az ígéret földjéhez.

Az ősegyházban a 2. századtól kezdődően a *paroikia* az a közösség, amely idegenek földjére van belehelyezve, zárandokol az örökkévalóság felé, befogadó lelkületű, és családias otthont kínál az emberiségnek. A konstantini fordulat óta az egyházban a *paroikia* kifejezés kizárólag az egyház legkisebb közösségét jelenti, melynek szolgáló előjárója a püspök által megbízott pap.

A plébánia VI. Pál pápa tanításában

VI. Pál pápa Róma püspökeként való beiktatási miséjének homíliájában a pápai Lateráni bazilikában az egyház megújulásáról szolt. Ebben azt hangsúlyozta, hogy „új lendületet” kell adnia az egyes plébániáknak: „Tudjátok-e, Róma gyermekei, hogyan tudunk benneteket meghívni és közelíteni, hogyan lehetséges életadó módon bekapcsolódnunk a katolikus élet római körforgásába? A plébánián keresztül! Igen, ez az ősi és családias intézménye a vallásos életnek, melyet mindnyájan ismerünk. A plébánia kell hogy összegyűjtsön, kísérjen és egyesítsen titeket az imádság és a szeretet tettei által. Nagyon mély vágyam: új lendületet adni az egyes plébániáknak! Hogy bennünk legyen az a tudat, hogy mindnyájan otthonra kell leljünk a plébánián, mint egységünk központjában, a barátság, Isten tisztelete és imádása, a keresztény élet erényeinek gyakorlása által. Hálásak leszünk, ha segítetek mindezt hatékony szorgalommal, szervezői odaadással és méltó szeretettel az egyes konkrét plébániákon életre váltani.”¹

Különösen római és más olaszországi plébániák látogatása alkalmával többször is kitért arra, hogy meghatározza a plébánia mibenlétét, de mindig azzal a szándékkal, hogy ne csak elméletben értessen meg egy igazságot, hanem egyben lelkesítsen, ösztönözzön és mozgósítson sokakat annak életre váltására. Hogy a plébánia élő és éltető intézmény legyen, mely az isteni szent jelenlét központja: „A plébánia Krisztus jelenléte a maga megváltói küldetésének teljességében. Itt keresztelünk, itt születünk új életre kegyelemből. Itt hirdetjük az Igét, hisz ez az evangélium sajátos otthona, az igazság hirdetésének háza, ez a mi Urunk iskolája, ahol körbe vesszük az ő katedróját, és ő személyesen szól hozzánk, hogy tanítson minket.”²

---

1 *Insegnamenti di Paolo VI*, Solenne ingresso del Vescovo di Roma nella sua cattedrale al Laterano, 10 november 1963, I. (1963), 309.

2 *Omelia alla Parrocchia della Gran Madre di Dio*, 8 marzo 1964, II (1964), 1076–1077.

VI. Pál arra is kitér, hogy a plébánia a hívek testvéri és családi közössége, találkozási helye. És elsősorban mindenkinek saját plébániáján kell otthonra lennie: „Egyetlen hívő sem mondhatja: én nem illek ebbe az egészbe. A pusztá tény, hogy lakóhely szerint tartozom egy plébániához, egyben azt is kell hogy jelentse, hogy az élet és kegyelem forrása is itt van feltárva számomra. Ez nem valami mellékes vagy elhanyagolható valóság. A plébánia kell jelentse számomra a kenyeret, mely természetfeletti életet áraszt belém. A plébánia a hívek otthona, a lélek és reménység háza, ahol találkozunk és egyesülnünk lehet a mi Urunk, Jézus Krisztussal. Ha valaki tehát kérdezi: hol vár rám az Úr, ahol rendszeresen találkozóra hív engem? A válasz egyszerű: az én plébániámon! Ez a kegyelem és isteni jelenlét biztos pontja. És ez érvényes mindenkire: a kisgyermekre, a kamaszra, a felnőttre, a házásra vagy családosra, egyedülállóra, időse vagy betegre. Minden életállapot és hivatás itt találjon otthonra, itt találja meg az igazságot, az Üdvözítő megtestesült misztériumát, és ez kell életre váljon mindnyájunkban.

Persze az Úr szeretete végtelen, és nagylelkűsége határtalan: művének jeleit máshol is megtalálhatom. De ha logikus és következetes akarok lenni és vágyakozom lelki egészségem után, akkor lelkemben mindenek előtt saját plébániám szikrájának kell lángra lobbannia”³.

Még egy nagyon szép meghatározás, melyet 1972. január 30-án mondott az Angelushoz fűzött gondolataiban: „A plébánia, elsősorban, a testvérek igazi családja, Isten Igéjének és a hitnek iskolája, az imádkozók egybehangzó kórusa, az egyetlen kenyér asztala, a keresztény élet erényeinek és a szeretet edzőszobája, az egység első és igazi megtapasztalásának színtere”⁴.

Egy másik plébánia látogatása alkalmával pedig így szólt: „Ilyen az igazi plébánia: mindnyájan testvérek. Ismerik és szeretik egymást. Ugyanazon egységes jóakarattal dolgoznak össze, azzal a szándékkal, hogy szentségben és hűségben szolgálják Krisztus Urunkat, és építsék az élő Egyházat. Igen. Szeretik egymást. Tudják, hogy ez a legfontosabb parancs.

A plébánia mindenki számára van jelen. Ne feledjétek: értetek van, külön-külön és együtt mindenkiért. Nincs senki elfelejtve. Mindenki nevében van szólítva és meghíva, senki nem maradhat távol. És kérlek, ezt

---

3 Uo. 1078.

4 *Angelus*, 30 gennaio 1972, X (1972), 97.

mondjátok tovább majd azoknak is, akik most nem hallják: a plébánia az egyházi élet központja!”⁵

Végül még egy részlet, ahol VI. Pál a plébánia küldetéséről szól: „Szeressétek egymást, szeressétek egymást! Próbáljátok szeretni egymást! Mennyire csodálatos volna, ha plébániáink fel tudnák mutatni, milyennek kell lennie az emberi társadalomnak. Vagyis: emberek, akik korábban ismeretlenek voltak, különbözőek szokásaikban, neveletésükben, származásukban, korban, foglalkozásban, miután találkoztak az Egyház közösségével a plébánia karjai között, kezet nyújtanak egymásnak, egymás barátaivá lesznek, megbocsájtják a sértéseket, nem beszélnek semmi rosszról egy másik emberről, és ha beteg valaki, keresik módját, hogy mellette legyenek és kísérik útján, és ha gyermek, hogy nevelésben részesüljön, és ha munkanélküli, közösen keresnek megoldásokat. Egyszóval: azért élnek és dolgoznak, hogy mindenki érezhesse, íme, Krisztus mennyire szeret minket!”⁶

A plébánia II. János Pál pápa tanításában

A lengyel pápa már pápaságának első éveiben, az urbanizáció gyors folyamataira utalva a plébánia létének fontosságát és legfontosabb jellemvonásait akarta vázolni *Catechesi tradendae* (1979. október 16.) kezdetű apostoli buzdításában: „Sokfelé a városok rendkívül gyors fejlődése miatt a plébániák szinte felborultak, s ebből néhányan elhamarkodva arra következtettek, hogy a plébánia elpusztul, megszűnik, s helyette kis közösségeket kell szervezni, amelyek majd hatékonyak lesznek. De akár tetszik, akár nem: a plébánia marad a legfőbb vonatkozási pont. Mind a keresztény nép, mind a vallását nem gyakorló réteg is szoros kapcsolatban kell hogy maradjon vele. A tényeken alapuló ítélet és a bölcsesség azt követeli, hogy tovább haladjunk azon az úton, amely a plébániák megújításához vezet, vagy ha szükséges, jobb szervezeti formákat kapjon, illetve új lendületet nyerjen abból, hogy megfelelő tehetségű és műveltségű hívők, felelősségük tudatában, szorosabban együttműködjenek a plébániával.”⁷

A Klérus Kongregáció 1984-es plenáris ülésén ehhez hasonló gondolatokat fogalmazott meg. *Városi plébániák pasztorális szolgálata* címmel ezt nyilatkozta: „Mindenekelőtt meg kell erősíteni és hangsúlyozni szük-

5 *Omelia alla Parrocchia di Santa Maria Consolatrice*, 1 marzo 1964, II (1964), 1071.

6 Uo. 1073.

7 *Catechesi tradendae*, 67.

séges a plébánia fontosságát. Noha figyelni kell különösen a városi plébániák valódi kríziseire is, tudatosítanunk kell, hogy a plébánia intézményét kell megőrizni és megerősíteni mint a lelkek gondozására rendelt elsőrendű egyházi közösséget. Napjaink szükségletei megkívánják azonban, hogy gondos pasztorális tervezés által a plébániát úgy segítsük fejlődésében, hogy megtalálja kapcsolódási pontjait más egyházi és világi intézményekkel is. De mindezek figyelembe vételével a plébánia marad az Egyház látható struktúráinak elsődleges szervezete... A plébánia tehát az első egyházi közösség a család után, a hit, az imádság és keresztény életünk első iskolája, a szolgálat elsődleges helye, a katekézis első katedrája, papi és szerzetesi hivatások születésének első és legalkalmasabb helyszíne.”⁸

Lombardia püspökeinek ad limina látogatásán II. János Pál pápa a plébánia legfőbb jellemvonásait így határozta meg: „A plébánia legyen az egyházi szolgálatok tevékeny alanya, a Szentlélek működésének elsőrendű termőtalaja, az igazság megismerésének helyszíne”.⁹

A pápa különleges hangsúllyal beszélt arról is, hogy a plébánia a szertet kultúrájának látható és tényleges jele és megnyilvánulása: „A ma embere közösséget keres. Az egyre szétesettebb társadalomban elveszti tájékozódási képességét, és elbizonytalanodik. Hát vajon nem az lenne egy plébánia hivatása, hogy olyan családi otthon legyen, mely testvéri és befogadó? Olyan otthon, melyet az egység Lelke vezérel? Ez a plébánia: Isten családja egy konkrét helyen (vö. LG 28).

A plébánia nem egy struktúra, egy intézmény vagy egy épület csupán. Sokkal inkább a hívők közössége. Így határozza meg az Egyházi Törvénykönyv is (vö. CIC, canon 515., 1.). Íme tehát a plébánia feladata: közösségnek lenni, egyre inkább közösséggé válni. Nem lehetünk egyedül keresztények. Kereszténynek lenni azt jelenti: hinni és megélni személyes hitemet másokkal együtt, a közösséggel, az egyházzal együtt.”¹⁰

Majd arra mutat rá, hogy hogyan lehet elindulni egy plébánián ennek az útján, vagyis hogyan születik közösség a plébánián, hogyan válik az egész plébánia egyetlen közösséggé: „Minden plébániához tartozónak

---

8 *Discorso alla Plenaria della Sacra Congregazione per il Clero*, 20 ottobre 1984, VII (1984), 984, n. 1.

9 *Discorso ai Vescovi della Lombardia in visita ad limina*, 18 dicembre 1986, IX (1986), 1982.

10 *Discorso ai partecipanti al Congresso Internazionale del Movimento Parrocchiale*, IX (1986), 1203.

tudatosítania kell: közösség nem születik emberi erőlködésből. Krisztus az, aki életre hívja... Az Ő Igéjének az öröme gyűjti egybe a hozzá tartozókat. Az egyházi közösség forrása és fenntartó ereje Istennek az Igéje. Az Ige, melyet hirdetünk, meghallgatva és elmélkedő lelkülettel befogadunk, és amelyet a mindennapok ezer és ezer helyzetével hozunk kapcsolatba, hogy élet fakadjon általa. Nem elegendő tehát csupán az Ige hallgatójának lenni, még az sem, ha másoknak hirdetjük. Arra van szükség, hogy éljük az Igét!¹¹

A plébánia közösségi létéhez szervesen kapcsolódik a szentatya tanításában az eukarisztia semmivel sem pótolható fontossága: „A plébániai közösség az Igéből táplálkozik, azonban találkozásainak és életének csúcsa és forrása az Eukarisztia ünneplése (vö. Christus Dominus, N. 30.). Ennek gyökerei Krisztus húsvéti misztériumába nyúlnak vissza. Íme, itt vannak a plébániai közösség mélységei és gyökerei! Ez pedig megtanít minket arra, hogy életünk folyamatos meghalás és új életre támadás Krisztussal (vö. Róm 6,4–8).¹²

A pápa a közösség létrejöttének egy másik elemét is bemutatja, hangsúlyozza: „...ez pedig maga a szeretet, mely a Szentlélek által áradt ki a szíveinkbe (vö. Róm 5,5). Milyen lenne egy plébánia Szentlélek és szeretet nélkül? Milyen lenne a legfőbb parancs nélkül, melyet Krisztus helyezett a szívünkbe: Úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket? És milyen lenne, ha nem lennénk kapcsolatban saját püspökünkkel vagy az egyetemes Egyházzal? Ez a kapcsolat, mely a szeretetből fakad, látható kell hogy legyen... A plébánia ennek a tanúságtételnek különleges helye, ahogy az első közösségekben az ősegyházban, nekünk is élni kell a szeretet hivatását. Nemcsak lelki, hanem társadalmi és történelmi dimenziókban is.¹³

A plébánia funkcióiról és küldetéséről szólva ezt írja (meglehetősen egybehangzik mindez Ferenc pápánk napjainkban mondott üzeneteivel):

„A plébánia nem más, mint az emberek házai közé ékelt élő Egyház. Éppen ezért úgy él és tevékenykedik, hogy mindvégig érzékeny maradjon az emberi társadalom problémái iránt... A plébánia olyan ház, melynek nyitva állnak kapui, készen mindenki szolgálatára, vagy ahogy

---

11 Uo. 1204–1205.

12 Uo. 1207.

13 Uo. 1206–1207.

XXIII. János pápa szerette mondani: olyan, mint a falu kútja, melynél minden szomjas ember megfordul, felüdül.¹⁴

Még egy jelentős szempont II. János Pál plébániákról szóló tanításában: az együttműködés más egyházi és világi szervezetekkel: „A plébániák ma, különösen városi környezetben, nem tudnak önmagukban megfelelni az Egyház sokszorosan összetett evangelizációs szükségleteinek. Olyan kulturális vagy szociális jellegű akadályokkal találkozhatunk, melyek túlmutatnak a plébánia határain. Az evangelizáció ma el kell érjen fiatalokhoz, különböző helyzetben élő csoportokhoz, betegekhez, a különböző foglalkozású és sorsú emberekhez, a börtönben levőkhöz, turistákhoz vagy menekültekhez is... Ma már csakis egy jól összehangolt pasztorális együttműködés képes ezekre a kihívásokra és elvárásokra pozitív választ adni. A plébániának, éppen ezért, nyitottnak kell lennie a vallásos élet más kezdeményezéseire és az apostoli küldetés olyan kisugárzásai felé, melyek kiindulópontjai nem a plébániák voltak. Ezért fontosak a személyi plébániák vagy lelkészségek. Kiemelkedő szerep jut ilyen körülmények között a lelkipásztoroknak, akiknek egymással és püspökükkel való jó kapcsolatuk a biztosítéka Isten népe egységének.”¹⁵

A különböző lelkiségi mozgalmakkal, egyesületekkel és csoportokkal való együttműködésre így hívja meg a szentatya a plébániákat (erre, mi, erdélyiek is figyelhetünk, ezek a szavak egyértelműek, kiegyensúlyozottak, követhetőek): „Figyelni kell az egyházi csoportosulások új formáira is. Jól tudjuk annak veszélyét, hogy a radikális keresztény élethivatás címén milyen könnyen leszakadnak ezek az Egyház testéről. A pásztorok feladata az, hogy gondos odafigyeléssel lehetővé tegyék: az egyházi

---

14 *Christifideles laici*, 27. Ez azonban a világi krisztushívők szolgálata nélkül nem képzelhető el, ezért itt idézzük a zsinat tanítását: „A világi krisztushívők legyenek egyre jobban meggyőződve apostoli elkötelezettségük és buzgóságuk sajátos jelentőségéről a plébánián.” Újból a zsinat tanítása a mérvadó, amikor tekintélye teljes súlyával kimondja: „A közösségi apostolkodás jól látható példája a plébánia, mely a különböző embereket összefogja és bekapcsolja az Egyház egészébe. Szokják meg a világiak, hogy papjaikkal szoros egységben dolgozzanak a plébánián, s hogy önmaguk és a világ problémáit és az emberek üdvösségébe vágó kérdéseket közös megtárgyalás és megoldás végett vigyék az egyházi közösség elé; saját egyházi családjuk minden apostoli és missziós kezdeményezéséhez erőik szerint ajánlják föl segítségüket.” (*Apostolicam actuositatem*, 101.)

15 *Discorso alla Plenaria della Sacra Congregazione per il Clero*, 20 ottobre 1984, VII (1984), 985–986.

mozgalmak és lelkiségi csoportok pozitív értékei beépülhessenek az adott plébánia életébe, és azok jó gyümölcsöt teremjenek. Azonban legyen világos: ezek a csoportok sohasem a plébániák alternatívái. Ezek küldetése az, hogy a plébániákon és az egyházmegyében fejtsék ki ugyanattól a Lélektől kapott küldetésüket.”¹⁶

A plébánia az Egyházi Törvénykönyvben

A plébánia évében nem hagyhatjuk figyelmen kívül a Törvénykönyv idevonatkozó paragrafusait sem. Olvassuk el együtt, fogalmak tisztázása, jogok és kötelességek, adott esetben ezekben rejlő lehetőségek felfedezése céljából akár.

515. kán. 1. § A plébánia a krisztushívőknek a részegyházon belül állandó jelleggel megalapított közössége, melynek lelkipásztori gondozását, a megyéspüspök felügyelete alatt plébánosra bízák, aki annak saját pástora.

2. §. Plébániát alapítani, megszüntetni vagy módosítani egyedül a megyéspüspök jogosult; ám ne alapítson, szüntessen meg vagy módosítson jelentősen plébániát a papi szenátus meghallgatása nélkül.

3. §. A törvényesen alapított plébánia magánál a jognál fogva jogi személyiséggel rendelkezik.

517. kán. 1. §. Ahol a körülmények megkívánják, egyetlen plébánia vagy egyszerre több plébánia lelkipásztori ellátását egyetemlegesen több papra lehet bízni, de ilyenkor törvényként kell szem előtt tartani, hogy egyikük a lelkipásztori munka végzésének irányítója legyen, vezesse az együttes tevékenységet, és feleljen érte a püspök előtt.

2. §. Ha a paphiány miatt a megyéspüspök úgy véli, hogy a plébánia lelkipásztori gondozásában való részvétellel diakónust vagy más pappá nem szentelt személyt vagy ilyen személyek közösségét kell megbízni,

---

16 Uo. 986. Ide még érdemes idézni: „Az egyházas szellemű közösség megköveteli, hogy a világi hívők csoportosulási formáinak törvényes pluralitását elismerjek az Egyházban, egyszersmind ezen csoportosulásokban legyen meg a kölcsönös együttműködés készsége. Azonosulás az egyház apostoli célkitűzésével és részvétel az apostoli munkában, melynek célja »megnyerni az evangéliumnak és megszentelni az embereket, s kialakítani bennük a keresztény lelkiismeretet, hogy képesek legyenek az evangélium szellemével átítatni a közösségeket és környezetüket«. E szempontból a világi hívők mindenféle társulásától és mindegyiküktől egyenként megköveteltetik az a missziós lelkesedés, mely az új evangelizáláshoz alkalmas munkatárssá teszi őket” (*Christifideles laici*, 30).

nevezzen ki egy papot, aki a plébánia hatalmával és felhatalmazásaival felruházva a lelkipásztori gondozást irányítja.

518. kán. Az általános szabály az, hogy a plébánia területi jellegű legyen, vagyis foglalja magába egy bizonyos terület összes krisztushívóit; ahol azonban indokolt, létesítsenek személyi jellegű plébániákat, melyek valamely terület krisztushívóinak rítusa, nyelve, nemzetisége szerint vagy más szempont alapján nyernek meghatározást.

519. kán. A plébános a rábízott plébánia saját lelkipásztora. A rábízott közösség lelkipásztori gondozását látja el annak a megyéspüspöknek a felügyelete alatt, akinek a krisztusi szolgálatban való részvételre meghívást kapott, hogy a rábízott közösség javára teljesítse a tanítói, megszentelői és kormányzói feladatot, más papok vagy diakónusok együttműködésével és a világi krisztushívók segítségével, a jognak megfelelően.

Felhasznált irodalom:

Federica Rosy Romersa: *Il rinnovamento della parrocchia*, Ponticia Università Lateranense, Mursia, 1999.

Tommaso Stenico: *La parrocchia focolare di catechesi*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano, 2001.

A plébániai közösség ismertetőjegyei

Darvas Piroska

„Általánosan kérdezve: ön hiszi, hogy az élő Isten jelen van az egyházban, vagy nem hiszi ezt?” – volt a kérdés 1985-ben, amikor a német egyházban a katolikus napokat szervezték. A megkérdezettek egyharmada igennel, egyharmada nemmel válaszolt, a többiek tartózkodtak a válaszadástól. Paul Michael Zulehner bécsi pasztorálteológus szerint a világegyházban is ezt az arányt állapíthatjuk meg. Hozzáteszi: „Csak egyharmada ismeri el azt, aminek a plébániának valójában lennie kell: olyan közösségnek, amelyben a szentháromságos Isten él, jelen van, és amely az életét és működését Isten Lelke szerint alakítja. Az egyházzól, amely magát Isten népének nevezi, azt feltételezhetjük, hogy gyakorlatilag Istenhez semmi köze nincs.” (P. M. Zulehner, *Gemeindepastoral*, 1989, 83.) E valóság fényében nézzük Isten egyházának, Isten népének ismertetőjegyeit.

A plébániai közösség misztériuma

Az egyház, minden plébániaközösség elsődleges ismertetőjegye az elhivatottság. Különböző képek segítségével fejezhetjük ki ezt:

– a plébániaközösség olyanok közössége, akikben Isten lakik, Jézus egy lett közülük, és a Szentlélek által mindig jelen van. Ezért erről a közösségről az a hír járja, hogy „Isten lakik köztük”. Zakariás prófétánál olvassuk: „Azokban a napokban egyetlen júdeai ruhája szegélyét tíz különböző nyelvű ember fogja majd meg, és kéri: „Hadd menjünk veletek, mert hallottuk, hogy veletek van az Isten!” (Zak 8,23);

– a plébániaközösség hivatása, hogy Isten jelenlététől átitatott életteret biztosítson, „Isten országa” legyen (LG 5.);

– az egyház és ezen belül a plébániai közösség megteremti azt az életmódot, amely ebben a világban él, működik, de nem e világból való, vagyis szakít a ránk hagyományozott értéktelen életmóddal (1Pét 1,18), és a mennyország gyakorlatát alkalmazza.

Mindezekben a megközelítésekben közös, hogy az egyház Isten titkában gyökerezik, Isten misztériumától elválaszthatatlan. A misztikus

kifejezés semmi más nem jelent itt, mint egy közösség Isten titkában való otthonosságát, abban való életét. Természetesen minden közösségben jelen van az ideális és a valóság közötti feszültség. Ezért minden plébániaközösségre érvényes az „ecclesia semper reformanda” elve. Következésképpen minden plébániai közösség nyitott kell legyen az állandó megújulásra, arra, hogy az élő Istenben való életét újra és újra megújítsa, láthatóvá tegye.

A plébánia közösségi élete

A közösségi élet a plébánián a misztériumban való élet gyümölcse. A mindenkori keresztények alapvető tapasztalata, hogy Krisztus követésében a legkülönbözőbb közösségek születnek. Sokan, akik Krisztus tanítványaivá lettek, elhagyták családjukat, és közösségek tagjaivá lettek, mintegy új családot alapítva, melyet „Isten családjának” (vö. Mk 10,28–30) neveztek. A mennyei Atya gyermekeinek tudván magukat, az Atyába vetett bizalom jeleként „Isten gyermekeinek” nevezték őket. A testvériség tehát a keresztény közösség lényegi ismertető jele. Isten gyermekeinek közösségében Isten gyakorlata nyilvánul meg, „theopraxis”-nak, vagyis Isten szerinti életnek és cselekvési módnak nevezhetjük ezt. Hogy ez konkrétan mit jelent, erre következzen két szempont:

– *Szentté válás* (vö. 1Tessz 4,3; Ef 1,4): az Isten szembejövő szeretetében belegyökerezett ember és közösség átváltozik. Ez a misztérium megélésének gyümölcse. „Minden keresztény meg van tehát hívva az életszentségre, az állapotának megfelelő tökéletesség elérésére, és ez kötelessége is.” (LG 42.) „Krisztus követőit nem cselekedeteik alapján hívta meg Isten, és tette megigazulttá Jézus Krisztusban, hanem elhatározása alapján és kegyelme szerint”; ők a hit kereszttségében igazán Isten gyermekei és az isteni természet részesei lettek, és így valóban szentekké váltak. Következésképpen az ajándékba kapott megszentelődést – Isten segítségével – az életmódjukkal kell megtartaniuk és tökéletesíteniük. Az apostol intí őköt, hogy úgy éljenek, „ahogy az a szentekhez illik” (Ef 5,3), öltsek magukra „mint Istennek szent és kedves választottjai a szívből fakadó irgalmasságot, a jóságot, az alázatosságot, a szelídséget és a türelmet” (Kol 3,12) és legyenek meg bennük a Lélek gyümölcsei a megszentelődésre (vö. Gal 5,22). (LG 40.)

– *Az igehirdetés*: a misztériumban élő közösség vágyik arra, hogy tovább mondja mindazt, amit Isten tett velük, elsősorban Jézus Krisztusban. Mindazt a jót, amit „Isten velünk tett” a teremtésben és megváltásban itt és most a közösség szavaiban és tetteiben nyilvánosságra akarja hozni.

Hogyan teszi mindezt a közösség?

Elsősorban megadva mindenkinek számára azt a méltóságot, amely Isten gyermekeinek a méltósága – nem a tevékenység adta méltóságra helyezik a hangsúlyt. Másodszor a keresztény közösségekben ugyanolyan hangsúlyt kap a közösség és az egyén. A két végtel ugyanis az, amikor vagy az egyén kerül előtérbe a közösség rovására, vagy a közösséget hangsúlyozzák túl, és ebben elvesz, elmosódik a személy.

Harmadszor szükséges a participáció. Akinek valóban megalapozott a hite, és a hitből fakadóan él, az felelősségének tudatában él, felelősségérzete túlmutat saját magán, engedi, hogy Isten rendelkezék vele a közösség érdekében is. A participáció a katolikus szociális tanítás alapkövetelményei közé tartozik. Minden plébániai közösség figyelemmel kell legyen arra, hogy olyan struktúrákat teremtsen, amelyek lehetővé teszik, hogy a közösség tagjai karizmájuknak megfelelően felelősségteljesen hozzájáruljanak a közösség életének kibontakozásához.

A szeretetszolgálat (diakónia)

Hogy miért elengedhetetlen ismerve egy plébániai közösségnek a szeretetszolgálat, arra már az Ószövetség első könyveiben megtaláljuk a választ. Néhány lényeges rész: „Erre ő ezt mondta: mit tettél? Testvéred vére felkiált hozzám a földről” (Ter 4,10). „Ezért az Úr így szólt: Szodoma és Gomorra miatt tetéződött a panasz, és bűnük nagyon súlyos. Lemegyek hát, és megnézem, hogy mindenki úgy viselkedett-e vagy sem, ahogy az ellenük szóló panasz szava felhatolt hozzám, tudni akarom.” (Ter 18,20–21) „Az Úr pedig így szólt: Láttam Egyiptomban élő népem nyomorúságát, és hallottam a munkafelügyelőkre vonatkozó panaszát; igen, ismerem szenvedését.” (Kiv 3,7) „Szegény és nélkülöző munkás bérét, akár testvéreid közül való, akár azok közül az idegenek közül, akik országodban, városaidban élnek, ne tartsd vissza. Még aznap, mielőtt a nap lenyugodna fölötte, add meg a bérét. Mert szegény, és türelmetlenül várja. Különben az Urat hívja ellened, s bűn nehezedik rád.” (MTörv 24,14f) Az Újszövetségből példa lehet Jakab apostol: „Nos, a bér, amelyet a földeteket learató munkásoktól levontatok, felkiált, és az aratók szava felhatolt a Seregek Urának fülébe.” (Jak 5,4)

Négy pontban emelem ki az idézett szentírási szakaszok számunkra fontos üzenetét:

1. Isten figyelmes, „szem és fül”, látja és hallja mindazt, ami népével történik;

2. a szenvedés, amely Istent megérinti, nem más, mint maga az elnyomás és a kizsákmányolás (Kiv 3,9; Kiv 22,21);

3. Isten nem marad semleges az igazságtalanság láttán, meghozza az elnyomottak melletti döntését: „lemegyek”, „kivezetem”;

4. Isten nem mitikus tetteket hajt végre, hanem mindig embereket hív meg és küld, hogy a szegények és elnyomottak pártját foghassa, hogy a szabadulásukat végrehajthassa.

Így a keresztény közösség tagjainak is Isten szemének és fülének kell lenniük, nemcsak a plébánia közösségében, de a világban is. Nem elég információkat szerezni az áldozatokról, hanem bele kell merülni az áldozatok világába, úgy, ahogy Isten ezt tette az üdvösség történet során. Aki ily módon Isten szemével látja a világot, annak látásmódja tetteket szül. Úgy is mondhatnám, a keresztény ember optikája opcióvá alakul át. A keresztény közösség cselekvő közösség, csak azért, mert ezt látja, ezt tapasztalja Isten részéről. Erőszakmentesen teszi ezt, párbeszédben, a média keretén belül, szórólapok segítségével, felvonulásokkal stb., ún. civil engedetlenséggel, ami által bénítja az igazságtalan rendszerek cselekvési stratégiáit, építő programok kidolgozásával stb. A szegények, elhagyatottak, elnyomottak melletti döntését a keresztény közösség konkrét formában a szervezett és a plébániai Caritas tevékenységeiben juttatja kifejezésre.

Piero Coda 1995-ben Máriabesnyőn a teológiai napok alkalmával tartott előadást *A közösség teológiája* címmel. Összefoglalóként az ő előadásából idézek: „Az egyház az a nép, amelynek körében Isten szállást vett; az egyház Krisztus teste, a Szentlélek temploma... Egyszóval: jele és eszköze annak, hogy Krisztus jelen van az emberek között. És ez lényeges! Ha azt mondjuk, hogy az egyház közösség, ez azt jelenti, hogy a feltámadott Krisztus élő és hatékony jelenlétének szentsége – éppen azért, mert benne (a hitből és szentségekből táplálkozó) személyes kapcsolatok történelmi és konkrét formát öltenek. Dietrich Bonhoeffer ezt egy találó kifejezéssel így fogalmazta meg: az egyház Christus als Gemeinde existierend – az egyház Krisztus közösségi formában.”

Családok a plébánián

Kertész Marika

²¹Legyetek egymásnak alárendeltjei Krisztus iránti tiszteletből. ²²Az asszony engedelmeskedjék férjének, akárcsak az Úrnak, ²³mert a férfi feje az asszony-nak, ahogy Krisztus feje az egyháznak: testének ő a megváltója. ²⁴Amint tehát az egyház alá van vetve Krisztusnak, az asszony is mindenben férjé-nek. ²⁵Férfiak, szeressétek feleségeteket, ahogy Krisztus is szerette az Egyhá-zat, és feláldozta magát érte, ²⁶hogy a keresztségben szavával megtisztítva megszentelje. ²⁷Ragyogóvá akarta tenni az Egyházat, amelyen sem szeplő, sem ránc, sem egyéb efféle nincsen, hanem szent és szeplőtelen. ²⁸Így a férj is köteles szeretni feleségét, mint saját testét. Aki feleségét szereti, önmagát sze-reti. ²⁹A saját testét senki sem gyűlöli, hanem táplálja, gondozza, akárcsak Krisztus az egyházat. ³⁰Mert tagjai vagyunk testének. ³¹”Ezért az ember el-hagyja apját, anyját, feleségével tart, és a kettő egy test lesz.” ³²Nagy titok ez, én Krisztusra és az egyházra vonatkoztatom. ³³Szeresse hát mindegyiktek a feleségét, mint önmagát, az asszonyok meg tiszteljék férjüket.

¹Gyermekek, engedelmeskedjétek szüleiteknek az Úrban, mert így van rend-jén. ²Ez az első, ígérettel egybekötött parancs: „Tiszteld apádat és anyá-dat, ³hogy boldog és hosszú életű légy a földön.” ⁴Apák, ne keserítsétek meg gyermekeiteket, hanem neveljétek őket fegyelemben az Úr útmutatása szerint.

(Ef 5,21–6,4)

JAV. 23. A családi közösség nem csupán a természetes, hanem egyben a természetfölötti életben való kibontakozás fészke is. Különösen olyan szülők esetében, akik egymás között a krisztusi lel-kület szellemében ápolják a kapcsolatot, és ilyen lelkülettel gon-doskodnak gyermekeikről is. A családpszichológia célja a családok-ban sajátos módon az ilyen lelkület kialakítása és ápolása.

JAV. 97. Egyházközségenként tanácsos családcsoportokat is alakítani, ahol a családok kölcsönösen segítséget nyújthatnak egy-másnak.

JAV. 102. Fontos, hogy a családok együtt imádkozzanak otthon, a templomi liturgiában pedig együtt vegyenek részt. Az imádkozó családok közössége és aktív részvétele a liturgiában teszik a csalá-

dot egyháziassá és az egyházat családiassá (vö. Ecclesia Domestica, KEK 1657).

RENDELK. 42. Plébániai szinten legyen egy családreferens az egyháztanácsban, aki az egyházközségben a pap mellett családcsoportok szervezését koordinálja.

RENDELK. 43. A liturgikus év folyamán az egyházi közösség szenteljen egy külön napot a családi élet megünneplésére. Hacsak lehet, legyen külön alkalom családosok lelkigyakorlatára is.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

CSALÁDOK VASÁRNAPJA A PLÉBÁNIÁN

A családok vasárnapja nagyszabású, egész napos *plébániai rendezvénysorozat*, amelynek legfőbb célkitűzései:

- felhívja a figyelmet a családi élet, a gyermeknevelés fontosságára;
- szélesebb körben megismerteti a keresztyén családmodellt;
- összehozza, megismerteti egymással a plébánia családjait;
- modellt és lehetőséget ad a keresztyén módon való szórakozásra, szabadidő-eltöltésre;
- kapcsolatokat épít az egyház peremén élő családok és az egyházi közösség között;
- a közös élmény összetartó erejével építi a plébániai közösséget.

ELŐKÉSZÍTÉSE

– Az előkészítés egyik legfontosabb feladata egy olyan *időpont* megtalálása, amelyik a legtöbb ember számára megfelelő, hisz nagyon sok múlik ezen.

– Hasonlóan fontos a *hely* kérdése. A családok vasárnapjának megrendezéséhez a templomon kívül legalább két tágas és barátságos, jól berendezett teremre, továbbá alkalmas szabad térre, például templomkertre, illetve rossz idő esetén a szabad tér helyettesítésére alkalmas nagyteremre is szükség van.

– *Hogyan hirdessük meg?* A szentmise végén elhangzó hirdetés (a pap ajánló, érdeklődést felkeltő szavaival kiegészítve), valamint a hirdetőtáb-

lára elhelyezett plakát mellett készíthetünk jól megfogalmazott, megszólító jellegű szórólapokat is, és azokat a szentmise végén a szervezők néhány kedves szó kíséretében minden távozóknak a kezébe adják. A templomba nem járó családokhoz két úton juttathatjuk el a meghívást: minden hittanos gyerek kezébe nyomunk egy meghívót azzal, hogy a rendezvényekre őt is feltétlenül várjuk szüleiével, testvéreivel együtt, vagy megkérjük a szentmisén jelenlévőket, hogy vigyenek magukkal néhány meghívót, és azok személyes átadásával hívják meg templomba nem járó ismerőseiket, rokonaikat.

– A családok vasárnapjának előkészítése, a programok megszervezése és lebonyolítása olyan nagy feladat, amelyet egyetlen ember nem képes jól elvégezni, ezért fontos, hogy létrehozzunk egy *munkacsoportot*. Ez a munkacsoport készíti el a rendezvény forgatókönyvét, tervezi meg a tematikát, kéri fel az egyes foglalkozások vezetőit, illetve előadóit, és vezeti le a forgatókönyv alapján az egész sorozatot.

A CSALÁDOK VASÁRNAPJÁNAK PROGRAMJA

A családok vasárnapja rendezvényeinek középpontjában mindenképpen **egy nagyon ünnepélyes, a szokásosnál gazdagabb liturgiájú szentmise** kell hogy álljon. A szentmise köré szervezzük a legtöbb résztvevőt érintő programot. Előtte lehet például a nagyszülők találkozója és utána a szülők fóruma. Így a családi szentmisére a gyerekeket a szülők hozzátják magukkal, és a nagyszülők vihetik haza, ugyanakkor szülőknek is, nagyszülőknek is csak egyszer kell eljönnie ahhoz, hogy két program részesei legyenek.

Vasárnap délután sor kerülhet a gyerekek korcsoportonkénti foglalkozásaira, ezekkel párhuzamosan előadást, beszélgetést szervezhetünk a szülők számára a gyermeknevelésről, a családi élet kérdéseiről. Ugyancsak ekkor lehet a gyermekeiket egyedül nevelők (elváltak, özvegyek) találkozója. Fontos, hogy éreztessük velük: az egyházi közösség szeretettel és megértéssel fordul feléjük, együttérez velük és segíteni akar nekik. Különböző, őket érintő témákról kezdeményezhetünk velük, néhány bevezető gondolat után beszélgetést (például a válás okozta lelki sebek gyógyulása, az egyszülős gyermeknevelés problémái, a magányos élet nehézségei stb.). Ezt követően kezdődhetnek a kulturális programok, játékos családi vetélkedők, melyekre a család minden tagja hivatalos.

Hogyan szervezzük meg a családok szentmiséjét?

Igyekezzünk nagyon ünnepélyessé, élményszerűvé, a résztvevők számára emlékeztetéssé tenni. Törekedjünk arra, hogy az egésznek bensőséges családi légköre legyen, és hogy lehetőleg mindenki aktívan bekapcsolódjék az ünneplésbe.

Néhány lehetőség a liturgia ünnepélyesebbé tételére:

- az óvodások számára, a szentmise első részével párhuzamosan, külön helyiségben játékos igeliturgiát szervezhetünk, s ők majd csak a prédikáció után csatlakoznak „a nagyokhoz”. A templomba a felajánlási körmenet résztvevőiként vezeti be őket az óvónéni. Ott aztán körülveszik az oltárt, alkalmas időben eléneklük az Úr Jézusnak azt az éneket, melyet az ő saját igeliturgiájuk keretében tanultak, úrfelmutatáskor pedig kis karácsonyfacengőkkel mindannyian csengethetnek.

- A nagyobb gyermekekből erre az alkalomra hatalmas ministráns-sereg szervezhető.

- Az olvasmányok felolvasója egy házaspár.

- A homília helyett a pap rövid bevezetője után egy vagy több szülő tanúságtétele következhet.

- Az egyetemes könyörgéseket felolvashatják egy nagycsalád tagjai, de ne a szertartáskönyvből olvassák, hanem az általuk előre megfogalmazott kéréseket terjesszék az Úr elé.

- Az áldozati adományokat egy másik család hozza az oltárra felajánlási körmenetben, égő gyertyákkal, mögöttük vonulhatnak az óvodások.

- Néhány házaspár perselyezhet, az adományokat valamilyen családi célra fordíthatják: a rászoruló családok megsegítésére, plébániai családok könyvtárának létrehozására stb.

- Az áldoztatás az ünnepi alkalomra való tekintettel két szín alatt történjék.

- A szentmise végén megáldják a családokat, erre az alkalomra az óvodások és a ministránsok is szüleik, testvéreik mellé állnak, együtt fogadják az áldást.

- A hirdetések között felhívjuk a figyelmet a családok vasárnapja további rendezvényeire, és a részvételre biztatjuk a jelenlévőket.

Délutáni foglalkozások a gyerekek számára

A gyermekek számára korcsoportonként célszerű foglalkozásokat szervezni. Az óvodásokkal, kisiskolásokkal óvónő, tanítónő foglalkozzék. Bábozhatnak, filmet nézhetnek, dísz tárgyakat, játékszereket készíthetnek,

énekes-táncos játékokat játszhatnak, vagy játékos vetélkedőket tarthatnak, de mindez valamiképpen a hittel, a keresztyén étellel legyen kapcsolatos. A felsősök, középiskolás korúak foglalkozásait huszoneves fiatalok vezethetik. Ők megnézhetnek egy családról, hitbéli kérdésekről szóló filmet vagy videót, utána megbeszélhetik a látottakat. Különböző témákról beszélgethetnek: hivatásról, családról, erkölcsi és világnézeti, vallási kérdésekről. Természetesen ők is játszhatnak életkoruknak megfelelő játékokat.

A szülők és nagyszülők foglalkozásai

A szülők foglalkozásai rövid előadásból és az azt követő kiscsoportos beszélgetésekből álljanak. Néhány téma a számtalan lehetséges közül: hogyan szerethetem jobban férjemet, feleségemet?, a családi ünnepek stb. A nagyszülők találkozóján ilyen és hasonló kérdésekről lehet szó: hogyan segíthetik a nagyszülők a fiatalokat?, mi a nagyszülők helye, szerepe a családban?, az öregkor szépségei, sajátos értékei stb.

Kulturális program

A kulturális program keretében színműveket, verseket, zeneműveket adhatnak elő lehetőleg a plébániához tartozó hivatásos vagy amatőr előadók. Rendezhetünk kiállítást családi fotókból, kézimunkákból, a plébánia életét bemutató fotókból, dokumentumokból stb. A találkozó emlékezetes programjai lehetnek a mindenkit megmozgató, csoportos szabadtéri játékok, a családok játékos vetélkedői.

KAPCSOLAT LÉTREHOZÁSA A HITTANOS GYEREKEK SZÜLEIVEL

ELSŐ FÁZIS: KAPCSOLATFELVÉTEL, ÉRDEKLŐDÉSKELTÉS

Beszélgetések a családról címmel négy-hat alkalmas beszélgetéssorozatra hívhatjuk meg a hittanos gyerekek szüleit. A meghívás elhangzik a vasárnapi szentmisék végén, ezt erősíti meg a plakát a hirdetőtáblán. A gyerekektől szép kivitelű, nyomtatott, személyes hangú, megszólító jellegű meghívót küldünk haza a szülőknek. A beszélgetések helye a plébánia hittanterme lehet, az időpontot pedig úgy kell kitűzni, hogy a szülők el tudjanak jönni. A beszélgetéshez 10-15 fő az ideális, ha ennél több résztvevő jelentkezik, több csoportot kell kialakítani.

A beszélgetés témái lehetnek:

– **Tűzhely vagy tűzfészek?** Milyen az otthonunk hangulata? Mit látnak otthonunkban a gyerekeink?

– **A jó házastársi kapcsolat jellemzői.** Hogyan kommunikáljunk? Hogyan oldjuk meg a felmerülő konfliktusokat?

– **Felelősségteljes apaság, anyaság.** Hogyan lehetünk szeretetteljes szülők gyerekeink számára?

– **Gyermekeink szeretetnyelve.** Miként fejezzük ki szeretetünket úgy, hogy az érzékelhető legyen?

– **Szeretetteljes fegyvelmezés.** Hogyan formáljuk a gyermek akaratát annak megtörése nélkül?

– **Hitre nevelés a családban.** Hogyan neveljük imádságra gyermekeinket?

A témák feldolgozásának legmegfelelőbb módszere az ún. *irányított beszélgetés*, ami a résztvevőket aktivizálja, együtt gondolkodásra készíti. Ugyanakkor elkerülhetjük vele azt, hogy a beszélgetés elkalandozzék, mellékvágányra tévedjen. Az irányított beszélgetésnek az a lényege, hogy a foglalkozás vezetője előzetesen kialakítja és egy vázlat formájában rögzíti a téma kifejtésének leglogikusabb menetét. Bizonyos részleteket teljesen kidolgoz, például a témát felvázoló bevezetést, az egyes részeket összekötő, átvezető gondolatmeneteket, a végső összefoglalást. Ezeket a beszélgetés során ő maga fogja elmondani. A beszélgetés többi részletét a résztvevőkre bízta, ő csak kérdések, ellenvetések megfogalmazásával készül fel annak menet közbeni irányítására, mederben tartására. Beszélgetés közben a legfontosabb javaslatok, megállapítások a falra helyezett papírlapokra kerülnek. Ez egyrészt arra ösztönzi a résztvevőket, hogy észrevételeikkel ők is járuljanak hozzá a közös munka sikeréhez, de arra is jó, hogy a beszélgetés tanulságait mindenki vizuálisan is maga előtt lássa és kövesse. A figyelem ébrentartását szolgálják a közbeiktatott játékos feladatok.

Az első fázis végére elérendő célok:

• alakuljon ki bensőséges, jó kapcsolat az egyes résztvevők, valamint a résztvevők és a beszélgetés vezetője között;

• ébredjen igény a szülőknél arra, hogy továbbra is összejöjjenek és hasonló kérdésekről beszélgessenek;

• találja meg a vezető azt a két-három személyt, akik a második fázisban munkatársai, később pedig az önállósult csoport vezetői, mozgatói lehetnek.

A sorozat utolsó találkozásán a résztvevők egy kis sokszorosított füzetet kaphatnak ajándékba, a beszélgetések rövid összefoglalását. Ha ez a fázis sikeres volt, akkor a résztvevők maguk javasolják, hogy találkozzanak ezután is. Meg kell beszélni, mikor, milyen formában, milyen rendszerességgel kívánnak találkozni, hogy a következő egy-két alkalommal milyen témákról szeretnének beszélgetni. Az önállósulás szempontjából fontos, hogy most már ők maguk javasoljanak témát, de ha még sincs konkrét kívánság, akkor a beszélgetés vezetője tegyen javaslatokat, és ők ezekből válasszanak.

MÁSODIK FÁZIS: ÖNMAGÁT IRÁNYÍTANI KÉPES CSOPORTTÁ SZERVEZŐDÉS

E fázis időtartamát az adottságoktól függően másfél-két évre becsülhetjük. A találkozások fő programja ezután is a családokkal kapcsolatos témák megbeszélése, de alkalmyszerűen, egyre gyakrabban bele lehet keverni más, a *keresztény közösségi életre jellemző programpontokat* is, például az egyházi ünnepek megünneplését, aktuális plébániái feladatok közös vállalását, segítségnyújtást valamelyik résztvevőnek stb. A beszélgetés módszere abban tér el az első fázisban alkalmazott módszertől, hogy már nem a vezető a fő szóvivő, hanem néhány önként vállalkozó szülő. Ők előre megkapják a választott témával kapcsolatos anyagot, abból készülnek, és a beszélgetés gerincét az ő előadásai alkotják. Az általuk elmondottakat beszéli meg a csoport, ahhoz fűz kérdéseket, kiegészítéseket. A beszélgetés menetét egyelőre még a csoport vezetője irányítja, de a vezetést fokozatosan egy arra alkalmas szülőnek adja át.

A második fázisban ilyen és hasonló témákat lehet megbeszélni:

- a család a Bibliában;
- gyermekeink családi életre nevelése;
- gyermekeink szexuális nevelése;
- advent és karácsony megünneplése a családban;
- keresztelőre, elsőáldozásra, bérnálásra készül valaki a családban.

Egy jól működő családközösségből vendégül hívhatunk egy házaspárt, és megkérhetjük őket, beszéljenek közösségi életükről, ezáltal felkeltve a résztvevőkben az érdeklődést és a vágyat egy hasonló közösség létrehozására, egyben ötleteket, javaslatokat is adunk a megvalósításhoz. A csoport közösséggé válását szolgálja az is, ha a második fázis ideje alatt a plébánián családok vasárnapját rendezünk, és a szervezésbe, lebonyolításba a

csoport tagjait már munkatársként vonjuk be, vagy ha a legaktívabbakat gyermekeikkel együtt hétvégi családi lelkigyakorlatra hívjuk.

A második fázis végére elérendő célkitűzések:

- a résztvevők ismerjék meg és fogadják el a keresztény családeshé-
ményt;
  - alakuljon ki bennük a plébánia többi családjáért, az egyház ügyéért
érezett felelősségtudat;
  - a beszélgetésekre összejáró csoport váljék egyre inkább közösséggé.
- Ezt a fázist akkor tekinthetjük befejezettnek, amikor ezek a célok lé-
nyegében megvalósultak.

HARMADIK FÁZIS: A KÖZÖSSÉGGÉ VÁLÁS

A második fázis végére eljutott szülői csoport csak akkor válhat kö-
zösséggé, ha tagjai a találkozások alkalmával már nem csak kapni, ha-
nem adni is akarnak, ha nemcsak azért jönnek el, hogy élményekben
részesüljenek, szellemiekben-lelkiekben gyarapodjanak, hanem azért is,
hogy ők szerezzenek másoknak élményt, gazdagodást. Arra kell töreked-
nünk, hogy fokozatosan megízleltessük az adás örömét, a másokért vál-
lalt szolgálat szépségét. Figyelembe véve az egyes házaspárok karizmáit,
képességeit, be kell vonni őket különböző, a plébánián szervezett progra-
mok előkészítésébe, lebonyolításába: gyerekekkel való foglalkozásokba, a
templomi liturgia előkészítésébe, ünnepélyesebbé tételébe, családi tábor
megtervezésébe stb. Ha sikerült megéreztetni, hogy másokkal jót tenni
mekkora belső öröm, hogy jobb adni, mint kapni, akkor ezzel nemcsak a
közösségi életet alapoztuk meg, de ráállítottuk e családokat a keresztény
élet vágányára is. Ha a szülők között van olyan, aki vezetésre alkalmas, és
akit mindenki elfogad, át lehet adni neki a csoportvezetést, ezzel a vezető
szabaddá teszi magát egy következő csoport létrehozására, foglalkozásai-
nak vezetésére. Ebben az esetben tanácsaival, ötleteivel, szakirodalommal
kell segíteni a szülőből lett vezetőt.

A harmadik fázisban a legfőbb célkitűzés, hogy a résztvevőkből egy
olyan szülői, még inkább teljes családokat összefogó közösség szülessen,
amely nemcsak saját tagjainak evangelizálásán munkálkodik, hanem pél-
dája és a plébániai lelkipásztorkodásban vállalt különféle szolgálatai, fel-
adatai révén hatással van más családokra is.

Ifjúság a plébánián

Összeállította/válogatta: Tamás Barnabás

Ugyanígy, ti fiatalok, engedelmeskedjétek az előljáróknak. Egymás iránt pedig mindannyian viseltessétek alázattal, mert az Isten a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak azonban kegyelmet ad. ⁶Alázkodjatok meg az Isten hatalmas keze alatt, hogy annak idején megdicsőítsen benneteket. ⁷Minden gondotokkal forduljatok hozzá, mert neki gondja van rátok. ⁸Józanok legyetek és vigyázzatok. Ellenségeitek, a sátán, ordító oroszlán módjára ott kószál mindenütt, és keresi, kit nyeljen el. ⁹Erősen álljatok neki ellen a hitben, hisz tudjátok, hogy testvéreiteket is ezek a szenvedések sújtják a világban. ¹⁰A minden kegyelem Istene pedig, aki Krisztusban örök dicsőségre hívott meg benneteket, rövid szenvedés után maga fog majd titeket tökéletessé tenni, megerősíteni, megszilárdítani és biztos alapra helyezni. ¹¹Neki legyen dicsőség, és övé legyen az uralom örökkön-örökké! Amen.

(1Pét 5,5–11)

JAV. 92. Az egyházközség nyújtson segítséget olyan vonzó ifjúsági közösség működtetéséhez, ahol a szülői környezetből fokozatosan kikerülő ifjú a hozzá hasonló gondolkodásúakkal ismerkedhet, szórakozhat.

JAV. 116. Plébániai szinten biztosítani kell az ifjúság számára a lehetőséget az egyházközség életébe való szerves beépülésére, valamint az egyházközség eukarisztikus ünneplésébe való bekapcsolódására a liturgia életszerűvé tétele, valamint a feladatok (felolvasás, bevezető gondolat, hívek könyörgése, ministrálás, perselyezés, az áldozati adományok oltárra vitele stb.) kijelölése és vállalása által. Alkalmat kell adni az ifjúságnak olyan kisebb közösségi szentmise ünneplésére is, ahol a lelkipásttorral egységben ők legyenek a liturgia szervezői.

RENDELK. 53. Minden plébánián tartsanak legalább heti egy ifjúsági órát (nem tévesztendő össze a középiskolás hittannal!), és teremtsék meg a lehetőséget egy fiatalokból álló csoport létrejöttéhez.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

I. FIATALOK RÉSZVÉTELE A PLÉBÁNIAI KÖZÖSSÉG ÉLETÉBEN

„Na, aztán [...] én és az egyház.”

FELADATLAP

1. Készítsd el az egyházhoz, plébániai közösségedhez való tartozásod EKG-ját (grafikon: alsó szárán éveid számát sorakoztasd fel balról jobbra hatéves korodtól máig; a felfele futó szárára alulról felfele írd egy számsort 1-től 10-ig)!

2. Vajon felnőttkorodban egyháznak, plébániai közösségnek milyen tagja leszel? Az alábbi állítások közül pipáld ki azokat, amelyek szerinted igazak lesznek rád.

- rendszeresen fogok templomba járni
- rendszeresen fogok közösségi programokra járni
- a plébániai közösség fontos szerepet fog betölteni az életemben
- vezető szerepem lesz a plébániai közösségben
- hiszem, hogy a plébániai közösség lesz elégedettségem egyik forrása
- olyan házastársat szeretnék, akinek ugyanolyan fontos a plébániai közösség, mint nekem
- gyermekeimet is arra fogom buzdítani, hogy minél aktívabban kapcsolódjanak bele a plébániai közösségi életbe

3. Milyen hatással volt rád szüleid viszonyulása a plébániai közösséghez?

Édesanyám .....

Édesapám .....

4. Mi a véleményed az alábbi állításokról? **E** – egyetérték, **N** – nem érték egyet

... a. Az, hogy gyermekkorod nagy részében rendszeresen jártál templomba és közösségbe, nagymértékben megkönnyíti keresztény életedet tizenévesként.

... b. Nincs abban semmi rendkívüli, hogy egy tizenéves lázad a plébániai közösség ellen.

... c. A pap és a plébániai közösség feladata ösztönözni a fiatalokat az aktívabb közösségi életre.

... d. Meg kell engedni a tizenéveseknek, hogy más szentmisére és közösségbe járjanak, mint a szülők.

... e. Fontos, hogy a szülők és kamaszkorú gyermekeik egyetértsenek a lelki kérdésekben.

5. A Jel 2,1–3,22 hét őskeresztény közösségben uralkodó állapotot írja le. Vizsgáld meg te is a saját életedet és az Istenhez való viszonyulásodat, és állapítsd meg, hogy a hét leírás közül melyik illik leginkább rád!

1. efezusi közösség: Jel 2,1–7
2. szmirnai közösség: Jel 2,8–11
3. pergamoni közösség: Jel 2,12–17
4. tiatirai közösség: Jel 2,18–29
5. szárdeszi közösség: Jel 3,1–6
6. filadelfiai közösség: Jel 3,7–13
7. laodíceai közösség: Jel 3,14–22

KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

A beszélgetés célja: A plébánia a közösségek közössége. Egyes fiatalok alig várják a közösségi alkalmakat, például az ifiórát, a szentmisét, mások szó szerint kerülik azokat. Valószínű, hogy a te ifjúsági csoportodra is igaz, akárcsak a legtöbbre, hogy az egyház iránti elkötelezettség különböző szintjein helyezkednek el. Használd a mai alkalmat arra, hogy elbeszéljess velük az egyház közösségi életében való részvételről, anélkül persze, hogy letámadnád őket! Engedd szóhoz jutni a lázadókat! Akik pedig aktív közösségi életet élnek, tegyenek tanúságot, meséljenek történeteket, így buzdítva a bátortalanokat és a dühöseket. Törekedj a nyitott légkörre, hogy a Szentlélek végezhesse a munkáját minden fiatalnak az életében, akárhol is tart az elkötelezettség terén!

A téma bevezetése: Oszd fel a társaságot több kis csoportra, és versenyezzetek, hogy ki tudja a legjobb mentségeket felhozni arra, ha nem jön el a közösségi alkalmakra (ifióra, bibliaóra, szentségimádás, szentmi-

se stb.) A csapatoknak három percük van a válaszok megfogalmazására. A legérdekesebb válaszokat olvassátok fel!

A beszélgetés levezetése (a feladatlap pontjai alapján):

1. Rajzold fel a grafikont két szárával a táblára is. Kérj meg néhány fiataalt, hogy jöjjön ki és rajzolja fel a saját görbéjét, és mondja el, mit mutat ez a közösségi életben való részvétele alakulásáról! A csoport többi tagja adjon visszajelzést, bátorítást!

2. A fiatalok mondják el, hogyan képzelik az egyházhhoz, plébániai közösségükhöz való tartozásukat egy, öt, tíz év múlva!

3. Van olyan fiatal, akit kényszerítenek a templomba és a közösségi alkalmakra való járásra, és van olyan is, aki szülei akarata ellenére jár. Nézzétek meg, hogy az ifjúság egészére milyen hatással van a szülők egyházhhoz való ragaszkodása! Kérdezd meg, ha gyermekeik lesznek, a szüleik példáját fogják-e követni!

4. Szavazzatok az egyes állításokról, és vitassátok meg a felmerülő kérdéseket! Az a kijelentés, miszerint: „Az, hogy gyermekkorod nagy részében rendszeresen jártál templomba és közösségbe, nagymértékben megkönnyíti keresztény életedet tizenévesként”, szinte biztos, hogy további beszélgetést igényel. Túl sok fiatal osztja szét kis kamrákra a kereszténységet. Nem látták másoktól, milyen az, ha valaki megéli a hitét az élet minden területén, és nem is buzdította erre őket senki. Sok fiatal úgy érzi, ha gyermekkorában járt valaki templomba és közösségbe, az csak arra készíti fel, hogy felnőttkorában ne járjon.

5. Ennél a pontnál közösen megvizsgálhatjátok a saját plébániai közösségeket. Minden egyes probléma kapcsán, ami felvetődik, kérd meg a fiatalokat, hogy javasoljanak valamilyen megoldást is, illetve gondolkozzanak el azon, hogyan tudnák ők maguk is kivenni részüket ebből a megoldásból!

Befejezés: Az Újszövetségben szereplő *ekklesia* (egyház, közösség) szó eredetét tekintve két szóra bontható: *ek* (-ból, ből) és *klesia* (elhívott). Ez a szó úgy írja le a keresztényeket, mint kihívottakat, a plébánia pedig nem más, mint azoknak a keresztényeknek a közössége, akiket a világból hívott

ki Isten, hogy Jézus Krisztus tanúi legyenek. Hívó emberek közössége vagyunk, még akkor is, ha nem mindig így cselekszünk. Beszélj az egyházra vonatkozó bibliai szóképekről: test (Róm 12,4–5), épület (Ef 2,21–22), család (Róm 8,17) és menyasszony (2Kor 11,2–3). A fiatalok mondják el, milyen tekintetben hasonlít a ti (plebániai) közösségetek ezekre. Kérdezd meg azt is, érzik-e, hogy ők is ennek részei! Tagjai-e a testnek, érzik-e Isten családjának szeretetét? Biztasd a fiatalokat, hogy egyre aktívabban vegyenek részt a „test”, az „épület”, a „család” és a „házasság” építésében!

Pluszfeladat: A különböző cégek, események, termékek vagy műsorok reklámozására régóta kedvelt hirdetési forma a *prospektus*. Egy ilyen prospektus elkészítése jó alap lehet a beszélgetéshez. Szükségetek lesz néhány prospektusmintára, ívpapírra, színes filctollakra. A fiatalok feladata: el kell készíteniük egy keresztény program *vagy* saját közösségük *vagy* plébániájuk reklámanyagát! Először találják ki, mit szeretnének reklámozni. Szabadjára engedhetik képzelőerejüket, de azért próbáljanak a realitás határain belül maradni! Ezután tervezzenek meg egy prospektust, ami ezt reklámozza! Mindegyik csapat mutassa be a maga hirdetését, és beszéljen egy kicsit a maga „álomközösségéről, álomplébániájáról”!

II. FIATALOK SZOLGÁLATA A PLÉBÁNIAI KÖZÖSSÉGBEN „Hogy én szolgáljak másokat?”

FELADATLAP

1. „Tizenévesek nem rendelkeznek kellő ismerettel és tapasztalattal ahhoz, hogy értelmes szolgálatot végezhesenek.” Pipáld ki azt az állítást, amelyekkel egyetértesz:

- A legtöbb felnőtt ezt így gondolja.
- Néhány felnőtt ezt így gondolja.
- Kevés az olyan felnőtt, aki ezt így gondolná.
- A legtöbb tizenéves ezt így gondolja.
- Néhány tizenéves ezt így gondolja.
- Kevés az olyan tizenéves, aki ezt így gondolná.

2. Mit gondolsz? E – egyetérték, N – nem értek egyet

... a. A fiataloknak előbb magukra kell gondolniuk, csak azután másokra.

... b. A tizenévesek nem tehetnek sokat a világ megjobbításáért.

... c. Ha jó fizetésük lenne, a fiatalok segíthetnének a szegényeken, az éhezőkön és a hajléktalanokon.

... d. Ha egy fiatal önkéntes munkával szolgál másokat, az segít neki, hogy sikeresebb felnőtt legyen.

... e. A fiatalok inkább arra vágnak, hogy a közösség szórakoztassa őket, nem pedig arra, hogy felszólítsa őket mások szolgálatára.

... f. Ha a fiatalok jobban akarnak hasonlítani Jézusra, csak szolgálniuk kell az ő nevében mások felé.

3. Fejezd be a következő mondatot: „Annak, hogy a fiatalok Krisztus nevében másokon segítsenek, az a legnagyobb akadálya, hogy .....
.....

4. Melyik három dolog érdekelné a legjobban? Karikázd be!

a. Elmenni egy missziós útra valamelyik harmadik világbeli országba.

b. Hetente két délután dolgozni egy bölcsődében a nyomornegyedben.

c. Szombat délutánonként levezetni a szerencsejátékot az öregotthonban.

d. Önkéntesként segíteni az élelmiszersomagok összeállításában egy jótékonyági szervezetnél.

e. Kirakodóvásárt szervezni a hajléktalanok megsegítésére.

f. Hetente három órát dolgozni a „szeretkonyhán”, ahol az éhezőknek adnak enni.

g. Hetente egyszer levágni a szeretetotthonban élő idősek lábán a körmöt.

h. Elvégezni a kerti munkát közösségünk ágyhoz kötött idős tagjainál.

i. Bulit szervezni a fogyatékos fiataloknak.

5. Olvasd el a Szentírás bölcsességeit, és írd le, mit tanultál meg belőlük a keresztyén szolgálatról: Hab 1,2–5; Mt 16,26; 1Tim 6,18–19; Zsolt 34,14; Mt 25,34–40; Jak 2,17; Mt 5,16; Lk 6,35; 1Pt 2,12; Fil 2,4; 1Kor 9,19.

- .....

.....

.....

.....

.....

.....

KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

A beszélgetés célja: Ez a munkalap segít arra összpontosítani a csoport figyelmét, milyen fantasztikus lehetőségek várnak azokra a keresztényekre, akik készek az Urat szolgálni. Használj fel ezt a beszélgetést arra, hogy keresztény szolgálatra buzdítsd a fiatalokat!

A téma bevezetése: Hozz az alkalomra több napi helyi újságot, hogy a fiatalok megtudják, milyen fajta segítségre van mostanában szükség a környéken! Oszd őket kisebb csoportokra, és mindegyik csoportnak adj pár újságot! Nézzék át alaposan a lapokat, és válasszák ki azokat a helyi érdekű cikkeket, amelyekből kiderül, hol van szükség segítségre! Ezután mindegyik csoport válasszon ki egyet a megtalált cikkek közül! Határozzák meg a cikkben bemutatott szükségletet, aztán soroljanak fel ötleteket és megoldási javaslatokat a szükség betöltésére, majd válasszák ki azt, amelyiket alkalmazni is lehetne! Miután mindegyik csoport kész, ültess őket megint össze! Minden csoport válasszon egy szóvivőt, aki elmondja, milyen megoldásra jutott a csoportja! Írd fel a táblára a szükségleteket, illetve a javasolt megoldásokat és ötleteket! A társaság vitassa meg, vajon a kiscsoportok által javasolt megoldás alkalmas-e a szóban forgó probléma orvoslására!

A beszélgetés levezetése (a feladatlap pontjai alapján):

1. A tizenéveseket gyakran tárgyként kezelik, nem nézik ki belőlük, hogy ők is tudnának segíteni másokon: Kérdezd meg a fiataloktól, szerintük miért nem vonják be őket gyakran a szeretetakciókba!

2. Mindegyik állításnál szavazzatok! Ha egy kijelentésre egyhangú a válasz, akkor térjete rá a következőre, ha azonban megoszlanak a vélemények, akkor vitassátok meg!

3. Aki akarja, olvassa fel, hogyan fejezte be a mondatát! Kérdezd meg, vajon azt a bizonyos akadályt hogyan lehetne elhárítani?

4. Kérdezd meg a csoporttól, van-e olyan a felsorolt dolgok között, amit egy kereszténynek nem szabad megtennie!

5. Összesítsétek, mit tanult a csoport a keresztény szolgálatról ezen a foglalkozáson! A szentírási igék közül kettőt-hármat beszéljétek meg a csoporttal!

Befejezés: Az evangélium nem csupán annyi, hogy valaki megbánja a bűneit, és kijelenti, hogy hisz a feltámadt Megváltóban, aki képes megbocsátani a bűnt. Az evangéliumnak társadalmi vonatkozása van. Két évezrede már, hogy a keresztények Isten és a „felebarát” szeretetét tetteikkel mutatják meg. Magyarázd el a fiataloknak, hogy a keresztény élet olyan kaland, amely több, mint a személyes életünk átformálása. A kereszténynek küldetése, hogy az emberiség javára munkálkodjon. Az együttlétet a Mt 25,31–46 felolvasásával is be lehet fejezni.

Plusz feladat: A téma bevezetésekor felismert szükségletek közül válasszatok ki egyet, és tervként tűzzétek zászlótokra annak megvalósítását!

III. A FIATALOK VASÁRNAPJA

„Megint vasárnap?”

FELADATLAP

1. Sorolj fel öt olyan dolgot, amit vasárnap lehet tenni, míg mások szentmisére mennek!

2. Mit szeretsz legjobban a mi plébániaközösségünkben?

3. Az alábbiakban felsoroltunk jó néhány, egyházzal és plébániai közösséggel kapcsolatos dolgot. Válaszd ki közülük azt az ötöt, amelyik szerinted a legfontosabb!

- jó ifi zenekar és kórus
- szépen berendezett, otthonos templom

- gyermekmise
- ifjúsági mise
- evangelizáció
- jó prédikációk
- hiteles papok
- bőséges adományok
- bibliaóra
- a fiataloknak szóló programok
- kirándulások
- zarándoklatok
- az egyház megújulása
- a templomba járók lelki-szellemi növekedése
- foglalkozni a közösség szegényeivel
- betegek látogatása
- felnőtteknek és időseknek szóló programok
- szerető és gondos közösséget építeni
- külföldi missziós lehetőségek biztosítása

4. Mi a véleményed a következő állításokról? **E – egyetérték, N – nem érték egyet**

- ... a. Minden vasárnap el kell menni a templomba.
- ... b. Anélkül is lehet az ember keresztény, hogy templomba járna.
- ... c. Úgy tűnik, az egyház elsőrendű feladata, hogy egyre csak gazdagodjon.
- ... d. Ha nem lenne annyi képmutató ember az egyházban, biztosan többen járnának templomba.
- ... e. Az egyháznak ma alig van beleszólása a világ életébe.
- ... f. Ha megnézünk a tévében egy misét, az ugyanolyan, mintha elementünk volna templomba.
- ... g. A kicsi plébániák jobbak, mint a nagyok.
- ... h. A papnak az a feladata, hogy megmutassa a közösség tagjainak, hogyan kell élni az evangéliumot.
- ... i. Túl sokféle egyház van.
- ... j. Ha már unod az egyik egyházat, válts át egy másikra!

5. Olvasd el az alábbi szentírási részeket, és egészítsd ki az utánuk álló mondatokat:

- Zsid 10,24–25 – Én azzal bátorítok másokat arra, hogy járjanak a templomba, hogy: .....
- Ef 4,16 – Én úgy vonok be másokat is a szeretetbe, hogy: .....
- Róm 12,4–8 Én úgy veszek részt a saját közösségem munkájában, hogy: .....

KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

A beszélgetés célja: A mai munkalap a helyi plébániaközösségről próbál beszélgetést kezdeményezni, illetve arról, hogyan lehet a fiatalokat arra buzdítani, hogy aktívan bekapcsolódjanak ennek a közösségnek az életébe.

A téma felvezetése: Kérdezd meg a fiataloktól, ki hány vasárnap volt templomban az elmúlt egy hónapban, félévben, évben. Próbálja meg mindenki kiszámolni ezt magának. Akinek a legnagyobb szám jött ki, annak adj egy kis ajándékot! Kérd meg a fiatalokat, próbálják meg azt is felbecsülni, hogy összesen még hány vasárnap fognak szentmisére menni egész hátralevő életük folyamán, ha mondjuk 65 éves korukig élnek! Meséld el nekik saját korábbi emlékeidet a templomba járással kapcsolatban, vagy egyszerűen járjátok végig a templomot! Használd a kreativitásodat, találd ki számukra valamit, ami által ezután jobban kötődnek majd az Isten házához!

A beszélgetés levezetése (a feladatlap pontjai alapján):

1. Biztass mindenkit arra, hogy mondja el bátran, melyek azok a tevékenységek, amelyeket templomba menés helyett lehet végezni a vasárnapi szentmise alatt!

2. Sorolja fel mindenki, mit szeret a legjobban a mi plébániaközösségünkben! A válaszokat írd fel a táblára! Kérdezd meg azt is, van-e olyasmi, amit nem szeretnek benne, és ezeket is írd fel mind! Azért légy óvatos, nehogy a beszélgetés átcsapjon általános zúgolódásba!

3. Játsszátok azt, hogy a fiatalok az egyháztanács tagjai, és el kell dönteniük, melyek legyenek a jövőben a közösség fő célkitűzései! Kérdezd

meg tőlük, melyek azok a programok, foglalkozások, amelyeket megszüntetnék, miket hagynának meg változatlan formában, és melyek azok, amelyekre a jövőben még nagyobb hangsúlyt fektetnének.

Játsszatok el a következő gondolattal: a plébánia egyik híve, egy gazdag özvegy épp a napokban halt meg, és végakarataiban egész vagyonát, hárommillió dollárt a közösségre hagyta. Hogyan használnák fel ezt az összeget „az egyházi vezetők” (mármint ti)?

4. Mindegyik állításnál rendelj el szavazást a válaszokat illetően! Ha egy adott kérdésben mindenki egyetért, térjetez rá a következőre! Ha viszont nagyon különbözőek a vélemények, akkor vitassák meg egymással az érveket és az ellenérveket!

5. Olvassátok el a megadott szövegeket, majd mindenki olvassa fel azt is, hogyan egészítette ki az egyes mondatokat!

A foglalkozás lezárása: hasznos és célszerű, ha a következő néhány dolgot kihangsúlyozod a foglalkozás végén, persze ha vannak egyéb ötleteid, használhatod azokat is.

1. Az egyház „Krisztus teste”, és mi mindannyian ennek a testnek részei vagyunk. Jézus ugyan látható módon nincs jelen a ebben a világban, de az ő teste, az egyház itt van. Amikor valaki keresztténnyé lesz, ennek a testnek válik a részévé. Magányos kereszttény nem létezik: mi valamenyien egymással való közösségben élünk és növekedünk.

2. A pap feladata nem a hívek szórakoztatása, úgyhogy a szentmisen mi nem hallgatóság vagyunk – ott Isten az, aki szól igéje által, és ő az, aki meghallgat. Oda azért megyünk, hogy kifejezzük Isten iránti imádatunkat, és hogy közelebb kerüljünk hozzá. A szentmise akkor teljes, ha szentáldozáshoz járulunk, Krisztus testét vesszük, hogy eggyé válva építsük fel Krisztus testét, az egyházat.

3. A fiatalok nem „a holnap egyháza”, hanem a máé! Segíts nekik abban, hogy rájöjjenek: ők az egyház kulcsfontosságú részét képezik! Bátorítsd őket arra, hogy minél aktívabban kapcsolódjak bele az egyház életébe!

Gyerekek a plébánián

Dávid György – Elekes Szende

¹Abban az időben történt, hogy odamentek Jézushoz a tanítványok és megkérdezték tőle: „Ki a legnagyobb a mennyek országában?” ²Odahívott egy gyereket, közéjük állította, ³s azt mondta: „Bizony mondom nektek, ha nem változtok meg, s nem lesztek olyanok, mint a gyerekek, nem mentek be a mennyek országába. ⁴Aki tehát megalázza magát, mint ez a gyerek, az a legnagyobb a mennyek országában. ⁵Aki befogad egy ilyen gyereket a nevemben, engem fogad be.

(Mt 18,1–5)

JAV. 25. Létre kell hozni a gyerekek, fiatalok, fiatal házások, felnőttek csoportjait, hogy a plébánia minden korosztálynak otthona legyen.

JAV. 120. Ifjúságunk, kis- és nagy iskolásaink egyik nagy jellemformáló és vallásérkölcse nevelő szervezete a cserkészet. A főegyházmegyének nagyobb figyelmet kellene fordítania erre.

JAV. 289. Egymás megismerését segítenék a közös táborok szervezése, a szakember részvételével lebonyolított közös szentírásolvasás, játékok, esetleg versenyek rendezése.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

Több évi lelkipásztorkodás után elmondható, hogy a keresztény nevelés nem egy régi ideológiát akar időtlenné tenni, hanem az embert segíti, hogy az időben az örökkévaló Isten közösségében éljen. Habár sikerorientált társadalomban élünk, és gyors, kézzelfogható eredményeket várunk, mégis vállalnunk kell, hogy a keresztény nevelés az emberért van és nem valami ideológiai győzelemért. Feladata, hogy azt az Istent mutassa be, akiben életünk felszabadulhat.

Sokat beszélnek új oktatási rendszerről, pedagógiai irányzatokról, nevelési módszerekről. Minden kornak joga és kötelessége keresni azokat az utakat, melyek hatékonyan formálják a jövő nemzedékét, és adják át a

múlt értékeit. Az oktató-nevelő szolgálat mindig hosszú távú tevékenység, melyet nem lehet a hasznosság kategóriáival kezelni és értékelni. A keresés, vergődés feszültséget és ellentmondásokat is szül, de tudjuk, hogy a keresztény nevelés közösséget teremt, és közösséget feltételez. Olyan közösséget, amelyben megtalálhatjuk elhivatottságunk és értékeink alapját és értelmét, ahol kibontakoztathatjuk emberségünk pozitív lehetőségeit, és ahol kapcsolatba kerülhetünk személyiségünk legbensőjében az önmagát feltáró személyes Istennel.

Az egyház mindenkori feladata, hogy Jézus Krisztussal élő, személyes kapcsolatra vezesse az embereket. Ez a vezetés nem egyre távolabb kerülés az alapoktól, hanem újra és újra visszatérés az akolhoz, ahonnan a jó pásztor az, aki újra kivezet a szabadságra, a jó legelőhöz és üdítő forrásokhoz. Jézus tanítványaihoz intézett szava, „engedjétek hozzám gyermekeket”, ma is kötelez. Hívni, várni és befogadni a kicsinyeket, ellesni tőlük az egyszerűséget, az örömet, az alázatot, tisztaságot és a bizalmat ma is feladata a keresztény közösségnek. Emellett meg fontos, hogy olyan közösséget teremtsünk a számukra, ahol megtapasztalhatják az igazi keresztény értékeket.

Ezek a gondolatok vezettek bennünket, amikor elkezdtek a legkisebekkel való foglalkozást közösségünkben. Egy pár gyerek érkezett, félénken, tanácstalanul. Úgy éreztem, nem értenek, és nem értem őket. Meghívtam segítőkét a gyerekekkel való foglalkozásra. Vállalták örömmel. A velük való egységben és munkában gyarapodott a gyerekek közössége is. Egyre többen érkeztek gyerekek és segítők. A pap feladata lett a tanítás, a segítőkét (pedagógusok és világi krisztushívők) a tanítás lebontása és életbe ágyazása.

A keresztény pedagógia szerint a nevelő közösségépítő kompetenciának alapja nem más, mint egy adott közösségben megélt hite. A közösségépítést nem lehet megtanítani senkinek, ha magunk nem vagyunk élő közösségben Jézus Krisztus által Istennel, aki minden közösség Atyja. Nem szervezés kérdése a keresztény közösségélete, még ha annyira fontos is, hogy mindig szemünk előtt legyen: emberekből áll, emberi adottságokkal (lehetőségekkel és korlátokkal).

Jürgen Werbick írja: „A kereszténységnek láthatóan csak akkor van még esélye arra, hogy komolyan vegyék, ha meggyőző erővel tud megoldásokat ajánlani”. És mennyire igaza van, hiszen meg kell legyünk győződve arról, hogy a mi hitünk, reményünk és szeretetünk megélése az ajánlás a keresztény hit elfogadására a mai pluralista világunkban. Gye-

rekeink a mi életünkben és közösségünk megtapasztalásából ismerik meg Krisztust, és szerethetik meg egyházát.

A II. vatikáni zsinat *Apostolicam actuositatem* kezdetű dekrétuma a világi hívek apostolkodásáról a harmadik fejezetben ezeket írja: „A világi hívek az Egyházban és a világban végzik a maguk sokirányú apostolkodását. Mind a két területen nagyon sok lehetőség tárul föl, melyek közül itt csak a fontosabbakat említjük: az egyházi közösségek, a család, az ifjúság, a társadalmi környezet, a nemzeti és a nemzetközi élet [...]” (9.)

„A világiaknak, mivel részesei Krisztus papi, prófétai és királyi feladatának, aktív szerepük van az Egyház életében és működésében. Az Egyház közösségein belül annyira szükséges a munkájuk, hogy nélküle a legtöbb esetben nem lehet teljesen eredményes a lelkipásztorok apostolkodása [...] főleg a hitoktatással tevékenyen közreműködnek Isten igéjének hirdetésében; szakértelmük fölkinálásával hatékonyabbá teszik a lelkipásztori munkát és az Egyház javainak kezelését. A közösségi apostolkodás jól látható példája a plébánia, mely a különböző embereket összefogja és bekapcsolja az Egyház egészébe.” (10.)

A Katekézis Általános Direktórium a következőket írja: „A kateketikai pedagógia oly mértékben hatékony, amennyiben a keresztyén közösség konkrét és jó példát ad az egyes hívők életéhez. Ez akkor történik meg, ha a közösség úgy jelenik meg, mint a katekézis forrása, helye és célja. Tehát konkrét: a közösség a hívő tanúságtétel látható helye, gondoskodik tagjai képzéséről. Isten családjaként fogadja őket, és a hit növekedéséhez biztonságos környezetet ad.” (158.)

„A csoportnak jelentős szerepe van a személyek fejlődési folyamatában. Ez érvényes a katekézisre is, akár a kicsinyekről van szó, akiknél elősegíti a szocializációt, akár a fiatalokról, akiknél a személyiség formálásában szinte életszükséglet a csoport, akár felnőttekről, akik között a dialógus, a megosztás és a kölcsönös felelősség keresztyén stílusát alakítja.” (159.)

A plébánia mint szocializációs közeg

A gyermekek szocializációs folyamatának elemzésénél figyelembe kell venni azon külső hatások, társadalmi rendszerek szerepét, amelyeknek a gyermek születésétől kezdve részese. A legújabb fejlődélméletek úgy konceptualizálják ezeket a társadalmi hatásokat, mint „egymásra épülő ökoszisztémák hálóját”. Ebben a hálózatban a legbenső kört, a mikroszisztémát olyan színterek alkotják, melyekkel a gyermek közvet-

len, rendszeres kapcsolatban van – a család, az óvoda, az iskola, a játszótér és nem utolsósorban az egyházi közösség. A külső körhöz, az exoszisztémához ezzel szemben olyan társadalmi intézmények tartoznak, melyekben a gyermek nincs jelen, de közvetve befolyásolják a gyermek szocializációs folyamatát, például a szülők munkahelye, politikai rendszer, a média stb.

A család a gyermek szocializációjának legfontosabb kontextusa. A szülők az általuk nyíltan vagy burkoltan támogatott értékeikkel közvetlenül formálják gyermekük személyiségfejlődését, közvetett módon ugyanakkor azáltal is hatnak gyermekeik fejlődésére, hogy megválogatják azokat a szociális közegeket, amelyekben a gyermek megfordul nap mint nap. Így válhat a plébánia, az egyházi közösség maga is egy szocializációs közzé a keresztény családok gyerekei számára.

A plébániai oktató-nevelő tevékenység során tudatos érték közvetítés történik, amely ráerősít a családban történő elsődleges norma- és érték közvetítésre. A családi nevelés, kiegészítve az egyházi közösségben történő oktató-nevelő munkával, fontos szerepet nyer egy olyan korban, amelyben a felnövekvő gyermek sokszor egymással ellentétes értékek kínálatával szembesül.

A plébániai oktató-nevelő munka: célok, szervezeti formák, módszerek

A plébániai nevelés során nem elsősorban elméleti hittartalmak átadása a cél, hisz az iskolai hitoktatás során inkább erre tevődik a hangsúly. Általános cél a gyermek egész személyiségének, lelkiismeretének formálása, amelyben megtalálja szabadsága és felelőssége egyensúlyát. Úgy véljük, a hittartalmak közvetítése mellett legalább annyira fontos, hogy a plébánia otthonos, családbarát közzé váljon, ahol a gyermekek egyéni és csoportos játékaik, önálló kutató-felfedező tevékenysége nagy teret kapnak. (Az otthonos hangulat teremtéséhez hozzájárulhat akár egy játszótér kiépítése, ha a plébánia területe, fekvése erre lehetőséget nyújt, azzal a feltétellel, hogy bizonyos értékek és szabályok tiszteletben tartása garantált, például figyelés egymás testi épségére, állatok távoltartása, óvodás gyerekek mellett mindig legyen felnőtt felügyelet stb.)

A szervezeti formáit és rendszerességét tekintve az oktató-nevelő tevékenység több formát ölthet: hittanórák (hetente), táborok (évente, evangelizációs hét), ünnepek (pl anyák napja, apák napja, gyereknapi, szentek ünnepeinek megünneplése stb.)

Hittanóra

A hittanóra hatékonysága szempontjából ajánlatos, hogy a gyermekekkel életkori csoportok szerint történjenek a foglalkozások. A 3-14 éves korosztály így három korcsoportra osztható: az óvodás, kisiskolás, valamint az V–VIII. osztályos gyerekek csoportja. Ez a felosztás megengedi, hogy a hittartalmak átadása a gyerekek fejlődési szintjének megfelelően történjen, valamint a módszerek kiválasztása során is érvényesüljenek a gyermekek életkori sajátosságai: kisebb korosztályoknál elsősorban a játékos, a gyermek interaktív bevonását szorgalmazó módszereket ajánljuk, amelyek elmélyítik egy-egy téma feldolgozását (például kézműves tevékenység, rajz, ének-zene, szerepjátás stb.). A téma bemutatásánál a lényeges elemek legyenek kiemelve, és a monologikus előadás ne haladja meg időben a gyakorlati, játékos részt. A foglalkozások interaktív jellegének megőrzése a nagyobb gyerekek esetén is ajánlott: ennél a korosztálynál ugyanakkor egy téma feldolgozásánál használható alternatív módszerek a *megbeszélés* (a gyerekek bevonása kérdések révén), a *vita* (álláspontok ütköztetése – például erkölcsstani kérdések esetén), *szerepjáték* (pl. bibliai történet megelevenítése), *csoportmunka* (véleménymegosztás csoportban, projektek létrehozása). Ezek a módszerek bár előkészítést igényelnek a lelkipásztor, pedagógus, nevelő részéről, de a monologikus előadással szemben hatásosabban szolgálják a képességfejlesztést, az ismeretek és értékek interiorizációját.

Gyerektábor, evangelizációs hét

Célkitűzések:

- a keresztyén értékrend átadása óvodáskortól kezdve, pozitív viszonyulás kialakítása Istennel, egyházzal, embertárssal szemben;
- közösségformálás, a személyközi kapcsolatok építése;
- azon gyerekek megszólítása és bevonása, akiknek anyagi okok miatt nem volt lehetőségük táborokban és más helységeken vakációzni.

Javasolt helyszín: a plébánia környéke, udvara (ha erre van lehetőség).

Időtartam: hat nap.

Javasolt időpont: nyári szünidő.

Célcsoport: 4–12 éves gyerekek.

A programnak minden évben van egy sajátos tematikája, amely irányt szab a tevékenységek, foglalkozások lefolyásának (például az apostolok, a próféták, szentírási városok, magyar szentek stb.). A nap elején helyet kap egy-egy gondolatébresztő impulzus, rövidebb elmélkedés, szentmise, ugyanakkor a felhasznált tevékenységi formák között legfontosabb he-

lyen a kicscsoportos tevékenység, a gyermekek önálló aktivitása kell álljon. A tábor témája alapján minden csoport kap egy altémát (például a tizenkét apostolnak megfelelően tizenkét csoportot hozunk létre, és minden csoport egy apostolról kapja a nevét: Máté-csoport, Péter-csoport stb.), majd a hét folyamán a csoportok projektszerűen feldolgozzák a témákat. A csoportos foglalkozásokon használt módszerek közt megemlíthető a beszélgetés (például a kapott témával kapcsolatos bibliai részek megbeszélése, feldolgozása, melyeknek lényege a gyerekek minél aktívabb és kreatívabb bevonása), a csoportjátékok (cél: hangulatkeltés, feszültségoldás, ismerkedés, személyközi kapcsolatok mélyítése), kézműves-foglalkozások (énektanulás, csoportcímer elkészítése, csoporthimnusz írása, szerepjáték stb.). Ezen foglalkozások célja, hogy a játékos munka során a gyerekek minél jobban körüljárják a kapott témákat, észrevétlenül szerezzenek új ismereteket, és fejlődjön szociális, együttműködési, kommunikációs készségük. A tábor végére a csoportok előkészíthetnek egy rövid, a hét témáját bemutató előadást, melyre a szülők is kapjanak meghívást, ezáltal betekintést nyerhetnek gyerekeik plébánián zajló tevékenységébe. A hét egyik csúcspontja lehet a szombati kirándulás a környék egy nevezetesebb helyére. A hét ünnepélyes záróakkordja a vasárnapi szentmise, amelyre szintén hivatalosak a gyerekek szülei. Ezt megelőzően a hét folyamán készült fényképek, videók is bemutatásra kerülhetnek.

Néhány szempont:

– A gyerekek de. 10-től du. 5-6 óráig a plébánián vannak, ezért legalább egyszeri étkezésük (ebéd, illetve uzsonna) a helyszínen legyen biztosítva. Felnőttek, nagyszülők segítségét lehet kérni ennek elkészítésére.

– Ajánlatos heterogén csoportok létrehozása, melynek előnye, hogy a kisebb gyerekek számára a nagyobbak pozitív viselkedésmoделlek lehetnek, míg ez utóbbiak gyakorolhatják a szociális felelősségvállalást a kisebbekért.

– A hatékony tevékenység érdekében a csoportlétszám ne haladja meg a tizenöt főt.

– A csoportok vezetésében egy-két felnőtt segítőt (pedagógus, világi krisztushívó) vállaljon szerepet, továbbá a tapasztalat azt mutatja, hogy hasznos bevonni segítőként a nagyobb fiatalokat, mind a csoportmunka hatékonysága, mind a fiatalok személyes fejlődése szempontjából. A csoportvezetők a tábort megelőzően felkészítőn vesznek részt, valamint minden nap végén közös kiértékelőt tartanak a felelős lelkipásztor koordinálásával.

A program pozitív hozadéka, hogy megmozgatja, bevonja az egész közösséget, hisz számos feladatkörben van lehetőség szolgálatot vállalni (csoportvezetés, főzés, étkeztetések lebonyolítása, animációs játékok levezetése, rend és biztonság felügyelete, egészségügyi ellátás stb.), így valóban megvalósul az egyházi közösség kommunió jellege.

Anyák napja, apák napja

Célkitűzések:

- a gyerekek és szülei közti kapcsolatok elmélyítése;
- a családok, szülők bevonása az egyházközség életébe.

A plébániai foglalkozások során a gyerekek meglepetéssel készülnek a szülei számára (ajándéktárgy, előadás, rajzkiállítás „Édesapám” – „Édesanyám” címmel stb.). A szülők meghívást kapnak a közös szentmisére és ünnepésre, ahol átvehetik, megtekinthetik az ajándékot.

Szentek ünnepeiről való megemlékezés

(Szent Balázs, Páduai Szent Antal, Szent Márton, Szent Miklós, egyházközségünk védőszentje stb.)

Célkitűzések:

- szentjeink életének bemutatása;
- helyes példaképek állítása;
- a szentek közbenjárásának kérése életünkre;
- keresztény néphagyományunk megismertetése és átörökítése.

Szent Balázs napján, ünnepi liturgián vesznek részt a gyerekek, ahová szüleikkel jönnek el. A liturgia része a szent életének bemutatása, a Balázs-áldáshoz használt gyertyák szimbolikájának megmagyarázása, közös éneklés, ima, majd a Balázs-áldás kiosztása. Mivel az ünnep Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe után való nap van, ezért a gyerekek által hozott gyertyákat is megáldhatjuk. A hittanóra keretén belül, az ünnepet megelőző foglalkozásokon a gyerekek is készíthetnek viaszból gyertyákat, és azokat áldjuk meg.

Páduai Szent Antal emléknapján a virág (liliom) szentelése és a gyermek megáldása lehetséges. A szentmisén az áldozási könyörgés után meghívjuk a gyerekeket az általuk hozott virágok és ők maguk megáldására.

Szent Márton emléknapján a gyerekek által készített mécsesekkel, közös énekléssel lámpás felvonulást szervezhetünk, melyet libazsíros kenyér fogyasztásával zárhatunk. Közös gyülekezés lehet a templomban, ahol a szent élete kerül bemutatásra, majd meggyújtjuk a kis lámpásokban a

mécseket. Ezután indul a menet, lehetőség szerint a templom körül, vagy ha van más kijelölt hely, ahol várják a gyerekeket agapéra, akkor oda lehet átvonulni.

Gyermeknap megünneplése

Célkitűzések:

- közösségteremtő: ugyanabban az élményben részesülnek;
  - közösségi érzés fejlesztése: közös öröm, együttjátszás, együvé tartozás alakítása;
  - egymásra figyelés gyakorlása;
  - mások elfogadásának és tiszteletének gyakorlása – úgy, ahogyan a mennyei Atya megáldott minket;
  - ez a nap elsősorban ajándék próbál lenni gyerekeink számára, hogy megtapasztalják: fontos szereplői a plébánia életének;
  - ajánlott, hogy ebben az esetben ne a gyermekek produkciói (például szereplés) képezzék a program fő gerincét, hanem szervezhetünk szórakoztató műsorokat számukra (például gyerekkoncertek, játszóház, kisebb ajándékozás stb.), ezáltal érezhessék, hogy „ez az ő napjuk”;
  - a családok bekapcsolása az egyházközség életébe;
  - a közös imádság és a közös szórakozás megtartó erejének megélése.
- A gyerekek egy nagyobb korosztályú csoportja kis előadással készülhet, melyet a templomban adnak elő. A közös szentmise után a templom vagy plébánia udvarán folytatódhat az együttlét, ahol sor kerülhet gyerekeknek szervezett koncertre vagy más szórakoztató műsorokra. Énekelhet a helyi gyerek vagy ifjúsági énekkar, a szülők ez idő alatt közös bográcsozáson vehetnek részt.

Gyerekmisék

Célkitűzések:

- a gyerekek minél aktívabb bevonása a szentmise liturgiájába;
- a liturgikus nevelés aktív vá tétele a szentmisére való előkészületben, ahol a templom liturgikus terének, a liturgikus tárgyaknak és ruháknak a megismertetésére van lehetőség;
- a ministrálás gyakorlatának megtanulása;
- a liturgikus énekek tanulása (kis énekkar szervezése, mely a gyerekmiséken az éneket vezeti);
- a ritualizáció (lelki felfogóképesség) és az internalizáció (belső élménnyé tenni az Istennel való kapcsolatot) fejlődése.

A legmélyebben mindenki a maga nyelvén tudja megszólítani Istent. A gyerekmisék alkalmával lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy a saját nyelvükön szólíthassák meg az Atyát. Az ő aktív részvételük a szülőknél és felnőtteknek is meghívás a mélyebb és elkötelezettebb bekapcsolódásra. Tapasztalatunk, hogy a gyerekmisék alkalmával a más felekezeti szülők is bekapcsolódnak a szentmisébe, és gyerekeik példája pozitívan hat az ő életükre is.

Ajánlott könyvészet

A II. vatikáni zsinat *Apostolicam actuositatem* kezdetű dekrétuma a világi hívek apostolkodásáról

A *Katekézis Általános Direktóriuma*, A Klérus Kongregáció dokumentuma 1998.

Jürgen Werbeck: *Prolegomena. A dogmatika kézikönyve*. Vigilia Kiadó, Budapest 1996.

Sávai János: *Neveléstudomány, bevezetés a pedagógiába*. Agapé, Szeged 2005.

Sávai János: A keresztény nevelő: a hit tanúja. *Deliberationes, a Gál Ferenc Hittudományi Főiskola Tudományos folyóirata*, V. évf. 1. szám. Gerhardus Kiadó 2012, 166–183.

P. Szőke János összeállítása: *Hittant – de hogyan?* Don Bosco Kiadó, Budapest 1998.

Cole, Michael & Cole, Sheila: A kisgyerekkori fejlődést befolyásoló környezeti hatások. In: *Fejlődéslélektan*, Budapest 2006.

GYERMEKEK A GYIMESBÜKKI PLÉBÁNIÁN

Balla Imre

Gyimesbükkön a gyermekkel való bárminemű foglalkozás több célt igyekszik elérni. Saját helyzeténél fogva – magyar településként Bakó megyéhez csatolva – a magyarság megőrzése is fő szempont a pasztorális célkitűzésekben. Már a templomépítő Dani Gergely esperes is fő tevékenységi területnek tartotta a gyerekekkel való foglalkozást. Nem is alakulhat ki valóságú kép a templomépítő katona-papról, ha nem csatlakozunk hozzá emlékéhez volt hittanosai hálás és szerető visszaemlékezéseit. A megszüntetett magyar iskolák mellett a hit és magyarságtudat meg-

mentő közege a hittanóra volt. Hogy fogalmunk legyen a lelkesedésről, amely a gyermekekben élt, tudni kell, hogy a hittanórák a reggel 6 órai szentmise után voltak, a szentmisét megelőzően a gyerekek vezetésével imádkozták el a rózsafüzért (a korán kelés nem jelentett gondot).

Gyimesbükk egyházközség a Gyimesek patakokkal dúsított hegyvidéken terül el. A patakok szertágazó hazája. A kiterjedéséből adódóan a gyermekek elérése más eszközöket kíván, mint más területeken ma is, amikor a technikai fejlődés több lehetőséget biztosít. Régen a helyi lelkészek az egyes patakokban levő kápolnákhöz, avagy miséző helyekhez hívták össze a gyerekeket hittanórákra, felkészítőkre és foglalkozásokra. Ma sincs ez másként. Napjainkban, amikor lehetséges az iskolai hitoktatás, talán könnyebb ezeknek a kihívásoknak megfelelni. Ma is a nyolc iskolából kettőben van magyar nyelvű oktatás, holott a gyerekek többségében magyarul beszélnek az iskolán kívül. A hittanórák anyelve az iskolában mindenütt a magyar. A diákok egy része az iskolai élet során csak a hittanórán hall magyar szót. A hitoktató sokszor a hittan anyag mellett a magyar betűvetés elsajátításában is szerepet kell vállaljon. Az iskolai hittanórák mellett a plébániai hittanórák fontosak. Egyes patakokban a vasárnapi szentmise előtt egy órával foglalkoznak a gyerekekkel a sekrestyében. Itt egy kicsit szabadabban, játékosabban és meghittebben beszélnek az az időszerű vallásos kérdéseket. Kiemelkedik az elsőáldozási felkészítő, amely intenzív időszak; a karácsonyi pásztorjátékokra való felkészülés; más vallásos (színdarab) előadásokra való felkészülés; anyák napi és más alkalmakkor elmondott versek tanulása; a liturgián való felolvasások és ministrálás begyakorlása; énektanulás.

A plébániatemplomnál szombat délelőtt vannak a foglalkozások. Ide óvodásoktól VIII. osztályosokig jönnek. Az együttlét szabadabb, mint az iskolai környezetben. Néha nehéz olyan témát találni, amely minden gyerekek megmozgat. Mindig közös énekléssel kezdünk, amely összehangolja a jelenlévőket. Innen nőtt ki az ifjúsági énekes és gitáros csoport. Majd közös imával indulunk neki a témának. A témák közt szó volt a Miatyánk egyes kéréseiről, a hét főbűnről, a Szentlélek hét ajándékáról. Minden alkalommal van egy 15 perces rövid bemutató, kivetítve. A téma felvezetése után korcsoportokra osztottuk a gyermekeket. A csoportok vezetésében a fiatalok (ifisek) segítettek be. A nagyobbak elbeszélgettek a témáról, vagy együtt dolgoztak tesztlapok segítségével, a kisebbek rajzoltak a téma kapcsán, vagy kézimunkáztak. A csoportos munka után közös imával zártuk a témát. A lezárás után következett a játék az udvaron.

A cserkészfoglalkozások is helyet kaptak a programban. Emellett az ifjúsági énekek tanulását és a ministráns felkészítőket is kedvelték a gyermekek. Alkalmanként egy-egy szent életét is megnéztük közösen kivetítve.

Külön ki kell emelni pár olyan eseményt, amely az egész egyházközségben lévő gyermekeket megmozgatja. Köztük a legfontosabbak a lelki napok és a gyermektábor. Ezekhez hasonló hangulatú a ministránsnap és a Mikulás-ünnepség. A Mikulás-ünnepség község méretű. A Mikulás néhány apródjával végighintózik a falun, és a templomban adja át a csomagjait a gyermekeknek. A gyermekek türelmetlen várakozása és rövid műsora után szóba állhatnak a Mikulással.

A ministránsnap a házszentelés utáni ministránsév lezárását szolgálja. Ekkor a község minden pontjáról a ministránsgyermekek (kb. 120-an) a plébániatemplomhoz gyűlnek. A közös szentmise után következik az agapé, az év kiértékelése és a házszentelési ajándékok kézbesítése. Ekkor történik a beiratkozás a következő ministránsévre.

Évente két alkalommal van lelki nap a gyermekek részére. Az adventi lelki napot, amely a karácsonyra való felkészülést indítja útjára, szintén központilag szervezzük meg. A gyerekek a plébániatemplomhoz gyűlekeznek, énekes ráhangolódás után az advent témáira kapnak lelki ráhangolót. Ezt követi az adventi koszorúk készítése, majd közös agapé-ebéd. Mindenki készíthet családjá számára adventi koszorút. Ilyenkor ajándékba is készülnek koszorúk idős embereknek. A gyermekek szerzik be a faágakat, felnőttek segítségével díszítik. Jó látni a 80-90 koszorút egymás mellett, amelyeket advent I. vasárnapján a szentmise keretében megáldanak, a szentmise elején a gyermekek viszik be körmenetbe az oltár elé.

A nagybőjti lelki nap is különleges, hiszen az egyházközség *triduum*-jának a befejező napjára esik. A gyerekek reggel a szentmise előtt gyűlekeznek, és ráhangolódnak a bűnbánat témájára. Ezután elvégzik a szentgyónásukat, és a triduum hálaadó szentmiséjén vesznek részt. Az idén összefogva a pedagógusokkal szavalóversenyt szerveztünk *istenes versekből*. A különböző korosztályok más-más verseket szavaltak. A gyermekek nagyon élvezték, gyarapodott magyar szókincsük és öntudatuk. A bűnbánat és a vallásos témák szépen elmélyültek a verseket megtanuló és előadó gyermekekben. A *templom és iskola* Reményik Sándor-féle víziója megvalósulásának lehettünk a tanúi.

A gyermektábor is némi eltérést mutat a megszokottaktól. A helyszínt tekintve nagy különbség, hogy a plébánia udvarán zajlik. Ennek okai közül az első, hogy nagyon sok szülő szervesen belevonja a nyári

munkákba a gyermeket, így elképzelhetetlen, hogy egy hétig hiányozzon. Nyomás ok, hogy így anyagilag is egyszerűbb. Sok szülő nem engedheti meg magának a nyaraltatást, így minden gyermek lehetőséget kap arra, hogy bekapcsolódhasson ebbe a programba. A tábor másik érdekessége, hogy napról napra változó a résztvevők száma. Van, amikor 200 gyermek van jelen, és van, amikor 90. Az idén a VII. gyimesbükki tábort Salamon József plébános szervezte. Az évek során sokféle jellege és témája volt a tábornak. Célkitűzés, hogy ne csak a szórakozásról szóljon, hanem az értékátadásról is. A témák közt a vallásos és a művelődési témák szerepelnek, helye van az ima mellett a táncnak, az olvasásnak, a természetvédelemnek, kézművességnek stb.

A tábor hétnapos. Az utolsó nap Nagyboldogasszony főünnepére esik, amelyet az ezeréves határon levő kontumáci kápolnánál ünnepeünk. A nap témájától függetlenül a gyerekek reggel 10 órára gyülekeznek a plébánia udvarán. Közös ráhangolódással kezdjük a napot. A nagyobbak (ifisek) szerves szerepet vállalnak a tábor vezetésében. Ők kettésével egy-egy csoport vezetői is. Énekek és játékok vezetése és tanítása szerepel a feladataik között. Szívesen csinálják, csak jól elő kell őket készíteni.

A közös ima és énekes körjátékok után csoportokra osztják a gyermektömeget korosztályoknak megfelelően. Ez azért történik meg minden nap, mert változó a létszám. Ezután következik a téma feldolgozása, közösen, csoportban, forgószínpad keretében. A csoportokban mindig van valami kézműves-foglalkozás is. A szünetekben helye van a különféle játékoknak (labda, csoport, ügyességi stb.). A helyi hívek és jó szándékú emberek adományából minden gyermek fött ételt kap. Ebéd után is folytatódik a csoportos foglalkozás (zászlókészítés, himnuszírás, a kérdések megbeszélése).

A tavalyi táborban tematikus napokból állt össze a téma. Különbé meghívtak vezetőket a programot: így az olvasás és írás témában újságírók; környezetvédelem témában hegymászók; népzene és tánc témában népzeneészek, kézművesek.

A gyimesbükki gyermektábor igazi műhelye a gyermeki léleknek. A cél az, hogy az egyház szárnyai alatt az igazi forrásokból merítve növekedjék a jövő nemzedéke, és épüljön a jövő emberének közösségi-vallásos tapasztalata.

Felnőtt csoportok a plébánián

Ilyés Erika sa

⁴²Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. ⁴³Félelem fogott el mindenkit, mert az apostolok révén sok csoda és jel történt Jeruzsálemben. ⁴⁴A hívek mind ugyanazon a helyen tartózkodtak, és közös volt mindenük. ⁴⁵Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát széosztották azok közt, akik szükségét szenvedték. ⁴⁶Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg, s örömmel és egyszerű szívvel vették magukhoz az ételt. ⁴⁷Dicsőítették az Istent, és az egész nép szerette őket. Az Úr pedig napoként növelte az üdvözültek számát ugyanott.

(ApCsel 2,42–44)

JAV. 21. A közösségi lelkipásztorkodás modellje szerint a lelkipásztor legyen mindenekelőtt a közösség egységének első számú munkálója. Hivatali karizmájából kifolyólag szorgalmaznia, támogatnia kell egyházközségében minden fajta katolikus közösségi megnyilvánulást, és ápolnia kell azok között a kapcsolatot, az egységet. Legyen az egyházközség nagyobb krisztusi közösségként a kisközségek közössége.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslati és rendelkezései)

A plébániákon a felnőttek sokféle csoportosulása elképzelhető, szerveződhetnek érdeklődési kör, lelkiismereti beállítottság, életkor, nem szerint. A lényeg, hogy lehetőség legyen mindenki számára, hogy otthon érezze magát a plébániáján, és ott lelki, szellemi igényei betöltsenek.

FELESÉGNEK, ÉDESANYÁNAK LENNI JÓ: FELESÉGEK, ÉDESANYÁK A PLÉBÁNIÁN

Ha egy édesanya jól van, a családja is jól van, ezért fontos, hogy az asszonyok, nők egymást a hitben, sajátos erőnyeikben erősítsék. A plébá-

nosokat kérem, adjanak helyet, lehetőséget találkozásokra, kiscsoportos együttlétekre a plébániához tartozó családosoknak, édesanyáknak. Több találkozó rövid felépítésének vázlatát mutatom be, ezekben bibliai feleségeket, nőket figyelhetünk meg erényeik és gyengeségeik szempontjából.

1. találkozó: Ismerkedés, köszöntés, rövid ima, ének: Az Úrnak szüksége van rád...

A mindennapi kihívások közepette közelebb akarunk kerülni az Isten akarata szerinti feleség- és édesanyaszerephez, és mindezt a Szentírás fényében szemlélni. Azért vagyunk itt, hogy mindannyian erre törekedve egymást megerősítsük: bármit közvetít a világ, mi értékesek vagyunk, feleségnek, édesanyának lenni jó. Megerősítést lenne jó kapni arra, hogy Isten szerinti kapcsolatunk legyen önmagunkkal, párunkkal, gyerekeinkkel, közösségeinkkel, plébániánk tagjaival. Az Istennek tetsző életet élő asszony inkább adni akar abból, amije van. Tisztában van azzal, hogy női mivoltának egyedisége elsősorban a szívében rejlő dolgokon múlik, amelyek kapcsolatai jellegét meghatározzák. E találkozók alkalmával töltekezni, sütkérezni akarunk Isten jelenlétében, szívünk és elménk minden nyitottságával keresztény női mivoltunkban megerősödni.

Módszerek: be lehet gyűjteni, ki miről szeretne hallani, milyen témák érdeklik a találkozók során. Vigyünk magunkkal színes papírcsíkokat, amelyekből a résztvevőknek három darabot adunk, erre írhatják a témákat, melyekről beszélni szeretnének. A csoport kereshet egy nevet is magának. Majd imával lezárni, következő időpontot leszögezni.

2. találkozó

Ének + ima: Jó az Úrban bizakodni...

Ha a Szentírást kinyitom, ki az a nő, aki először eszembe jut? Kit ismerek, kinek tudom a történetét, életútját? Ki jut spontánul eszetekbe? (röviden megbeszélni)

Sára hitének próbatétele: Ter 18,1–15 (felolvasni)

Röviden vázolni, mi történt akkor. Figyeljük meg Sára erényeit és gyengeségeit, melyeket az Úr a saját, a háza népe, utódai javára fordított.

Rövid bemutató:

- Sára és Ábrahám házasságban és jólétben éltek.
- Vonzó asszony lehetett.

- Kettőjük között kölcsönös szeretet és tisztelet volt.
- Szilárd jellemű és erős egyéniség volt (sok szolgáljuk volt...).
- Mindig arra törekedett, hogy férjéhez alkalmazkodjék, engedelmeskedjék neki, ezáltal Ábrahám engedelmeskedett Istennek, a jóra ösztönözte férjét.

– Férje iránti magatartását Istennel való kapcsolata határozta meg, Istenbe vetett bizalma megbízható asszonnyá tette. Szilárdan és rendíthetetlenül állt az élet küzdelmeiben, házaselete harmonikus volt.

– A hit és a türelem is élete erényeihez tartozik. A vándorlások idején, az állatok miatt, gyereke lesz: mindezt hittel és bizalommal kellett fogadja.

– Sára nevetett, mert kb. 90 éves lehetett, így biológiailag képtelenségnek látszik, hogy gyereket szülhet, de van-e lehetetlen az Úr számára?

De egy év elteltével megszüli Izsákot = „ő nevetett”, nevét Istentől kapta.

Sárát megismerjük mint féltékeny asszonyt is. Hágár, a szolgálója fiút szült, Sára elúzi házatól, mert szerinte csak így érvényesül majd Izsák. Izmaél volt az arabok őse, Isten őket is segítette.

A tudomány nemcsak azt tanítja, hogy a negatív érzelmek megbetegítik az embert, hanem azt is, hogy a boldogság, megelégedettség és erős hit Istenben növeli a külső szépséget, egészséges hosszú életet adhat.

Mit tanultam ma Sárától? Nevezek meg egy értéket, egy gyengeséget magamból.

3. találkozó

Ima + ének: Énekelj az Úrnak új éneket...

Mirjám – Kiv 15,20 (olvassuk fel)

Rövid bemutató:

- Isten különleges szolgálatra hívott (Mózeset gyerekként megmenti).
- Ő volt valószínűleg az első prófétaasszony.
- Mózes és Áron mellett Istent szolgálja, nincs férje.
- Született vezéregyéniség.
- Énekel, örül, keveset zúgolódik (táncolva, csörgődobbal a kezében megy a nép előtt, akiket Isten csodálatos módon vezet át a Vörös-tengeren, éneke így szól: énekelek az Úrnak, mert igen fenséges... Kiv 15,1).
- Vezető szerepe és a népre gyakorolt hatása gőgössé teszi, ez végzetes.
- Felháborodik, egyenlővé teszi magát Mózesrel, aki kiválasztott, zúgolódik, hogy Isten hozzá nem szól, csak mindig Mózesen keresztül. Ezért megbetegszik, leprás lesz, Mózes nem háborog, nem szidja meg őt,

hanem érdekében Istenhez könyörög a gyógyulásáért, kéri, hogy a büntetést szüntesse meg. Meggyógyul.

Motiváljuk a résztvevőket, hogy otthon olvassák tovább Mózes történetét.

Beszélgetés: ma mit tanultam Mirjamtól? Én hogy vagyok, ha nem hallom Isten szavát? Milyen erősségem, gyengeségem jut eszembe? Mi tesz engem gőgössé?

4. találkozó

Ima + ének: Köszönöm, Jézus...

Hanna – 1Sám 1,9–29 (elolvasni)

Rövid felvezető:

- Nem születik gyermeke, emiatt sokat kesereg, szomorú.
  - Férje, Elkána, nagyon szereti őt, de feleségtársa, Peninna gúnyolódó.
  - Férje így vigasztalja: „Nem érek én neked tíz fiúnál is többet?” Jól esik neki, csak az anyaság vágya erős benne.
  - Hanna tudja, hogy az élet Isten ajándéka, ez nem a saját érdeme, sokat imádkozik, hogy vágya teljesüljön.
  - Vágyát nem teljesen önként megosztja egy pappal, rajta keresztül tudja meg Hanna, hogy Isten teljesíti a kérését. Boldogan és békességgel eltelve megy vissza a családjához a templomból. Bizakodik.
  - Imádsága meghallgattatott: Isten fiút adott neki, papnak nevelteti.
  - Megváltozott az élete a mély ima és a pappal való találkozás után.
  - A hála kitölti a mindennapjait. Hanna neve = kegyelem.
- Beszélgetés: Gyermekeim születésének csodája. Hogyan ajándékozott meg ott Isten jelenlétével? Közös hálaadással zárjuk.

5. találkozó

Ima + ének: Dicsérje minden nemzet...

Ruth – Ruth 1,1–6 (elolvasni)

- Nagy tragédiák érik a családot.
- Menekülniük kell, nem kellene elmennie, de nem hagyja el anyósát.
- Szégyen volt akkoriban férj nélkül élni.
- Itt egy pozitív példa az anyós–meny kapcsolatra.
- Hatalmas szeretettel és ragaszkodással vannak egymás iránt, de népükhöz, kultúrájukhoz, identitásukhoz is ragaszkodnak.

- Egyéni igényeiről lemond mások öröméért, figyelmes.
  - A kitartó munka másokért vonzóvá teszi őt egy férfi számára. Boáz.
  - Elfogadja, pedig ott idegen, tudatosan segíti.
  - Később férjhez is megy Boázhoz (megélhetési biztonságot szerez a maga és anyósa számára).
  - Kitartása, hűsége, önzetlensége, szeretetének jutalma.
  - Szorgalma meghozta gyümölcsét.
  - Aki teljesíti mások iránti kötelességeit, azt az Isten nem hagyja magára, ő mindent jóra tud fordítani.
- Beszélgetés: hogyan élem meg az isteni gondviselést hétköznapjaimban? Milyen a kapcsolatom anyósommal? Imával zárjuk.

6. találkozó

Ima + ének: Magnificat

Erzsébet – Lk 1,39–45 (felolvasni)

- Erzsébet jelentése = Isten az én esküvésem.
  - Különlegesen jó asszony, kiegyensúlyozott házasságban él.
  - Papfeleség, tiszta erkölcsű.
  - Származásában és jellemében is előkelő, kedves, figyelmes asszony.
  - Férjével igazi mély istenkapcsolatban élnek, házastársi kapcsolatuk jó, Zakariás jelet kér, meg is kapja.
  - Élete tele van meglepetésekkel.
  - Hosszú várákozása, türelme meghozza gyümölcsét, fia születik, különleges küldetésű fiú.
  - Erzsébet öt hónapig visszavonultan, csendben él.
  - Örömet Máriával osztja meg.
  - Három hónapig együtt voltak, beszélgettek, nevetgéltek, imádkoztak.
  - Az ilyen életvidám asszony igazi kincs mint házastárs.
- Beszélgetés: kivel osztom meg életem nagy örömet? Kivel örülök együtt az életnek? Imával, hálaival fejezzük be esténket.

7. találkozó

Ima + ének: Jézus, életem, erőm, békém...

Priszilla, a vendégszerető – ApCsel 18,1–4; 16,3–5 (felolvasni)

- Rómából elűzik, ezért útra kel férjével.
- Sátorkészítők és Szent Pál munkatársai voltak.

- Házasságuk példaadó, harmonikus, szeretetteljes.
  - Életük új irányt kap, új küldetést kapnak az Úrtól.
  - Pált befogadják házukba, aki sokat beszél nekik Jézusról, megismer-
te az evangéliumot.
  - Sokat imádkoznak közösen.
  - Pál másfél évig lakik náluk, igazi közösség alakul ki körükben, sokan
mennek hozzájuk Pált hallgatni, ők viszik tovább a közösséget.
  - Jellemében feltűnik, hogy akármilyen erős is, közvetett módon érvé-
nyesül, nem hirdeti az igét a közösség előtt, hanem a gyülekezetbe fellépő
tanítókat támogatják, házukban fogadják, tanítják.
  - A plébániai közösségépítés és adakozás az erényeik.
  - Visszatérnek Rómába, de házuk ott is az imádság tere lesz.
  - A házaspár élete szellemi gyümölcsöt terem, ahol együtt megjelen-
tek, ott megújult a hit és az imaélet.
  - Vértanúhalált haltak a hitükért.
- Hálaadó imával zárjuk a találkozót.

A mindenkori egyháztanácsos feladata a hívek lelki életének megerősítése

---

Összeállította: Pázmán Attila, Szénégető István

¹Ami kezdettől fogva volt, amit hallottunk, amit a szemünkkel láttunk, amit szemléltünk és amit a kezünkkel tapintottunk: az élet Igéjét hirdetjük nektek. ²Igen, az élet megjelent, láttuk, tanúságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt, és megjelent nekünk. ³Ami láttunk és hallottunk, azt nektek is hirdetjük, hogy ti is közösségekben legyetek velünk. Mi ugyanis az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal vagyunk közösségben. ⁴S azért írjuk ezeket nektek, hogy örömeink teljes legyen.

(1Jn 1,1–4)

JAV. 26. A lelkipásztor krisztusi egységet munkáló törekvése elsősorban az egyházközség lelkipásztori munkatársai közötti egység ápolásával kezdődik. Elsősorban közöttük alakuljanak krisztusi módon közösségivé a munkatársi kapcsolatok.

JAV. 131. A krisztushívó világiak a politikai és állami intézményekben vállaljanak feladatot, hogy az evangéliumi értékek szem előtt tartásával szolgálják népünk és az ország javát.

JAV. 132. Katolikus keresztényként érezzük kötelességünknek, hogy szüntelenül apostolkodjunk ott, ahol élünk és dolgozunk.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

Egyháztanács

Az 519. kánon 2. paragrafusa előírja, hogy a plébános tegye lehetővé a világi híveknek az egyház küldetésében való sajátos részvételét. A híveknek az egyház küldetésében való részvételére az Egyházi Törvénykönyv szerint a pasztorális és gazdasági tanács ad szervezett keretet (536. és 537. kánon). Ezt a feladatot a gyulafehérvári főegyházmegyében évszázados hagyományra támaszkodva az egyháztanács látja el. Az egyháztanácsot minden plébánián meg kell szervezni. A helyi szükségletek szerint a le-

ányegyházakban is szervezhetnek egyháztanácsot, vagy biztosíthatják, hogy a leányegyházak egy-egy képviselője tagja legyen az egyháztanácsnak. Ez az egyházközség választott vezetőinek testülete, akik a plébánia anyagi ügyeinek intézésével segítik a lelkipásztort. Az egyháztanács tagjai olyanok legyenek, akik elkötelezett életükkel az egész egyházközségben a hívek megbecsülését élvezik. Megválasztásuk az érvényben levő szabályzat alapján történik.

Az egyháztanács tagjai érezzék, hogy egyházközségük lelki előhaladásáért éppen úgy felelősek, mint a lelkipásztor. Munkájukkal mindenben segítsék a plébánost. Azt is tartsák kötelességüknek, hogy ha a lelkipásztor olyan gyakori mulasztást követ el, ami károsan hat a hitéletre, vele közösen beszéljék meg, krisztusi szeretettel figyelmeztessék. Legyen kitüntetett feladat számukra, hogy közreműködhetnek az egyházközség pasztorációs munkájában. Világi apostoli tevékenységüket hittel, reménnyel és szeretettel végezzék.

Jövőt álmodni az egyháznak

A pénzügyi és személyi gondoknál is nagyobb baja egyházunknak, hogy nincsenek álmaink. Az álmok nem irreálisak, csak egy másfajta realitásban gyökereznek. Jövőt álmodni az egyháznak annyit jelent, mint életre kelteni önmagunkban az őskereszténység álmát. A jövő egyházáról álmodni annyi, mint Isten álmainak nyomába szegődni. Álmainknak eléggé merészeknek kell lenniük ahhoz, hogy Istennek helye legyen bennük. Csak álmodni nem elég. Álmainkat tettekre kell váltanunk. Megálmodni az egyház jövőjét annyit jelent, mint magunkhoz ölelni az újat. Az egyetlen erő, amely képes valamit jóra fordítani, a hit, a remény és a szeretet együttes ereje.

Az egyháztanács szabályzata

Az Egyházi Törvénykönyv szerint a plébánia a hívek állandó jelleggel megalapított közössége, melynek lelki gondozását a plébánosra bízták mint saját pásztorára (515 .k .1). A plébánia vezetője, képviselője a plébános, vezetésében a világi hívek képviselete is részt vesz. Ennek legáltalánosabb megvalósítása az egyháztanács, tagjai olyan krisztushívők, akik keresztény magatartásukkal a többi hívő megbecsülését élvezik. Az 519. k. 2. előírja, hogy a plébános mozdítsa elő a világi híveknek az egyház küldetésében való sajátos részvételét. Az Egyházi Törvénykönyv és az egyházmegyei zsinat előírásainak értelmében az egyháztanácsot min-

den plébánián meg kell szervezni. A helyi szükségleteknek megfelelően a filiákban is szervezzenek egyháztanácsot, vagy biztosítsák, hogy a leány-egyházak (filiák) egy-egy képviselője tagja legyen a plébánia egyháztanácsának, vagy a máterből legyen egy a filiáért felelős személy.

Működését a következőképpen szabályozzák:

1. Az egyháztanácsnak vannak választott és jog szerinti tagjai.
2. A választás az egyházközségi közgyűlés hatáskörébe tartozik.
3. Választható a plébánia minden 25-70 közötti tagja, aki a plébánia területén lakik, nincs kizárva a szentségek közösségéből, gyakorló katolikus, és évi hozzájárulással részt vesz a plébánia fenntartásában.

4. A választás jelölő listával történik, amelyen több jelölt szerepeljen, mint a megválasztható egyháztanácsosok száma.

5. A jelölő lista összeállítása történhet jelöléssel, önjelöléssel és a plébános felkérésére.

6. A választók a listán feltüntetett jelöltek közül választanak ki annyi tagot, amennyivel kialakul az egyháztanács létszáma.

7. Akik létszámon felül kaptak szavazatot, azokból póttagokat jelölnek ki, akiknek száma az egyháztanács létszámának 1/3-át érheti el. Ezeket akkor hívhatják be az egyháztanácsba, ha időközben valaki meghalt vagy kimaradt.

8. Az egyháztanács tagjainak száma 1000 hívőig hat, egyházközségekben az igényeknek megfelelően, de nem több mint 15.

9. Az egyháztanács jog szerinti tagjai: segédlelkész, kántor, hitoktató, a plébánián működő csoportok egy képviselője, ha a választottak között ilyen nem szerepelt.

10. A megválasztottak listáját kifüggesztik a templomi hirdetőablakra két hétre. Ha valakinek kifogása van valamelyik megválasztott ellen, írásban adhat be tiltakozást.

11. A választott egyháztanácsot az Egyházmegyei Hatóság hagyja jóvá, a választásról felvett jegyzőkönyv alapján.

12. A jóváhagyott egyháztanács tagjai egy vasárnapi szentmisén közös szentáldozás után a következő esküvel kötelezik el magukat, hogy az egyház javát fogják előmozdítani:

Én, ... esküszöm a mindenható Istenre, a boldogságos Szűz Máriára és Isten minden szentjére, hogy mint a ..... plébánia egyháztanácsának tagja, életemmel és munkámmal egyházunk javát akarom előmozdítani, lelki és anyagi érdekeit legjobb lelkiismeretem szerint szolgálni, reám bízott vagyonát hűségesen kezelni. Isten engem úgy segíljen! Kérem ehhez az Úr Jézus

kegyelmét, templomunk védőszentjének, ... pártfogását, a hívek áldozatos támogatását és Isten áldását.

13. Az egyháztanács megbízatása három évre szól, két évvel meghosszabbítható. A megbízatást a megyéspüspök súlyos okból visszavonhatja.

14. Ha az egyháztanács megbízatását visszavonták, vagy a megbízatás ideje lejárt, és nem lehet új választást megejteni, a megyéspüspök a plébános javaslatára gondnokságot nevezhet ki, amely 3-5 tagból állhat.

15. A tagság megszűnik:

a. ha a tag lemond,

b. ha két egymás utáni gyűlésen indokolatlanul nem vesz részt,

c. ha a választáskor megszabott feltételeket megváltozott körülményei miatt már nem tudja teljesíteni,

16. Az 536. és 537. kánonokban megjelölt feladatokat vállalva az egyháztanács hatáskörébe tartozik:

a. a lelki, karitatív, istentiszteleti, hitbuzgalmi élet támogatása a plébániai egyesületek képviselőiből kinevezett tagok útján,

b. betegek, segélyre szorulóknak, vallásoktatásra kötelesek számbavétele,

c. katolikus lapok, kiadványok terjesztése,

d. felügyelet a templomi rendre,

e. a költségvetések megszavazása, év végi számadás jóváhagyása,

f. a plébánia ingóságainak leltári nyilvántartása,

g. ingatlanok adásvétele az Egyházmegyei Hatóság jóváhagyásával,

h. egyházi épületek, temető gondozása,

i. határoz a kántor, az adminisztratív személyzet alkalmazásáról; munkájuk ellenőrzése,

17. Az egyháztanács munkájában alkalmilag az egyházközség más hívei is bevonhatók, akik nem tagjai az egyháztanácsnak.

18. Az egyháztanács elnöke a plébános.

19. Az egyháztanács választja a gondnokot, és osztja be a 16. pontban felsorolt tevékenységek felelőseit.

20. Az egyháztanács tagjai munkájukért nem kapnak díjazást.

21. Az egyháztanács köteles évente legalább két gyűlést tartani.

22. Csak a plébános jogosult a gyűlés összehívására, amelyen ő elnököl.

23. Akadályoztatása esetén a plébános megbízásából a segédlelkész vagy a gondnok elnökölhet a gyűlésen.

24. A gyűlést írásban vagy templomi hirdetéssel kell összehívni legalább 24 órával korábban, a tárgysorozat megjelölésével.

25. A gyűlés határozatképes, ha a tagoknak fele plusz egy jelen van.

26. A határozatokhoz egyszerű szótöbbség szükséges.

27. A szavazás megejtható közfelkiáltással vagy titkos szavazással.

28. A gyűlésről jegyzőkönyvet vesznek fel, amelyet aláír az elnök, a jegyző és a két hitelesítésre kijelölt egyháztanácsos. A jegyzőkönyvben név szerint fel kell sorolni a megjelenteket.

Mindannyian „vándorok” vagyunk ebben az életben, és vándorutunkon vezérlő csillagot lebegtetett fel előttünk kicsi gyermekkorunkban az egyház. Ő a leghűségesebb „partnerünk” az életben – elkísér a bölcsőtől a sírig. Azok az eszmék, melyeket egyházunk vallott, vall és hirdetni fog, a legmagasztosabbak és örök érvényűek, míg ember élni fog e földön. Ez a „drága anya”, az egyház tartotta meg a legnehezebb időkben is az embereket, mindannyiunkat! Az egyház a legbiztosabb, legerősebb támaszunk, hiszen Krisztus tanításaira épül. Közvetlen munkatársának lenni jó és megnyugtató érzés. Ezért az egyháztanácsos a legelkötelezettebb és élenjáró szószólója a krisztusi tanításoknak – ha nem is szóval, de tetteivel hirdeti a legfelsőbb értelem mindenhatóságát és a szeretetet. A mindenkori egyháztanácsos létével, hozzáállásával, tetteivel bizonyítja a szeretet parancsának örökérvényűségét. Tenni az Úr Istenért, az emberekért – együtt –: ez a legnemesebb emberi közösség, mely összetartó ereje által „oázist” nyújthat minden egyházi tagnak, de ehhez természetesen az egyháztanácsnak is „élnie kell”. Elengedhetetlen a lelki élet megerősítése ebben az értékeket összetévesztő, zaklatott, felgyorsult tempójú világban. Fontos, hogy találkozásaink alkalmával szellemi erőt és megerősítést kapjunk, és azt tolmácsoljuk embertársainknak. Hiszen az anyag mindenhatósága csak látszat, szemfényvesztés, nem igazi boldogság forrása. Kicsiny, apró tetteinkkel kell bizonyítanunk, hogy a szeretet örök érvényű törvényünk, és ezt kell minden módszerrel hirdetnünk elsősorban nekünk, a közösség által tisztségbe emelteknek. Úgy legyen!

AZ EGYHÁZTANÁCS A PLÉBÁNIA ÉLETÉBEN

I. Az egyháztanács eredményes és hatékony munkájához szükséges a működési szabályok ismerete.

A Gyulafehérvári Római Katolikus Plébániák Igazgatási Szabályzatának (a következőkben Szabályzat) 8. cikkelye írja: „A plébánia vezetője, képviselője a plébános, de vezetésében a világi hívek képviselője is részt

vesz. Ennek legáltalánosabb megvalósítása az egyháztanács.” A plébános a motorja e folyamatnak, ezért az egyháztanácsot minden plébánián meg kell szervezni (Szabályzat 11. cikkely). Hogy a plébánia vezetésében hogyan vesznek részt a világi hívek, arról a 10. cikkely rendelkezik: „A híveknek az egyház küldetésében való részvételére az Egyházi Törvénykönyv (a továbbiakban: ET) szerint a pasztorális és a gazdasági tanács ad szervezeti keretet (ET 536. kánon és 537. kánon). Ezt a feladatot a gyulafehérvári főegyházmegyében az egyháztanács látja el, évszázados hagyományra támaszkodva.” Ennek mélyebb megértésére el kell olvasnunk az ET említett kánonjait:

„536. kánon – 1§ Ha a megyéspüspök a papi szenátus meghallgatása után alkalmasnak ítéli, minden plébánián alapítsanak pasztorális tanácsot. Ennek élén a plébános áll, s benne a krisztushívők, valamint azok, akik hivataluknál fogva részt vesznek a plébánián a lelkipásztori munkában, segítséget nyújtanak a lelkipásztori tevékenység előmozdítására.

2§ A pasztorális tanácsnak csak tanácsadói joga van, és a megyéspüspök által kiadott szabályok szerint működik.”

Ennek értelmében a Szabályzat 29. cikkelyében feladatokat találunk, döntési jogkör nélkül: „Az 536. kánonba megjelölt feladatot vállalva az egyháztanács hatáskörébe tartozik:

- a.) a lelki, karitatív, istentiszteleti, hitbuzgalmi élet támogatása a plébániai egyesületek képviselőiből kinevezett tagok útján;
- b.) a betegek, segélyekre szoruló, vallásoktatásra kötelezett tanulók számbavétele;
- c.) a katolikus lapok, kiadványok terjesztése;
- d.) felügyelet a templomi rendre.”

A gazdasági tanács a vagyonkezelésért felel. A plébános a vagyonkezelés öre, ellenőrzője, hogy minden a kánonok szerint történjék. Mielőtt megvizsgálánk az 1281–1288. kánont, vegyük szemügyre az 1279. kánont, amely visszahelyezi bizonyos körülmények között a plébános vagyonkezelési illetékességét, amennyiben például a megyéspüspök nem rendelkezik másképp. Az egyházi javak kezelésére eleve az illetékes, aki a jogi személy igazgatója, melyhez a javak tartoznak, hacsak a részleges jog, szabályzat vagy a törvényes jogszokás másképp nem rendelkezik, illetve (épségben hagyva az ordinárius közbelépési jogát) a vagyonkezelő hanyagsága esetén (1279. k. 1§).

Egyházmegyénkben Bálint Lajos érsek rendelete szerint a Szabályzat a kánon előírásával összhangban és a hierarchia betartásával a fentről jövő

hatalmat delegálja, és a vagyonkezelés jogát az egyháztanács hatáskörébe helyezi. Az 537. kánon előírásainak eleget téve az egyháztanács hatáskörébe tartozik:

- a.) a költségvetések megszavazása és a számadások elkészítése;
- b.) a plébánia ingóságainak leltári nyilvántartása;
- c.) ingatlanok adásvétele az Egyházmegyei Hatóság jóváhagyásával (ET 1281. kánon);
- d.) külön bizottság létesítése az egyházi épületek, temető gondozására (ET 1280. kánon);
- e.) határozat a javításokról, építési tervekről;
- f.) a számvizsgáló bizottság útján a bevételek, kiadások, templomi gyűjtések, fizetések, illetékek könyvelésének ellenőrzése;
- g.) határozat a kántor, adminisztratív személyek alkalmazásáról, javaslatot téve azok kinevezésére az Egyházmegyei Hatóságnak;
- h.) annak ellenőrzése, hogy az adminisztratív személyzet, kántor lelkiismeretesen végzi-e a munkáját.

A Szabályzat az egyházi javak vagyonkezelési jogával és felelősségével ruházza fel az egyháztanácsot, hiszen ezek értelemszerűen párban járnak. Éppen ezért az egyháztanács a közösség előtt esküvel erősíti meg, hogy az egyház rá bízott vagyonát hűségesen kezeli (Szabályzat 25. cikkely).

A vagyonkezelő feladatairól és kötelezettségeiről az ET 1283–1286. kánonjai rendelkeznek, kicsit olvasmányosabb formában a Magyar Katolikus Lexikon idevágó szócikkéből idézem: „Az egyházi vagyonkezelő feladata. A vagyon átvétele előtt esküvel kötelezi magát annak hűséges kezelésére (l. a Szabályzat 25. cikkelyét az eskütételről); leltárt kell készítenie az ingatlanokról és értékes ingóságokról azok leírásával és becsértékével, ill. a kész leltárt fölül kell vizsgálnia. Feladatát a jó családapa gondosságával kell ellátnia, azaz: ügyeljen rá, hogy a rábízott javak el ne vesszenek és ne károsodjanak, ezért ha szükséges, kössön biztosítási szerződéseket; gondoskodjék arról, hogy az egyházi javak tulajdona polgárilag érvényes módon biztosítva legyen (például telekkönyvi bejegyzés); tartsa meg az egyházi és polgári jog előírásait, az alapítók, adományozók és a törvényes hatóság rendelkezéseit, s nagyon ügyeljen rá, hogy a világi törvények be nem tartása miatt az egyházat kár ne érje; a javak jövedelmét és a bevételeket pontosan és megfelelő időben szedje be, őrizze és az alapító szándéka vagy a törvényes előírások szerint használja; a kölcsönért vagy *jelzálogkölcsön*ért járó kamatokat pontosan fizesse, és gondoskodjék a kölcsönök megfelelő visszatérítéséről; az ordinárius beleegyezésével a jogi személy

céljaira fektesse be azt a pénzt, mely a kiadásokat meghaladja, és hasznosan elhelyezhető; a bevételeket és kiadásokat könyvelje; év végén készítsen számadást a vagyonkezelésről; rendezze és levéltárban őrizze azokat az okmányokat, melyeken az egyház vagy az intézmény anyagi javakkal kapcsolatos jogai alapulnak, hiteles másolatukat helyezze letétbe az egyházmegyei levéltárba. Évi költségvetés készítése ajánlatos. – A rendes vagyonkezelés keretein belül az egyházi vagyonkezelő állandó vagyonhoz nem tartozó ingóságokból jámbor és karitatív célra adakozhat. – Az egyházi vagyonkezelőnek mint munkaadónak meg kell tartania a polgári törvénykönyv vonatkozó előírásait, s az alkalmazottaknak méltányos bért kell fizetnie. – A korábbi szokásokkal szemben minden egyházi vagyonkezelő, hacsak törvényesen nincs kivéve a megyéspüspök kormányzati hatalma alól, évente köteles számadást beterjeszteni az ordináriusnak, aki azt az egyházmegyei gazdasági tanáccsal átvizsgáltatja. – A részleges jog szabályai szerint kell számot adniuk a hívőknek az egyháznak adományozott javakról.”

Ezeket a feladatokat, kötelességeket erősíti meg a ZSK is kiegészítve még néhány rendelkezéssel. Ezek értelmében az egyházközség javait a jó gazda gondosságával kell kezelni, egyházi ingatlant lehetőleg ne adjanak el (ZSK 106. rendelet). A plébániák üzleti és gazdasági vállalkozásba a főegyházmegyei hatóság engedélye nélkül ne kezdjenek. A vállalkozás esetleges sikertelensége vagy bármilyen visszaélés esetén a főegyházmegyei hatóság nem vállal felelősséget (ZSK 109. rendelet). A hatékony működés biztosításának érdekében készítsenek felmérést és tervet a meglévő javak kezelésére valamint újabb anyagi források feltárására, szerzésére és azok ésszerű felhasználására vonatkozóan (ZSK 112. rendelet).

II. Az egyháztanács működésének célja

Az egyháztanács a kereszténység lényegére kell hogy összpontosítson. „A kereszténység lényege tehát az, hogy a jóságos Atyaisten odaadja nekünk emberré lett saját örök Fiát, és Fiának élete, halála és feltámadása által szívünkbe küldi a Szentlelket, a szeretet Lelkét. Ezáltal mi, emberek az Isten »természetében«, vagyis szentháromságos szeretet-életében részesedünk. Ennek az életnek befogadása a szeretet és a hit által történik: hittal ráhagyatkozunk a hűséges Istenre, és a Szentlélek által ösztönözve követjük a szeretet új krisztusi parancsát, vagyis igyekszünk úgy szeretni, ahogyan Jézus szeret. Ez a szeretet-élet erősebb a halálnál: a szeretetté átalakult ember örökké élni fog az Isten országában. Reméljük tehát, hogy

az Atya, a Fiú és a Szentlélek működése révén végül is „Isten lesz minden mindenben” (1Kor 15,28). Ez a kereszténység lényege. Minden más: az egyházi intézmények, szertartások, parancsok stb. ennek megvalósítására szolgálnak.” (Nemeshegyi Péter SJ: A II. Vatikáni Zsinat időszerűsége 50 évvel megnyitása után, *Távlatok* 2012.)

A ZSK 114. rendelkezése felhívja a figyelmünket: „A krisztushívők ne tévesszék össze az eszközt a céllal az anyagi javak megszerzésénél, megőrzésénél és gyarapításánál. Minden esetben tartsák szem előtt az egyház rendeltetését és küldetését, hogy ezáltal az »anyagiak« hatékony eszközei legyenek a lelkiek szolgálatának!”

III. Az egyháztanács feladatainak megvalósításában használható eszközök

Lelki töltekezés

Az egyháztanácsosok alapvetően hitüket gyakorló tagjai a plébániának. Mindvégig szem előtt kell tartanunk, hogy az egyháztanács nem lelkeségi csoport, hanem feladatmegoldó csoport, munkája, feladatai vannak, tagjai ezért gyűlnek össze. Ugyanakkor nehéz kisközösséget képezni az egyháztanácsból, mert ahhoz túl ritkán találkoznak (a Szabályzat 40. cikkelyében két rendes gyűlést tart kötelezőnek évente), helyenként létszáma meghaladja a kisközösség ideális 15 fős nagyságot. Valójában vállalt feladataikból kifolyólag sűrűbben kellene találkozniuk, de azok munkatalálkozások. Mindezek ellenére lehet, sőt, kívánatos lelki töltekezést is nyújtani. A feladatok elvégzése és a közösségi érzés megerősítése érdekében rendszeresen találkozzanak, a havi egy találkozó megadja a megfelelő ritmust mindkettőnek. Minden találkozón legyen lelki táplálék, lelki program, 10 perc gondolatébresztő v. felvezetés, utána max. hat tagú kiscsoportban megosztás kb. 20-30 perc. Ezáltal lesz közösségi, de személyes is a találkozó, gyűlés. A lelki töltekezésre ötleteket, módszereket, témákat a Háló Közösségi Műhelye által létrehozott www.kiskozosseg.hu weboldalon találunk.

Projektmenedzsment

Az egyháztanács feladatainak elvégzésében nagy segítség lehet a projekt szemlélet, mely nem az ördögtől való, hiszen először a kifejezést „projetto” a 15. században használták, a szemléletet a firenzei dóm építésénél Filippo Brunelleschi építész-mester alkalmazta. A projektmenedzsment folyamata és eszközei egy átgondolt, tervezett, követhető és ellenőrizhető működést eredményez. Jelen kiadvány terjedelme nem ad teret a

projektmenedzsment bemutatására, de mindenképp ajánlott egy szakember bevonásával a szemlélettel megismerkedni és használni, hiszen remek segédeszköz.

Feladatmegoldás közösen

Az egyháztanácsot a közös cél tartja össze, azonos értékrendű emberek összefognak ennek a célnak megvalósításában. Mindekképpen ki kell egészíteni a közös munka, az együttműködés, a nyílt kommunikáció, a helyes konfliktuskezelés, a vitavezetés, a döntéshozatal különböző módjainak megismerésével és alkalmazásával. Em Griffin *Együtt-lét* című könyve (Harmat kiadó, Budapest 2003) magával ragadó stílusával, lelkesedésével és keresztény hitével végigkalauzol ezeken az ismereteken, bizalommal lehet használni. „Mindent Isten nagyobb dicsőségére!”

Lelkiségi csoportok a plébánián

Samaj Arnold

⁴A lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz. ⁵A szolgálatok is különfélék, de az Úr ugyanaz. ⁶Sokfélék a jelek is, de Isten, aki mindenben mindent véghezvisz, ugyanaz. ⁷A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele. ⁸Az egyik ugyanis a bölcsesség ajándékát kapja a Lélektől, a másik a tudás adományát ugyanattól a Lélektől, ⁹a harmadik a hitet kapja ugyanabban a Lélekben vagy pedig a gyógyítás adományát szintén ugyanabban a Lélekben. ¹⁰Van, aki csodatevő hatalmat kap, van, akinek a prófétálásnak vagy a szellemek elbírálásának képessége jut osztályrészül. Más különféle nyelveket vagy pedig a nyelvek értelmezését nyeri el ajándéku. ¹¹Mindezt azonban egy és ugyanaz a Lélek műveli, tetszése szerint osztva kinek-kinek.

(1Kor 12,4–11)

JAV. 174. A lelkipásztorok igyekezzenek szakszerűen tájékozódni a lelkiismereti mozgalmak kérdésében. Ha erre igény van, adjanak lehetőséget, hogy az egyes lelki mozgalmak éppen úgy otthonra találjanak az egyházközségben, mint a többi hívek, és építsék közösen az egyházat.

JAV. 175. A lelkipásztor ismerje meg a lelkiismereti karizmáit, célját, és kínálja fel nekik olyan szolgálatot, amelynek segítségével a mozgalmi tagok korunk igényei szerint áldásosan hatnak az egyházközség életére.

JAV. 176. Fontos, hogy a különböző mozgalmakhoz csatlakozó hívek ne kerüljenek hátrányos helyzetbe, ha a lelkipásztor egy bizonyos lelkiismerethez tartozik. A plébános nem lehet soha közömbös, amikor Isten dolgairól van szó, mert ez feszültséghez vezet. Legyen inkább atyai szívvel a lelkiismereti mozgalmak iránt.

JAV. 177. A lelkiismereti mozgalmak vezetői, csoportjai plébániai és egyházmegyei szinten igyekezzenek rendszeresen találkozni egymással az 1998-as római pünkösdi találkozó szellemében, hogy ezáltal is előmozdítsák az egységet.

JAV. 178. Tartsanak előadásokat, ahol nem az ismeretek közlése a legfontosabb, hanem az élet-, illetve hitbeli tapasztalataik megosztása.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

Az alábbiakban azt mutatjuk be, hogy egy adott pasztorális évben egy marosvásárhelyi plébánián hogyan jeleníti meg sajátos karizmáját és szolgálatait egy lelkeségi mozgalom, a Szent András Evangelizációs Iskola. A csoporthoz tartozók (köztük huszonévesektől hetvenévesekig) a pasztorális év elején szentmisében köteleződnek el a plébánia területi és közösségi jellege mellett. A plébánossal és a többi munkatárssal együtt terveznek, rögzítve a tervezett alkalmak időpontjait, azok felelőseit. Céljuk arra figyelni, hogy a plébánia minden korosztályát megszólítsák, evangelizálják. A csoport tagjai rendszeresen részt vesznek a vasárnapi szentmiséken. Szép tapasztalat, hogy az elmúlt évben az eredetileg betervezett alkalmak mellett év közben megszületett egy éjszakai virrasztási alkalom is, amelyet ugyanez a kis közösség kezdeményezett és koordinál az egész plébániaközösség örömeire. A leírtak értelmében bármely lelkeségi csoport hasonló szolgálatot teljesíthet.

Az iskola és szolgálatai célja, hogy minden plébánián kérügmaticus evangelizátorokat képezzen a katolikus egyház számára. Két főbb tevékenysége:

1. evangelizációs iskola
2. evangelizációs alkalmak szervezése (Adj egy percet Istennek, Élet a Lélekben kilencheset szeminárium, lelki nap, A zene Soul! – keresztény zenei fesztivál).

Adj egy percet Istennek!

Minden évben karácsony előtt egy héttel pénteken vagy szombaton kiállunk a Keresztelő Szent János-templom bejárata elé egy kisebb sátorral, rajta magyarul és románul az „Adj egy percet Istennek!” felirattal, és az előre elkészített 40-500 kétnyelvű ígés kártyával próbáljuk a templom előtt elhaladó embereket (függetlenül a koruktól, nemüktől vagy vallási hovatartozásuktól) meghívni, hogy lépjenek be legalább egy perc erejéig a templomba egy imára, csendességre.

Emmausz-kurzus

„Hát nem lángolt a szívünk – mondták –, amikor beszélt az úton és kifejtette az Írásokat?” (Lk 24,32)

Az emmauszi tanítványok – Jézus halála után – annyira belemerültek a keserűségbe, panaszkodásba, hogy nem ismerték fel Jézust, amikor csatlakozott hozzájuk. Mi is sokan vagyunk úgy, hogy a mindennapi gondok, a keserűség nem engedi, hogy felismerjük őt a Szentírásban – Isten igéjében.

Nekünk szól ez a hétvége. A három nap alatt mi is lélekben megteszünk a tanítványokkal az Emmauszba vezető utat. Csatlakozik hozzánk Jézus, aki magyarázza az Írásokat. Bepillantást ad az Ószövetségbe, hogy meggyőződünk, valóban ő a Messiás, a testté lett ige. Nyitottságunktól függ, hogy felismerjük-e őt az igében és a kenyértörésben, és hagyjuk-e lángra lobbantani a szívünket.

Az evangélium hét fiatalja kurzus

Az evangélium hét fiatalja háromnapos interaktív lelkigyakorlatos jellegű kurzus. Mindenkinnek szól, aki fiatalos lendülettel növekedni akar, aki vágyik a növekedésre.

Hét fiatal hét különböző élethelyzetben találkozik Jézussal, ők: a gazdag ifjú, Salomé, a feltámadó ifjú, a fiú, aki lehetővé tett egy csodát, a palota kapusa, János Márk és a fehér ruhás ifjú. Mindegyikük más-más tulajdonságokat, gyengeségeket, vágyakat hordoz, és másképpen válaszol Jézus örömhírére, hívására. Ezekben a találkozásokban van valami különleges, ugyanígy a válaszokban is. Sokszor magunkra ismerhetünk.

Az **Élet a Lélekben** szeminárium kilenc héten át tartó lelkigyakorlat, amelynek célja, hogy a résztvevők megismerjék, elmélyítsék hitünk alapigazságait, egy személyes, bensőséges kapcsolat alakuljon ki a szentháromságos Istennel, és ezáltal közösségi, gyümölcsöző keresztény élet fakadjon.

Minden héten van egy közös találkozó, előadás, kiscsoportos beszélgetés, közös ima, otthon pedig minden nap szükséges a személyes imaidő.

Milyen a te hited? Adventi lelki nap

Az adventi lelki napon Lázár feltámasztásának történetét vizsgáltuk meg Márta szemszögéből. Közös eljátszottuk a történetet, szerepekre osztva, és együtt próbáltuk felfedezni, mit üzen számunkra Isten. A következő igerészt választottuk központi gondolatnak: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. De tudom, hogy amit csak kérsz

az Istentől, megadja néked.” (Jn 11,21–22). Bemutattuk Márta és Mária hitútját, növekedését. Megpróbáltunk azonosulni Máriával és Mártával, felismerve életünk halott területeit, ezekbe behívtuk Jézust. A lelki napon volt játék, ráhangolódás, ima, a végén döntésre hívtuk a résztvevőket, arra, hogy álljanak Isten elé, nehézségeiket az Úr elé téve kérjék, hogy növelje bennük a hitet.

A zene Soul – keresztény zenei fesztivál

A zene Soul – keresztény zenei fesztivál célja, hogy összegyűjtsön és tágabb közönség előtt megszólaltasson alakulóban lévő vagy már rég megalakult keresztény zenekarokat (különböző keresztény felekezetekből).

Fülöp-kurzus

Bevezető kurzus, a kérüγμα hat pontját foglalja össze és tapasztaltatja meg a résztvevőkkel, ezek: az Atya szeretete, a bűn, a megváltás, a hit és a megtérés, a Szentlélek, a közösség. Bér málkózásra való felkészítőnek is alkalmas a kurzus, de nem csak fiataloknak szól.

Idősek a plébánián

Hajlák Attila

„Tudod, mit mondott rólam és rólad Mózes, az Úr szolgálója Kádes-Barneában. ⁷Negyvenesztendős voltam, amikor Mózes, az Úr szolgálója előre küldött Kádes-Barneából ezt az országot kikémlélni, s én hírt vittem neki róla legjobb tudásom szerint. ⁸A testvérek, akik velem együtt feljöttek, kedvét szegték a népnek, én azonban teljesíttem az Úr, az én Istenem akaratát.” ⁹Azon a napon Mózes ezt az esküt tette: „Tudd meg, a föld, amelyet lábad bejárt, a tied lesz örökségképpen, a tied és utódaidé örökre, mert teljesítetted az Úr, az én Istenem akaratát.” ¹⁰Az Úr, amint látod, életben hagyott engem, amint ezt megígérte. 45 esztendő telt el azóta, hogy az Úr ezt mondta Mózesnek (akkoriban vonult át Izrael a pusztán), így most 85 esztendős vagyok. ¹¹Még most is olyan erős vagyok, mint akkor voltam, amikor Mózes azt a megbízatást adta; még most is megvan bennem a régi erő; harcolni, jönni és menni. ¹²Add hát ide nekem azt a hegyvidéket, amelyet azon a napon megígért nekem az Úr. Akkoriban hallottad, hogy anakiták lakják, és nagy, megerősített városok vannak rajta. Ha az Úr velem lesz, elűzöm őket, amint megmondta az Úr.”

(Józs 14,6b–12)

JAV. 167. Az egyházközség megtarthatja az öregek napját és öregek vasárnapját (idősek klubja).

JAV. 168. Az egyházközségben működő csoportok felvállalhatják, megszervezhetik az egyedülálló öregek látogatását, házi gondozását.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

A MÁRIA-TISZTELET GYÜMÖLCSEI EGY PLÉBÁNIA ÉLETÉBEN

Közösségeinket általában az idősebb generációk határozzák meg. Több lelki napot, lelki programot szervezünk a Mária Iskola keretében felnőtteknek, ahova többnyire idősebbek jönnek el. Nagy szükségük van lelki feltöltődésre, arra, hogy megtapasztalják a közösségi élet erejét.

Mária Iskolájában

2005-ben született a Mária Iskola közösség (közösségi program). Célja: nagy családdá formálni a máriás lelkületű közösségeket. Ahogyan a Háló összefog mindenféle lelkeséget, közösséget, így a Mária Iskola össze szeretné fogni mindazon közösségeket, személyeket, akik szeretik a Szűzanyát, mindazokat, akik lelkületében szeretnének élni, gazdagodni, elmélyülni.

A következő helységekből él ezen közösségünk, közösségi programunk: Gyergyószentmiklós, Csíkszereda, Gyimesek, Sepsiszentgyörgy, Kézdivásárhely, Brassó, Marosvásárhely, Székelyudvarhely és ezek környéke.

A világ egyes számú „plébániája” első pünkösdkor alakult Jeruzsálemben, amikor megszületett az egyház. Itt jelen volt a Szűzanya. Hiszem, hogy a Szűzanya jelenléte ma is nagyon fontos egy plébánia – egyház-község – életében. A Szűzanya útja mindannyiunk útja lehet, hiszen ő a példakép mind az egyéni, mind a közösségi élet megélésében.

Minden plébániai közösségben vannak rózsafüzér-társulatok, nőegyletek, skapulárés imacsoportok, Mária Légió stb. – ahol többnyire idősek kapcsolódnak be, de nem csak.

A Szűzanya tisztelete, lelkülete megújít egyént és közösséget egyaránt. Ennek gyümölcseiből szeretnék egy kis ízelítőt nyújtani.

Ez a lelkeség életprogram...

Voltak korok, amelyekben a régi jámborság a szenteket és a Szent Szűzet megközelíthetetlen – olykor már-már isteni – magasságban, elérhetetlen távolságban képzelte el. Ez a szemlélet sajnos napjainkban is fellelhető néhol. E szemlélet egy olyan korban alakult ki, amelyben nem volt elég tudatos, hogy mindannyian az életszentségre, a Jézussal egyesülő életre vagyunk hívva.

A Boldogságos Szűzanya akkor kerül igazán közel hozzánk, ha megértjük életét és lelkeségét, tekintve, hogy ő az egyház és minden keresztény példaképe. Hiszen az a hivatásunk, hogy testet öltösn bennünk Jézus, s így tudjon ráirányulni életünk, és adni tudjuk őt a világnak. Ezt a hivatást először és a legtökéletesebben Szűz Mária töltötte be. Ő az első keresztény, Jézus után első példaképünk. A lelkeség kiváló eszköze.

A Szűzanya lényé és élete örökké fiatal, megfoghatatlan és misztikus. Céлом, hogy a teológia-misztika elemeivel bepillantunk a Szűzanya lelkivilágába, átéljük emberi és istenanyai szíve rezdüléseit, és ezzel lényét,

lelkiségét mélyebben megismerjük, következésképp őt igazabban megszeressük, hozzá gyermeki odaadással ragaszkodjunk. Mindez végül is Jézus nagyobb szeretetéhez, lelki életünk elmélyítéséhez, plébániai közösségünk felelevenedéséhez vezet.

A Mária-tisztelet több, mint a szentek tisztelete. Alakja különös bensőséget ad a vallásnak és a Krisztushoz való tartozásnak. A tisztelet nemcsak a tiszteletreméltó személynek szól, hanem olyannak, aki a mienk, és akié mi vagyunk. A bizalom, a közvetlenség megnyilatkozik Mária dicséretében, közbenjárásának kérdésében, lelkületének utánzásában.

Boldog II. János Pál pápa a *Redemptoris mater* 47. pontjában a következőket írja: „A keresztények földi zarándokútjukon Máriára emelik szemüket, hogy az életszentségben növekedjenek. Mária segít gyermekeinek, bárhol és bármikor élnek, hogy megtalálják az Atyához vezető utat.” Loyolai Szent Ignác számára is a Szűzanya volt az út, ő segítette megtalálni az Atyát, az örök hazába vezető utat.

VI. Pál pápa a *Marialis cultus* apostoli levelének kezdetén arra utal, hogy a Mária-tisztelet a vallásosság és a bölcsesség tetőfoka, és ezért Isten népének elsődleges hivatását képezi, a Mária-tisztelet hivatás. Szent Ambrus Szent Lukács evangéliumának magyarázatából idéz: „Legyen mindenkiben Mária lelkülete, hogy magasztalja az Urat, lakják mindenkiben az ő Istent dicsőítő lelke.”

A Szűzanyát hivatása hihetetlen magasságokba emeli. Mária minden nagysága és méltósága kölcsönözött fény Fiától, Jézus Krisztustól, aki lelki életünk egén a „Nap”, Mária pedig a „Nap”-tól megvilágított szelíd holdfény. Minél jobban elmélyülünk a Szűzanya lelkületének tanulmányozásában, annál inkább nem lesz elég, annál nehezebben értjük meg a Mária-misztériumot. Mária lelkiségében és üdvtörténeti hivatásában olyan mélységek vannak, melyekből az értelem és a szív, a bölcsélet és a hívó elme, a hittudomány és gyakorlati élet sosem tudnak eleget a felszínre hozni.”

Dr. Varga János a Szűzanya lelkületét vizsgálva arra a megállapításra jut, hogy a Szűzanya élete maga a harmónia volt: a lélek és test kiváló tulajdonságainak, adottságainak gyönyörű összhangja. A Szűzanya tudta, hogy Lélek az Isten. Elégé ismerte őt, és tudta, hogy ha valaki hasonlóvá akar lenni Istenhez, lelkivé, szinte „lélekké” kell váljon. A Szűzanyának egy vágya volt: minél közelebb kerülni Istenhez. A Szűzanya a legnagyobb szent – és egyúttal a legjobb „háziasszony”. Ezzel rámutat arra, hogy az életszentség nem zárja ki az életrevalóságot. Minél tökéletesebben végzi

valaki kötelességeit, annál szentebb életet él. Máriában minden gondolat, akarat, cselekedet Isten munkája volt.

Nagyon érdekes Don Tonino Bello megközelítése, szemlélete. Szerinte a Szűzanya ugyanolyan életet élt, mint bárki más, csak abban különbözik, hogy gonddal választotta meg életútjának irányát. Hihetetlen lelkierővel nézett szembe az étellel. Így fogalmazza meg vágyát: „Szűz Mária, az első szempillantás asszonya! Első vagy a teremtmények között, akinek megadatott az emberré lett Istent szemlélni, mi pedig tekinteted ablakán vágyunk kinézni, hogy veled mi is részesülhessünk az elsőség örömében.”

Megilleti-e a Szűzanyát a tisztelet?

Dr. Várkonyi Fidél OCist kifejti, hogy a katolikus anyaszentegyház Szűz Mária számára megkülönböztetett vallási tiszteletet (cultus hyperduliae) ír elő, amely egyedül őt illeti, mert nagysága miatt az összes angyalokat és szenteket felülmúlja. „Nem annyira attól kell félnünk, hogy Máriának adunk valamit, ami őt nem illethetné, hanem inkább attól, hogy megvonunk tőle olyasmit, amit méltán elvárhatna. A többlet kevesebb veszélyt jelent, mint a megvonás.”

Mi a máriás lelkiség?

Szent Bernát szerint: „Mária az út, melyen az Üdvözítő érkezik. Előtted tehát az út, törekedj arra, hogy te is rajta keresztül juss el hozzá. Általa nyerhetjük meg a kegyelmet, a lelki életet.” A kármel lelkiséget tanulmányozván Szentlélekről nevezett Mária Erzsébet nővér (1899–1957) írása fogalmaz meg ezen lelkiségből egy kis valóságot: „A máriás lelkiség jellegzetesen megkönnyített lelkiség, és pedig gondolom, egészen Isten gondolata szerint ilyen. [...] Ebben a lelkiségben is mindenén át kell menni, minden megpróbáltatáson, minden szenvedésen, ami a lelkiéletben elkerülhetetlen, de nagy megkönnyítésekkel megy. A Szűzanya kegyelemteljes keze igazgat, egyenget, könnyít. Mindent Jézusért, hogy örömet szerezhessek neki azzal, hogy egész szívvel igyekszem az ő édesanyját szolgálni gyermekeiben. [...] Egy egészen fényes ösvényt jelent, amelyet biztosan járhat a lábam. Sok-sok munkát jelent, de nagy boldogság.” Marton Marcell karmelita atya el sem tudja képzelni a lelkiéletet a Szűzanya nélkül: „Az igaz lelkiéletnek nem szabad bonyolultnak lenni. Az végtelen egyszerű, mint a tengerszem, amely tökéletesen visszatükrözi a ragyogóan kék eget. [...] Az igazi lelkiéletben Mária nélkülözhetetlen. [...] A lelkiéletet tanulni kell. Ki tanít meg? Édesanyánk, Mária. [...] Aki

őt megtalálja, az életet találja meg. Az ő célja, hogy nekünk adja az életet: Jézust.[...] Ez Mária szerepe: Jézushoz vezet s Jézust, az életet adja nekünk. [...] Jézus a mi célunk. Mária jelenlétében is azért járunk, hogy hozzá eljussunk. S aki ezt a jelenlétet szívvel-lélekkel gyakorolja, Jézust igen hamar megtalálja.”

Boldog II. János Pál pápa a skapuláré 750. évfordulójára írott apostoli levelében írja: „A Mária-tisztelet nem korlátozódhat egyes imádságokra, mert az egész életre kiható eszköze a megszentelődésnek. Ez a máriás lelkiség az egész embert bensőleg formálja át”.

A Boldog Kalkuttai Teréz anya által alapított szeretet misszionáriusai rend tagjainak életét is meghatározza a Szűzanya lelkülete. Számukra egy életprogram ez a lelkiség, ez segíti őket, hogy egészen Jézusra irányulhasson életük, munkájuk.

Bosco Szent János életében is voltak a Mária-tiszteletben elfogultságok és túlzások. Írásaiból kitűnik, hogy a helyes Mária-tisztelet az erényes és őszinte vágyódással kezdődik, és az erények gyakorlásában mutatkozik meg. Egész lelkiéletében felfedezhető, valamint a szalézi művek keletkezésének minden mozzanatában érvényesül ez a Szűzanya iránti vonzalom. Pedagógiai és spirituális jegyzetében a következőket írja: „Szűz Mária biztosan óvni fogja kongregációnt, és a szalézi terveket, ha mi továbbra is előmozdítói leszünk az ő tiszteletének. Szűzanyánk vezessen és erősítsen az ég felé.” Életrajza 19. kötetében ezen szavai olvashatóak: „Mária nélkül szinte lehetetlen Jézushoz menni. Mária a valóságot akarja, nem a külsőséget.”

Ami a legmélyebbről fakadva vonzza a hívő embert Máriához, az egy bizonyos vágyódás, arra vágyunk, hogy a szentség légkörében, szférájában éljünk. A hívő ember Mária közelében akar lenni, lényének kisugárzásában, titkának bensőségességében. A „titok” szó Istennek az emberben való működését jelenti, az örök élet lélegzetvételét. Az imádkozó ember ebben akar elidőzni, lélegezni, megnyugodni, vigasztalást, megerősítést nyerni, hogy azután megújult szívvel térhessen vissza hétköznapi életébe.

A Boldogságos Szűzanya lelkileg értve anyánk, mert ő lelkünk életét szülte, illetve életet adott és ad lelkünknek, visszaszerezte számunkra a lelki életet. Dr. Hóka Imre szerint a Szűzanya életén keresztül üzen az Isten. A tisztaságos Szent Szűz az örök ideál, örök életesemény.

Dr. Nogáll János nagyváradi kanonok a *Boldogasszony követése* című könyvében kifejti, hogy nincs lelkiélet elmélkedés nélkül. A Szűzanyát állítja elének példaképül. Az egész lelkiélet számára a Szűzanya egy célt

mutató példakép. „Mária sokat és sokszor elmélkedett. Természetes. Aki élő hittel és szeretettel van Isten iránt, lehetetlen, hogy örömét ne lelje az elmélkedésben. [...] Elmélkedés nélkül nincs lelki élet, nincs módja a keresztény tökéletességnek.”

Dr. Nádas Zoltán sok gondolatot ír a Szűzanyáról, elmélkedések sorozatát. Meggyőzően írja a következő sorokat: „Az Anyaszentegyház Mária-tisztelete egy cseppet sem szentimentalizmus, nem is az érzékenyebb, vagy mondjuk úgy: a vallásilag finomultabb lelkek romantikája, hanem komoly, valóságos, erőteljes, acélos élet. Az isteni élet mély perspektívája és a kiteljesedéshez jutott emberi élet széles horizontja simul össze benne.”

Carlo Caretto kapcsolata a Szűzanyával nagyon érdekes és elgondolkodtató, elindíthat az igazi lényeg felé: „Máriához, Jézus anyjához fűződő kapcsolatomat az a romantikus Mária-tisztelet rontotta el, amely a zsinat előtt dívott, és minél pompásabb volt külsőségekben, annál üresebb volt belül.” Ez a tapasztalata készítette őt a Szűzanyával való kapcsolatának új-rakezdéséhez.

Bangha Béla SJ nagyon szépen megközelíti a Mária-tisztelet és lelki-ség fontosságát. „Ha Mária nagy szerepet tölt be a híveknek tiszteletében, ennek Isten maga az oka: ő állította be Krisztus anyját oly nagy fokban a hívők figyelmének központjába. [...] Azért kell Máriával és a szentekkel foglalkoznunk, mert ők az Isten legszebb remekművei az emberek között, s a rajtuk tündöklő isteni kegyelem ragyogása visszaverődik magára a kegyelmek adójára, a lelkek nagy művésze: Istenre. [...] Bonaventúra az őskeresztények s az ősatyák nyilatkozatait foglalja össze, amikor így ír: »Mária az, akinél nagyobbat e földön Isten sem alkothatna. Isten teremthetne nagyobb világot, s nagyobb eget, de nagyobb anyát, mint az Isten-anyát, ő maga sem teremthetne.« Innen ez a hang a 4. századbéli Nazianzi Gergelynél is: »Aki a Szűz Máriát Isten anyjául el nem fogadja, elszakadt magától az Istentől is.« [...] Szűz Máriát Isten igenis azért állította bele az üdvösség történetének elejére, hogy okuljunk belőle, tanuljunk tőle, szeressük, tiszteljük, s kövessük Krisztus boldogságos anyját.” Valóban ezt kellene megélnünk, erre kellene törekedjünk a Szűzanya életének tükrében, mert ahogyan Leonardo Boff is írja: „Az egész menny a földre száll, Máriában egymásra talál és összefonódik”.

Az eddigiekből is megérthettük, hogy a Szűzanya szerepe Isten akaratából elválaszthatatlan fiának szerepétől, és emiatt a keresztény világnézet nélküle nem teljes. Raniero Cantalamessa atya szerint: „Egy adott módon

megélni a Mária-tiszteletet, ez a katolikus Egyház karizmája és különös kegyelme.”

Jánosi József SJ a következő módon tekinti a Boldogságos Szüzet: „Szűz Mária legbensőbb titka: Isten szemével nézte az életet, és azért tudott oly csodálatos teljességgel Isten szerint élni is.[...] Ha egész életútját akar-nánk áttekinteni, Isten szemével kellene bírunk. Bele kellene hatolnunk az örökkévalóságnak mélységes homályába, ahol az isteni élet körülölelő, áthatolhatatlan életteljesség. A teljes életút ívelése az örök Istentől az örök Istenig terjed. Szemünk nem fürkészheti sem azt a pályát, amelyet a Szűz-anya követett, mielőtt feltűnt, sem pedig azt, amelyen tovahalad, miután eltűnik.”

Csávossy Elemér SJ tapasztalata szerint „az igazi Mária-tisztelet mindig jobbakká tesz bennünket, és közelebb visz Istenhez. [...] A lelkiélet megindulás, nekilendülés. Szűz Mária életében ez a nekilendülés soha-sem ismert megállást. Ez az élet szüntelenül haladó és haladóan gyorsuló mozgás volt az isteni szeretet és a lelki tökéletesedés pályáján. [...] Szűz Mária a mi lelkünk anyja, mert ő adta nekünk a kegyelem és az élet for-rását, Jézust. Életet adott nekünk Krisztusban, természetfeletti életet.[...] A Mária-tiszteletnek át kell hatnia egész életünket.”

A rózsafüzér és a lelkiélet négy szakasza

1. szakasz: bizonyosság a szerető Istenről, szembesülés önmagunkkal, korlátainkkal, Isten szeretetével – életünk örvendetes titkai...

Számba venni Isten ajándékait (amiknek örültem/örülök).

Újra és újra örülni ezeknek.

Hol ismertem föl eddig életemben Isten szeretetét? Mit tudok kezdeni ezzel a mondattal: *Minden, ami velem eddig történt, és ami történni fog, Isten szeretetének jele.*

Szembesülés a bűnnel:

Ne én mutassam meg magam Istennek, hanem kérjem Istent, hogy ő mutasson meg engem magamnak. Isten legyen a főszereplő, ne én. Róla szóljon a bűnnel való szembesülésem is. Mit rombolt, hogyan távolított el Istentől, hogyan volt mégis benne Isten (mégsem tudott tönkretenni a bűn, Isten mégiscsak kimentett, óvott)?

Mit és hogyan rombol a bűn – konkrétan a te életedben, mások életében? Ez is konkrétan, vagy szentírási történetet is gyűjthetsz ehhez. Például Ter 2 és 3.

Zsolt 106 (105) – Isten jósága – Izrael hálátlansága. Isten szeretetének tetteiben és e szeretet visszaautásításában mutatkozik meg igazán a bűnrűtsága. Vagy Óz 2,7–13.15 („anyjuk és fiaik” Izrael és benne az emberek). De ennek folytatása is. Óz 2,16–22. Óz 11,1b–4.

1. *Akit te, Szent Szűz a Szentlélektől fogantál. (alázat)*
2. *Akit te, Szent Szűz Erzsébetet látogatván hordoztál. (szeretet)*
3. *Akit te, Szent Szűz a világra szültél. (szegénység)*
4. *Akit te, Szent Szűz a templomban bemutattál. (engedelmesség)*
5. *Akit te, Szent Szűz a templomban megaláltál. (jámorság)*

2. szakasz: bensőséges élet Jézussal – életünk világosság titkai

Jézussal járunk, megtanulunk vele bensőséges kapcsolatban élni. Egyre szabadabbá válunk bűnöktől, egyre szabadabbá a szeretetre, csodákat tapasztalunk, Isten hatalmát.

Ennek az időszaknak van két sajátos jellemzője, amelyek még átalakulásra várnak:

– ekkor még *happy endet* várunk, mint az apostolok („Uram, veled ilyen nem történhet”). Még nem értik eléggé Jézust.

– *én* vagyok az, aki cselekszem, aki tevékenykedek, és Isten „csak” segít.

Elmélkedj Jézus csodáiról. Elmélkedj arról, hogy Jézus arra hív, hogy kövessük őt, és kövessük útmutatásait. De még törekeny az iránta való szeretetünk és hűségünk, mert még elmenekülünk, felháborodunk, ha szenvedéssel találjuk szemben magunkat.

Jelek, amelyek azt mutatják, hogy azért az apostolok nem értik még egészen Jézust:

Mt 16,21–23: *Ilyesmi nem történhet meg veled!*

Mt 20,17–23: Zebedeus két fia, akik az Úr „jobbán meg balján” szeretnének majd ülni.

Mt 26,30–35: Péter fogadkozása arra, hogy Jézus figyelmezteti őket: *Ha mindnyájan megbotránkoznak is benned, én meg nem botránkozom soha.*

Lk 9,43–45. Egy csoda után (egy ördögtől megszállott meggyógyítása) Jézus szenvedéséről beszél. Az apostolok nem értik.

Jn 7,1–6. A tanítványok sürgetik, hogy Jézus fedje fel kilétét, hatalmát.

Jn 7,31: *A nép közül sokan hittek benne. „Ha eljön a Messiás, tud-e több csodát művelni ennél?” – mondták.*

1. Aki a Jordán vizében megkeresztelkedett.
2. Aki a kánai menyegzőn kinyilvánította isteni erejét.
3. Aki meghirdette Isten országát.
4. Aki a Tábor-hegyen megmutatta isteni dicsőségét.
5. Aki az Eucharishtiában nekünk adta önmagát.

3. szakasz: a szenvedés és tehetetlenség sötétsége – életünk fájdalmas titkai

Itt a kulcsfogalmak: tehetetlenség, képtelenség, erőtlenség – egyszerűen csak benne vagyok (nem menekülök ki/el), elszenvedek. A logika, az értelem is csődöt mondani látszik.

Jézus önként és tudatosan belemegy a szenvedésbe. Jn 12,24–28 (*De hiszen éppen azért az óráért jöttem*). Jn 10,17–18 (*odaadom életemet [...] Senki sem veszi el tőlem: önként adom oda*).

Mária a kereszt alatt; János apostol.

Imádkozz a kereszt előtt – imádkozz a sír előtt.

Mikor, hol tapasztaltál életedben hasonlót (valami működött, valamilyen bízta, de összeomlott, és te tehetetlen voltál)?

Ki is lehet menekülni – de csak visszafele. Előre, a feltámadásba, az új életbe csak Isten vihet.

1. Aki érettünk vérrel verítékezett. (bűnbánat)
2. Akit érettünk megostoroztak. (tisztaság)
3. Akit érettünk tövissel koronáztak. (bátorság)
4. Aki érettünk a keresztet hordozta. (türelem)
5. Akit érettünk keresztre feszítettek. (önmehtagadás)

4. szakasz: a megdicsőült, megváltott létállapot – életünk dicsőséges titkai

Kulcsfogalmak: ajándék – kegyelem; Isten munkálkodik, nem én; szabadság a szenvedésre. Teljesen Istenre és az Atya akaratára hagyatkozó élet. Az Isten jelenlétébe vetett hit folyamatos.

A Feltámadottal való találkozások bármelyikéről elmélkedhetsz.

Melyik életed azon területe, ahol nagyon akarsz dolgozni? Lelkesen, teljes erővel, de *TE munkálkods* valamin, és nagyon fontos, hogy *happy end* legyen?

Hol tapasztalod a tehetetlenséget, a dolgok, tervek, remények, értékek összeomlását?

Hol érzed, látod úgy, hogy Isten nincs is jelen – annyira elrejtőzött?
Hol tapasztaltad meg már a feltámadást, az új életet – amit Isten adott?

1. *Aki a halálból feltámadt. (hit)*
2. *Aki a mennybe felment. (remény)*
3. *Aki nekünk a Szentlelket elküldte. (szeretet)*
4. *Aki téged, Szent Szűz, a mennybe fölvelt. (örök boldogság)*
5. *Aki téged, Szent Szűz, a mennyben megkoronázott. (Mária tisztelete)*

Kármelhegyi Boldogasszony imacsoportok – imádságok...

Boldog II. János Pál Pápa mondta: „A skapuláré lényegében »ruha«. Aki megkapja, az többé vagy kevésbé szorosán az egész egyház javára a Miasszonyunk szolgálatára szentelt kármelita rendhez kapcsolódik. Aki tehát felveszi a skapulárét, ezzel belép Kármel földjére, hogy »egyen annak terméséből és gyümölcséből« (Jer 2,7), és megtapasztalja Mária szelíd, anyai jelenlétét, elkötelezve magát napról napra, hogy bensőleg Jézus Krisztust ölti magára, és – az egyház, valamint az egész emberiség javára – élőként mutatja be őt önmagában.”

A skapuláré Mária vállruhája... Máriát öltjük magunkra...

Különösen is két személyre irányítjuk figyelmünket. Mindkettőjüket úgy mutatja be a Szentírás, mint akik teljesen „Istenbe”, az ő fényébe, szépségébe öltöztek.

Tekintetünket irányítsuk Jézusra, „aki felment a hegyre imádkozni, s miközben az Atyával beszélgetett, arcának színe elváltozott, ruházata fehér lett és fényben sugárzó...” (vö.: Mt 17,2; Mk 9,3; Lk 9,29).

Majd figyeljünk Máriára: „aki nagy jel az égen, egy asszony, akinek öltözete a Nap, lába alatt a hold, s a fején 12 csillagból korona...” (vö.: Jel 12,1).

Csend...

Jézus, te vagy a fény az éjszakánkban...

Jézus, világ világossága, te vagy a mi isteni Napunk...

Jézus, ránk ragyog szentséged, átjár fényed, betölt szelíd jelenléted...

Jézus, a tied vagyunk, itt vagyunk, várunk...

Téged ölteni magunkra, milyen szép... csupa titokzatos fény...

Benned elmerülni, milyen szép... vakítóan erős ez a fény...
Beléd öltözni, megrendítően szép... mélységeinkbe hatol, átalakít ez a fény...

Te magad vagy ez a csodálatos fény... boldogító, szabaddá tevő fény...

Csend...

*Hálát adunk érte!

Jézus, hálát adunk az asszonyért, a te tiszta fényedbe öltözött asszonyért!*

Jézus, hálát adunk a rád mutató, hozzád vezető kezéért!*

Jézus, hálát adunk a gondoskodó kézéért, amely lényedbe öltöztet minket!*

Jézus, hálát adunk az értünk szenvedélyesen küzdő szívéért!*

Jézus, hálát adunk égi édesanyánkért, nővérünkért, a hű társért!*

Jézus, hálát adunk az általa nyújtott oltalomért!*

Jézus, hálát adunk a megerősített szövetségért, a vállruháért!*

Jézus, hálát adunk a Kármelért, az ő nagy családjáért!*

Jézus, hálát adunk rendi szüleinkért, tanításaikért!*

Jézus, hálát adunk a küldetésünkért, hogy bennünket is felhasználj mások javára cselekedni, jót tenni!*

Jézus, hálát adunk, hogy a szeretet alkotásai örökké megmaradnak!*

Jézus, hálát adunk a nekünk juttatott kegyelmekért!

Csend...

*Kérünk téged, hallgass meg minket!

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, a Szentlélek kegyelméből Krisztust ölthessék magukra!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, keresztségi fogadalmukhoz híven Krisztusban élhessenek!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, megerősödjének a hitben, reményben és szeretetben!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, imáik, áldozataik és jótetteik révén a Kármel élő tagjai lehessenek!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, osztozzanak Jézusnak Édesanyja iránti szeretetében!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, részesülhessenek a Szent Szűz erényeiben!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, Mária közbenjárására a szemlélődés világosságát megtapasztalhassák!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, megtapasztalják a testvérekhez tartozás örömét, és a mások iránti szolgálat vágyát!*

Hogy mindazok, akik a szent vállruhát viselik, Isten szavát meghallják, és azt meg is valósítsák életükben!*

Könyörögjünk!

Jó Atyánk! Áraszd szereteted Lelkét szívünkbe, hogy vezetésével megújuljanak kármelita közösségeink! Újítsd meg imaéletünk, szenteld meg szolgálatainkat, hogy szereteted hiteles tanúi lehessünk a világban, Krisztus a mi Urunk által. Ámen.

Mária Légió-csoport

Latinul Legio Mariae, angolul Legion of Mary, egy olyan katolikus lelkiségi mozgalom, melynek tagjai a római katolikus egyház tanítását vallva, szűzmáriás lelkületben közösen imádkoznak, karitatív tevékenységet folytatnak, lelki segítséget nyújtanak, evangelizálnak. XXIII. János pápa szerint „A Mária Légió a katolikus egyház igazi arculatát jeleníti meg”.

TESSZERA – a napi ima

BEVEZETŐ IMA

Az Atya, a Fiú...

V. Jöjj, Szentlélek Úristen, töltsd el híveid szívét és gyűjtsd lángra bennünk szereteted tüzeit. Áraszd ránk Szentlelkedet és minden életre kél.

R. És megújítod a föld színét.

V. *Könyörögjünk.* Urunk és Istenünk! Kérünk, szenteld meg egyházadat minden népben és minden nemzetben. Áraszd ki Szentlelked ajándékait az egész Földre, és add, hogy amit kegyelmed elindított az örömhírel, ő folytassa a világban a benned hívők szívén át. A mi Urunk Jézus Krisztus által.

R. Ámen.

V. Uram, nyisd meg ajkamat.

R. Hogy dicséreted hirdesse szám.

V. Isten, segíts meg engem.

R. Uram, siess segítségemre.

V. Dicsőség az Atyának, a Fiúnak, és a Szentléleknek.
R. Miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.
(Öt tizedet elimádkozunk a szentolvasóból.)

Salve Regina

V. Üdvözlégy Királynő,

R. Irgalmasság Anyja! Életünk, édességünk, reménységünk, üdvöz-
légy! Hozzád kiáltunk, Évának számkivetett fiai, hozzád sóhajtunk sírva
és zokogva e siralom völgyéből. Fordítsd reánk tehát, szószólónk, irgal-
mas szemedet, és e számkivetés után mutasd meg nekünk Jézust, méhed-
nek áldott gyümölcsét! Ó irgalmas, ó kegyes, ó édes Szűz Mária!

V. Imádkozzál érettünk, Istennek szent anyja.

R. Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteré.

V. *Könyörögjünk.* Isten, kinek egyszülötte élete, halála és feltáma-
dása által az örök élet jutalmát megszerezte nekünk, engedd, kérünk,
hogy e titkokról a boldogságos Szűz Mária szentolvasója elmondásával
megemlékezzén, utánozzuk, amit magukban foglalnak, és elnyerjük, amit
ígérnek. A mi Urunk Jézus Krisztus által.

R. Ámen.

V. Jézus szentséges szíve

R. Irgalmazz nekünk!

V. Szűz Mária szeplőtelen szíve

R. Könyörögi érettünk!

V. Szent József

R. Könyörögi érettünk!

V. Szent János evangélista

R. Könyörögi érettünk!

V. Grignon Szent Lajos Mária

R. Könyörögi érettünk!

V. Az Atya, a Fiú...

CATENA LEGIONIS – az aktív légiósok napi imája

Antifóna

V. Ki az,

R. ki előjön, mint a hajnal pírja, szép, mint a hold, fénylő, mint a Nap,
félelmetes, mint a harcra kész sereg?

Magnificat

V. Magasztalja lelke az Urat,

R. és szívem ujjong üdvözítő Istenemben.

V. Tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát: íme, ezentúl boldognak hirdet minden nemzedék,

R. mert nagyot művelt velem ő, aki hatalmas: ő, akit szentnek hívunk.

V. Nemzedékről nemzedékre megmarad irgalma azokon, akik istenfélők.

R. Csodát művelt erős karjával: a kevélykedőket széjjelszórta,

V. hatalmasokat elűzött trónjukról, kicsinyeket pedig felmagasztalt.

R. Az éhezőket minden jóval betölti, a gazdagokat elbocsátja üres kézzel.

V. Gondjába vette gyermekét, Izraelt: megemlékezett irgalmáról,

R. melyet atyáinknak hajdan megígért, Ábrahámnak és utódainak, mindörökké.

V. Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek.

R. Miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.

Antifóna

R. Ki az, ki előjön, mint a hajnal pírja, szép, mint a hold, fénylő, mint a Nap, félelmetes mint a harcra kész sereg?

V. Szeplőtelenül fogantatott Szűz Mária.

R. Könyörögj érettünk, kik hozzád menekülünk.

V. *Könyörögjünk.* Urunk Jézus Krisztus, közvetítőnk az Atyánál, ki a legszentebb szüzet, édesanyádat nekünk is anyáknak adtad, hogy közbenjárónk legyen nálad. A tőled kegyelmet kérőknek add meg azt az örömet, hogy amiért esedeznek, azt Mária által el is nyerjék.

R. Ámen.

BEFEJEZŐ IMA

V. Az Atya, a Fiú...

Oltalmad alá futunk, Istennek szent szülője! Könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején, hanem oltalmazz meg minket minden veszedelemtől, mindenkor dicső és áldott szűz!

V. Szeplőtelen Szűzanya, minden kegyelem közvetítője (*vagy a Praesidium saját könyörgése*)

R. Könyörögj érettünk!

V. Szent Mihály és Szent Gábor főangyalok

R. Könyörögjetez érettünk!

V. Mennyei hatalmak, Mária angyalainak légiója

R. Könyörögjetez érettünk!

V. Keresztelő Szent János

R. Könyörögj érettünk!

V. Szent Péter és Pál apostolok

R. Könyörögjetez érettünk!

R. Adj, Urunk, mindnyájunknak, akik Nagyasszonyunk zászlaja alatt szolgálunk, hódító erejű hitet és az Istenanya iránti gyermeki bizalmat, hogy a világot számodra megnyerhessük. Adj nekünk eleven szeretettől áthatott hitet, amely erőt nyújt, hogy mindent irántad való őszinte szeretetből végezzünk, minden embertársunkban téged lássunk, és rajtuk keresztül neked szolgáljunk. Adj sziklaszilárd rendíthetetlen hitet, hogy az élet minden keresztjében, fáradozásában és csalódásában állhatatosan ki tudjunk tartani. Tégy hitünkben bátrakká: szent nyugtalanság hajtson minket ügyedért, elszánt lépésekre is a te dicsőségedre és a lelkek megmentésére. Hitünk mint tűzszlop vezessen minket – bárhol is legyünk – közös győzelemre. Add, hogy isteni fényed lánggra lobbantói lehessünk a bűn sötétjében és az örök halál útján, hogy az ellanyhultakat izzítsa át a szeretet és a megkeményedettek keljenek új életre. Adj nekünk erős hitet, amely lépteinket a béke útjára vezeti. Végül, Urunk, örködj felettünk, hogy életünk harca után veszteség nélkül állhasson majd előtted légióink az örök hazában, szereteted és dicsőséged országában. Ámen.

V. A légió elhunyt tagjai és minden meghalt hívő lelke Isten irgalmából békességben nyugodjék.

R. Ámen.

V. Az Atya, a Fiú...

Egyházi jóváhagyással

395/1992 sz. Egyházmegyei Hatóság Vác, 1992. II. 10. Dr. Marosi Izidor megyéspüspök

Minden évben megrendezik a Mária-légiósok fogadalomújítását, amely az egyenkénti tagok és a teljes közösség ünnepe egyben. Az ünnepség neve Acies, amely latinul csatarendbe sorakozott sereget jelent. Ugyanígy sereglenek össze ilyenkor a Mária Légió tagjai, hogy újból megvallják a légió királynője iránti hűségüket, valamint erőt és áldást kérjenek édesanyjuktól egy újabb évre a gonosz hatalmak ellen folytatott harcukban. A Mária-légi-

óságok eszköze az ima, melyet naponta felajánlanak minden cselekedetükkel, munkájukkal, szenvedésükkel a Szűzanyának.

Mária Iskola-programok

Minden februárban ötnapos lelkigyakorlatot tartunk.

Évente négy alkalommal lelki nap, Kármelhegyi Boldogasszony találkozó Csíksomlyón.

Zarándoklatok Medzsugorjéba.

Júliusban nagy máriás találkozó.

Augusztusban – Vakációs Mária Iskola – tábor fiataloknak és időseknek.

Amikor Máriát, Jézus édesanyját szemléljük, sebzett emberségünk gyógyul, gyenge hitünk mélyül. Mária ugyanis nem pusztán egy adat Jézus életrajzában. Ő az első keresztény. Ő az, aki Jézusra mutat (Jn 2,5). Ő a leghűségesebb hordozója a hitlélménynek. Gondozója az igének és őrzője a tartalomnak. El-elgondolkodva szívébe véste, ami a fiáról szólt (Lk 2,19), majd végig kitartott mellette (Jn 19,25). Mária a tanítványok mintaképe, de elsősorban anya. Gyermeke az idegzetét, a tulajdonságait tőle örökölte. Ez a gyermek pedig a Magasságbeli prófétája (Lk 1,76), a testté váló Ige (Jn 1,14), aki szelíd és alázatos szívű (Mt 11,29), és így hálás az édesanyjának. Nagypénteken, az utolsó perceiben már csak anyjára és az egyházára figyel. Így szól Jánoshoz: „Ő a te anyád!” (Jn 19,27). Mondhatta volna másként is.

Mondhatta volna azt is, hogy vigyázz reá, mert ő az én anyám... Jánosnak ebben az esetben is a legnagyobb szeretettel kellett volna Máriával törődnie, s mégis mindennek más lett volna a hangulata. Ha Jézus a példabeszédek völegénye, az egyház pedig a menyasszony, akkor ugyanis más a helyzet. Mert ki is a völegény anyja a menyasszony számára? Anyós... A katolikus egyház visszaemlékezve a haldokló Jézus szavára nem tekinti „anyósnak” Máriát. Ő a mi anyánk is. Ő hozza a hitünkbe a szépséget és a mélységet. Ő adja a közösségeinknek a kedvességet és az otthonosságot. (Balázs Béla püspök)

Szeretetszolgálat a plébánián

Török Bernadett

¹⁶A szeretetet arról ismerjük fel, hogy ő életét adta értünk. Nekünk is kötelességünk életünket adni testvéreinkért. ¹⁷Hogyan marad meg az Isten szeretete abban, aki – bár bőven van neki a világ javaiból –, mégis, amikor látja, hogy testvére szükséget szenved, elzárja előle a szívét? ¹⁸Gyermekeim, ne szeressünk se szóval, se nyelvel, hanem tettel és igazsággal.

(1Jn 16–18)

JAV. 155. A plébános igyekezzék megismerni a gondjára bízott hívőket, látogassa a betegeket, különös gonddal foglalkozzék velük (CIC 529). Ebben a szolgálatában igényelje a világiak segítségét.

JAV. 301. A plébániai Caritas-szolgálat megszervezése és hatékony működése áldásos tevékenység a rászoruló hívek segítségével. Az állandó jelleggel vagy alkalmanként segélyben részesülő híveken kívül a plébános ismerje az úgynevezett „néma koldusokat”, akik nem mernek kérni, de hálásak, ha időnként rájuk is gondolnak.

RENDELK. 93. Minden plébániai közösségben szervezzék meg a szociális-karitatív csoportokat. A plébániai Caritas vezetője legyen az egyháztanács tagja is.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

Biztosan nincs olyan keresztény, aki életének egy-egy szakaszában fel ne tette volna a kérdést: a fenti szentírási idézet (vagy sok másik, amelyik az embertárs szeretetéről szól, például az irgalmas szamaritánus és az utolsó ítéletről szóló példabeszéd) hogyan vonatkozik személyesen rám? Mit jelent, mit kellene jelentsen mindez a gyakorlatban az én életemben?

A hasonló kérdésekben az a szép, hogy általánosságban nem válaszolhatóak meg. Amennyire különbözőek vagyunk (családi és anyagi helyzetünk, egészségi adottságaink, pszichés állapotunk...), annyira különböző lehet az út is, amelyre Isten hív a szeretetszolgálat terén. Ráadásul életünk egyes szakaszaiban is eltérhet, mikor mit kell tennünk ezen a területen.

Nincs azzal semmi baj, ha valaki egyetemistaként heti önkéntes beteglátogatást vállal, kisgyermekeket nevelő fiatal családként viszont „csak” akciószerűen kapcsolódnak be a karitatív munkába, például karácsonyi cipősdobozt készítenek egy rászoruló gyermeknek... Amiben teljesen biztosak lehetünk, csak az, hogy életünk egyetlen korszaka sem jelent „felmentést” embertársaink szolgálata alól.

Hogyan deríthetjük ki, hogy nekünk személyesen, a jelenlegi életállapotunkban milyen részt kellene felvállalnunk a rászorulóknak a szolgálatából? Általános recept erre sincsen, de van néhány út, amin elindulhatunk.

- **Imádság.** A rászorulókhöz való viszonyunk Istennel való kapcsolatunk fontos része, amit jó rendszeresen megbeszélni vele. Jézus, hogy látod, mit tegyek? Szerinted rendben van-e, amit most teszek/nem teszek, vagy változtatnom kellene? Túl kevés vagy éppen túl sok, amit vállallok? Egy adott rászorulóval, kapcsolattal, felém irányuló kéréssel kapcsolatban hogyan döntsék? Ha van lelkivezetőnk, lelki beszélgetésben is szóba lehet hozni a fentieket, érdemes közösen utakat keresni.

- **Családtagjainkkal való megbeszélés.** Férjünkkel/feleségünkkel a Szentírás szavaival „egy test” lettünk, ami messze többet jelent, mint a fizikai kapcsolatot, ezért jó, ha a szeretetszolgálatban való vállalásaink is közösek, vagyis a vállalásainkat „családi ügyként” kezeljük, amit lehetőség szerint a gyermekekkel is megbeszélünk. Annál is inkább, mert bármilyen szolgálat ezen a területen érinteni fogja a családtagjainkat, hiszen a rendelkezésünkre álló idő, energia és/vagy pénz megosztásáról van szó.

- **Az általunk segíteni kívánt rászoruló(k)ért felelős személyekkel való egyeztetés.** Ha valakin segíteni szeretnénk, érdemes felvenni a kapcsolatot mindazokkal, akiknek ehhez szaktudásuk van (többek között szenvedélybeteg/alkoholisták, fogyatékosok, családi erőszak, elhanyagolt gyermekek esetében), illetve akik az érintett közösség egészéért felelnek (például plébános, önkormányzat stb.). Ez az egyeztetés főleg a segítségnyújtásunk hogyanjáról szólhat, ami megsokszorozhatja a segítségünk értékét, valamint megóvhat minket attól is, hogy az általunk kigondolt segítséggel valójában kárt okozzunk másnak vagy magunknak.

- **Nyitott szem, bátorság és elköteleződés.** Lehet, hogy egyszerűbbnek tűnik egy kis aprópénzt adni valakinek, de ha merünk nyitottak maradni és megkeresni a saját feladatunkat a rászorulóknak a segítségével, nagyon szép szolgálatok szülehetnek. Ezek biztosan nagyobb fáradságot igényelnek, de sokkal többet is vihetnek el Isten szeretetéből embertársaink számára, mint a meggondolás nélkül, menekülésképpen adott alamizsna.

Tegyük fel, hogy becsületesen Isten elé álltunk, és úgy találjuk, hogy időnk és/vagy pénzünk egy részét segítségre szoruló embertársaink szolgálatára szeretnénk szentelni. Ilyenkor alapvetően három lehetőség közül választhatunk.

1. Egyénileg/családként felvállalunk egy konkrét személyt, család, szolgálatot. Ennek a választásnak az előnye, hogy teret biztosít az egészen személyes szeretetre, messzemenően figyelembe tudjuk venni felebarátunk valós szükségleteit, igényeit és emberi méltóságát. Gondoljunk arra, mennyire más, ha egy ágyban fekvő idős számára a szomszédja hozza az ételt, akit évtizedek óta ismer, aki mindig megkérdezi, mit kívánna másnapra, és fél órát még el is beszélget vele, mintha a szociális gondozó, akinek normát kell teljesítenie, tíz perc alatt a betegbe kanalazza a menzáról hozott ételt... Ez a segítségi forma általában hosszabb távú elköteleződést igényel, amiben a segítettnek tudnia kell, pontosan miben és meddig számíthat ránk. Hátránya lehet, hogy kontroll híján könnyebben vállaljuk túl magunkat, és megyünk bele esetleg egy olyan segítő kapcsolatba, ami valamiért meghaladja a lehetőségeinket. Ezért egyéni vállalás esetén mindig jól gondoljuk végig, biztosan látjuk-e, hogyan lehet jól segíteni, mennyi kapacitásunk van minderre, és fogjuk-e tudni tartani a kereteket. Fontos az is, hogy ezeket a kereteket már a kezdetektől nyíltan mondjuk el a segítséget várónak: „Kati néni, szívesen átjövök hetente egy órára, de a többi időben a családomnak van rám szüksége.” „Lajos, szívesen segítek eljutni Önnek egy terápiás otthonba, de készpénzzel nem tudok segíteni, kölcsön formájában sem.” Így megelőzhetjük, hogy súlyos csalódást okozzunk valakinek, vagy például zsarolás áldozatává váljunk.

2. Csatlakozunk egy segítő céllal létrehozott csoporthoz. Egyházzunk és főegyházmegyénk rendelkezései alapján minden plébánián működnie kellene egy olyan csoportnak, amely összefogja a plébánia területén a hívek által végzett segítő munkát, és élön tartja a közösségben a segítő lelkiületet, a szeretet, a befogadás, az egymásra figyelés kultúráját. „A püspök alapítson egyházmegyéjének minden plébániáján plébániai caritást vagy hasonló szolgálatot, amely pedagógiai funkciót is ellát az egyházközösségben, hogy képezze az embereket a közösségi megosztásra és az igaz felebaráti szeretetre. Ha ez kivitelezhetetlen, akkor egy régió több plébániája hozzon létre ilyet.” (Vö. *Intima ecclesiae natura* motu proprio (2012. november 11., 9. bek. 1. §)

„Minden plébániai közösségben szervezzék meg a szociális-karitatív csoportokat. A plébániai Caritas vezetője legyen az egyháztanács tagja is. A krisztushívők számára biztosítsanak több bizalmat és nagyobb teret az egyház ilyen jellegű tevékenységében.”

(L. A gyulafehérvári főegyházmegyei zsinat rendelkezései, 2001, 93–94.)

Mi a plébániai caritas?

A caritas latin szó, eredeti jelentése ajándékozó szeretet, mely egyben, már az őskeresztény közösségektől kezdve, a keresztények alapvető tulajdonsága, ismertető jele volt (görögül: agapé, lásd bővebben XVI. Benedek pápa *Deus caritas est* enciklikáját). Később ez a szó egy szervezet nevévé is vált: az első Caritas 1896-ban Németországban alakult, onnan terjedt el az egész világon, és vált a katolikus egyház segélyszervezetévé. Magyarországon karitászként, illetve Karitászként is használják a megnevezést. A huszadik században pedig a „karitatív tevékenység” egyszerűen a „segítés” szinonimája lett, függetlenül attól, ki végzi azt (tehát ez a kifejezés már nem kötődik közvetlenül a kereszténységhez).

A „plébániai caritas” tágabb értelemben egy olyan csoportot jelent, ahol azok a személyek találkoznak több-kevesebb rendszerességgel, akik valamiféle segítő tevékenységet végeznek egy adott plébánia területén, rászoruló embertársaik javára. Van, ahol a püspök vagy a plébános, van, ahol a hívek kezdeményezésére alakul. Van, ahol a csoport vezetőjét a plébános nevezi ki, van, ahol önkéntes vállalás vagy választás alapján lesz valaki csoportfelelős. Van, ahol a csoportnak van kapcsolata az intézményes Caritással, van, ahol nincs (például mert azon a településen az intézményes Caritas nincs jelen). Vannak plébániák, ahol egy jól működő máltai, kamilliánus vagy más segítő karizmával rendelkező közösség tölti be a plébániai caritas-csoport szerepét, és külön plébániai caritas nem kerül megalakításra – de elképzelhető olyan nagyobb városi plébánia is, ahol éppen a többféle segítő csoport találkozási felülete a plébániai caritas. Ezért amikor a továbbiakban a plébániai caritas-csoportot említjük, saját plébániánk adottságai szerint behelyettesíthetünk egyéb csoport neveket is.

Mire jó egy plébániai caritas-csoport?

Kisebb-nagyobb méretekben egészen biztosan minden plébánia területén megvalósulnak szeretetszolgálati tevékenységek, részben a plébá-

nia/plébános, részben a hívek egyéni vagy csoportos kezdeményezéseiben. Ha az ezekben résztvevők időnként találkoznak,

– megvalósulhat a koordináció, közösbe kerülnek az ötletek és az információk (lehet, hogy adott családot öten is támogatnak, miközben egy másik család nehézségeiről senki sem tud... lehet, hogy egy szponzor, aki már támogatott minket, más tevékenységben is mellénk áll...),

– a tagok támogatni tudják egymást a vállalt tevékenységekben (feladatok megosztása, szükség esetén egymás helyettesítése, határok közös kijelölése, lelki támogatás nehezebb helyzetekben),

– a csoporton keresztül a plébánia a jó szándékú kezdeményezésekhez keretet, valamint erkölcsi és anyagi támogatást is adhat,

– a csoporthoz csatlakozva olyanok is bátorságot nyerhetnek a segítsé-
hez, akik egyedül nem fognának hozzá,

– egy csoportban az együttműködés olyan segítségi módokat is lehetővé tesz, amit magunkra nem tudnánk kivitelezni (kisebb-nagyobb akciók, események megszervezését, mint például magányos idősek számára teadélután vagy karácsonyi ünnepség, nyáron program nélkül kallódó vagy a számítógép előtt görnyedő gyerekeknek vakációs hét vagy nyári tábor, jótékonyági bál, karácsonyi élelmiszercsomagok összeállítása stb.),

– a csoporttalálkozóknak nem kell csak a szervezési kérdésekre korlátozódniuk, hanem a segítők lelki feltöltődését is szolgálhatják: például a plébános vagy más felkért személy tarthat külön imaórát, lelki napot is számukra.

Mit csinál egy plébániai caritas-csoport?

Legfontosabb feladat felébreszteni és ébren tartani a plébániai közösségben a szolgáló szeretet lelkületét, és ennek megfelelő keretet adni. Segíteni az egyházközség tagjait abban, hogy mindennapjaik részévé váljon a felebaráti szeretet gyakorlása. Figyelemmel lenni a plébánia területén élő szükséglet szenvedő személyekre (például idősek, betegek, nehézségekkel küzdő családok, kallódó gyermekek, munkanélküliek, fogyatékkal élők, szenvedélybetegek stb.).

Természetesen egy csoport sem tudja a világ minden problémáját megoldani, hanem azokat a rászorulókat segíti, amely területeken a csoporttagoknak lehetőségük van a valós segítségre. Ha a szomszéd plébánián a caritas-csoportban több nyugdíjas pedagógus is van, akik korrepetálást szerveznek az iskolában lemaradt gyerekeknek, nem előírás, hogy ez a mi plébániánkon is így kell legyen. Nézzük meg először a plébániánk

területén élők szükségleteit, aztán bátran a saját adottságainkat, és ennek megfelelő szolgálatba fogjunk bele.

A vállalt szolgálatok lehetnek esetiek (akció jellegűek) vagy rendszerek. A legtöbb csoport eseti és rendszeres szolgálatokat egyaránt végez, ami azért is jó, mert míg rendszeres szolgálatot általában csak a több szabadidővel rendelkezők tudnak vállalni, addig az eseti tevékenységekben az elfoglaltabbak is szívesen részt vesznek.

Ötletbazár az elinduláshoz:

- Életviteli segítség (például felvigyázás gyermekekre vagy betegekre, korrepetálás, személyes beszélgetés, lelki támogatás, keresztény életszemlélet és életforma átadása, mentálhigiéné)
- Egymást segítő hálózatok kialakítása (felajánlások és igények összegyűjtése és a kapcsolatok létrehozása)
- Tanácsadás (másutt elérhető juttatásokról, állami és szakintézményi segítségről, munkalehetőségekről, jogi tanácsadás stb.)
- Látogatószolgálatok megszervezése (otthoni beteglátogatás, kórház, idősok otthona, börtön...)
- Közvetlen szükségletekről való gondoskodás (természetbeni és anyagi jellegű segítség, meleg étel, ételmisszercesomag, beiskolázási segély, ételmisszerjegy, komatál, ruhaosztás, gyógyszer stb.)
- Támogató csoportok megszervezése (például daganatos betegek vagy gyógyult alkoholisták számára stb.)
- Rászorulóknak számára szervezett közös programok (vakációs gyerekfelügyelet, nyugdíjasklub, teadélután, betegek miséje, ünnepek, kirándulás, nyaraltatás)
- Intézményes segítség (például idősotthon, gyermekotthon vagy más szociális intézmény üzemeltetése)

A plébániai caritas-csoportok alapításával, működésével kapcsolatban lehet igényelni az intézményes Caritas segítséget is, ahol sokféle ötlettár, csoporttalálkozóhoz, képzésekhez használható anyag elérhető. A plébániai caritas-csoportok számára az intézményes Caritas igény szerint többféle programot is szervez, illetve be lehet kapcsolódni a Caritas önkéntesség programjaiba is (például csoportvezető-képző, önkéntes gála, egyéb képzések, találkozók, önkéntes napok stb.).

3. Segítünk másoknak abban, hogy segíthessenek. Vannak olyan rászorulóknak, akiknek csak speciális intézmények szolgáltatásain keresztül

lehet igazán segíteni (például oxigénhiánnyal született csecsemők korai fejlesztése, szenvedélybetegek terápiás otthonai stb.). Az ő gyógyulásuk, életminőségük attól függ, eljutnak-e a megfelelő intézményhez, igénybe vehetik-e képzett szakemberek szolgálatát. Bár ezeknek az intézményeknek a fenntartását bizonyos részben az állam biztosítja, magánszemélyek, támogatók, szponzorok nélkül a legtöbb ilyen intézmény nem tudna fennmaradni.

A mi életünkben is lehetnek olyan életállapotok, amivel a közvetlen és hosszabb távon elkötelezett segítség nem vagy csak nehezen egyeztethető össze. Ha saját családukbán kisgyermeket nevelünk, ágyban fekvő időst gondozunk, teljes embert igénybe vevő hivatásunk van (például mentőorvos), ha egészségileg vagy pszichikailag valamiért éppen nem vagyunk alkalmasak a felebarát szolgálatára (például krónikus betegség, gyász), vagy ha a személyes segítségnyújtáson túl vannak további kapacitásaink, fennáll a lehetőség, hogy a segítségre szakosodott intézmények működésén keresztül tegyünk jó embertársainkkal.

A támogatandó intézmény kiválasztásakor érdemes odafigyelni arra, hogy mennyire megbízható az intézmény működése, és hogyan tudnak a támogatásunkkal elszámolni, illetve mennyire hatékonyan használják fel azt (nem célszerű például egy másik kontinensen lévő földrégés esetén olyan szervezetet támogatni, akik repülőgéppel szállítanak oda takarókat, miközben a szomszéd országban hasonló takarók a repülővel való szállítás költségének töredékéért megvásárolhatóak lennének). Egyfajta garanciát jelenthet, ha az intézmény nemzetközi hálózatban dolgozik, mint például a Caritas, amely 165 tagszervezetével a világ legtöbb országában közvetlenül is jelen van. Általában igaz az is, hogy a komoly segítségnyújtó szervezetek nem gyűjtenek támogatást házaló ügynökökön keresztül, csak tisztán meghirdetett akciókban, ezért „becsöngetőket” soha ne támogassunk, inkább keressük meg a támogatás megbízható módjait.

A legtöbb segítő intézményt nemcsak anyagilag, hanem önkéntes munka keretén belül is támogathatjuk. Az egyéni segítséghez képest ebben az esetben az általunk választott szervezet biztosítja a kereteket és vállalja a felelősséget szolgálatunkért. Sok helyen képzést, a vállalt önkéntes munka jellegének megfelelő eszközöket (egészségügyi szűrést, munkaruhát stb.), illetve az önkéntesek számára egyéb találkozókat, programokat is biztosítanak. Az anyagi támogatáson és önkéntességen túl segíthetjük a szociális intézmények működését tárgyi adományokkal is (például süthetünk egy tepsit a nappali központban gondozott gyermekeknek).

A tárgyi ajándékoknál fontos az adományozást jóval megelőzően az intézményvezetővel való egyeztetés, hogy csak valóban hasznos és az adott intézményhez megfelelő támogatás kerüljön átadásra.

Mellékletek

A segítség tízparancsolata (Dr. Frank Miklós, a Magyar Karitás első igazgatójának írása):

1. Igazán segíteni csak szeretetből lehet.
2. Kétszer segít, aki gyorsan segít. A bürokrácia a karitás halála.
3. A bajbajutottat sohase alázd meg: érezze, hogy örömmel segítesz.
4. Úgy segíts, hogy a rászoruló saját magán is segíthessen. Vezesd rá az öntevékeny segítségre.
5. Ne alamizsnát adj, hanem igyekezz a bajt gyökerében orvosolni.
6. A bajbajutott nem eset, hanem személy. Vedd emberszámba, tördődj vele, szánj rá időt, türelmet, őszinte érdeklődést.
7. Vedd elejét a visszaéléseknek. Járj utána a fontosabb ügyeknek.
8. Kínos pontossággal számolj el minden fillérről, és köszönj meg minden adományt.
9. A segítség nem monopólium, de nem is konkurencia. Segíts annak, aki segíteni akar.
10. Ne várj hálát. Ne sértődj meg. Ne légy kicsinyes. Imádkozz azokért, akiket Isten szeretetedre bízott.

Lelkiismeret-vizsgálat a szeretet szolgálatáról

Észrevettem-e felebarátaim szükségét? Megbeszélem-e rendszeresen Istennel, milyen feladatot szán nekem jelenlegi életállapotomban mások segítségével? Tettem-e valamit mostanában azért, hogy betöltsen legalább egy embertestvérem valamilyen testi-lelki szükségletét? Szolgálatom Isten szeretetét közvetítette-e felebarátom felé, vagy pusztán magamutogató jótékonykodás volt? Van-e a rászorulóakra irányuló szeretetemnek közösségi dimenziója, vagy csak egyénileg jótékonykodom? Meghívtam-e már másokat, hogy alkalmilag vagy rendszeresen együtt gyakoroljuk a felebaráti szeretetet? Szeretetszolgálatommal kapcsolatban kikértem-e egyházi előljáróm véleményét? Fejleszttem-e ismereteimet a felebaráti szeretet szolgálat terén (Szentírás, egyházi dokumentumok, szakkönyvek tanulmányozása)? Ismerem-e az intézményes Caritas tevékenységeit? Segítem-e munkájukat? Plébániámon van-e karitatív szolgálatot végző

csoport (plébániai caritas)? Ha még nincs, tehetnék-e valamit a megalakulásáért? Ha van, hogyan tudnám segíteni a működését, szolgálatát?

Kérdések a plébániai szeretetszolgálatról

Mit tehetünk, ha tudjuk, hogy valakinek segítségre lenne szüksége, de szégyell a plébánián segítséget kérni, vagy így gondolkodik: „nekem ne segítsen senki, én nem leszek senki lekötelezettje?” Mit tehetnénk annak érdekében, hogy a plébániai közösség saját rászorulóit (is) elérje a segítő kéz? Másrésztől melyek a jellemzői annak a tapintatos szeretetnek, ami nem alázta meg a bajban lévőket, amit könnyebb elfogadni?

Mely korosztályok szólíthatók meg a rendszeres szolgálatra, s kik esetileg? Mit tehetünk a túlbuzgókkal, akik szolgálatukkal – bár ők általában ezt nem veszik észre – csak saját szeretetéttségüket kompenzálják? Hogyan segíthetjük aktívabb szolgálatra a visszahúzódóbb híveket?

Mitől lesz „egyházias” a plébániai szeretetszolgálat? Hogyan lehetne a plébánia caritas-csoportja (és persze minden más kisebb közössége is) tanúságtévő szeretetközösség? Mit tehetünk, ha széthúzást, konfliktust tapasztalunk?

Segítők imája

Köszönöm, Uram, hogy ma is szerettéll engem. Lehetővé tetted, hogy vizsontszeresselek. Elém hoztad embertestvéreimet, akikben felismerhetelek téged, és jót tehettem velük. Köszönöm, Uram, hogy a te akaratodat cselekedhettem. Kérlek, bocsásd meg nekem, ha megbántottam embertársaimat! Kérlek, Uram, növeld bennem az alázatot és a szolgáló szeretetet! Árassz el a Szentlélek erejével, hogy feladataimat örömmel végezzem! Add, Uram, hogy a hitben és a te szeretetedben minden körülmények között kitartsak! A szeretetemről ismerjék meg embertestvéreim, hogy tanítványod vagyok. Add, Uram, hogy minden nap hálát tudjak adni az életemért és a rám bízottakért! Ámen.

Ajánlott olvasnivalók

XVI. Benedek: *Deus caritas est*, enciklika (2005)

A gyulafehérvári főegyházmegyei zsinat rendelkezései (2001)

Intima ecclesiae natura, motu proprio (2012)

Az egyház társadalmi tanításának kompéndiuma (2004)

Liturgikus élet a plébánián

Nóda Mózes

⁸Amikor átvette a könyvet, a négy élőlény és a huszonnégy vén leborult a Barány előtt. Hárfája volt mindegyiknek és tömjénnel tele aranycsészéje - ezek a szentek imádságai. ⁹Új éneket énekeltek: „Méltó vagy, hogy átvedd a könyvet és feltörd pecsétjeit, mert megölték, és véreddel megváltottad (az embereket) Istennek, minden nyelvből, népből és nemzetből, ¹⁰Isteniünk országává és papjaivá tetted őket, és uralkodni fognak a földön.” ¹¹És láttam meg hallottam sok angyalt, az élőlények és a vének hangját, akik a trón körül voltak, számuk tízezerszer tízezer, és ezerszer ezer volt, ¹²és nagy szóval mondták: „Méltó a bárány, akit megölték, hogy övé legyen a hatalom, a gazdagság, a bölcsesség, az erő, a tisztelet, a dicsőség és az áldás.” ¹³Majd hallottam, hogy minden teremtmény a mennyben, a földön, a föld alatt és a tengerben levőkkel együtt ezt mondta: „A trónon ülőnek és a Baránynak áldás, tisztelet, dicsőség és hatalom örökkön-örökké!” ¹⁴A négy élőlény így felelt: „Amen”, a vének pedig leborultak és imádták.

(Jel 5,8–14)

JAV. 43. Javasoljuk a lektori szolgálat intézményes bevezetését.

JAV. 44. Az eukarisztikus ünneplésbe való tevékeny bekapcsolódáshoz az is szükséges, hogy a hívők értsék a liturgiát (felépítését, részeit, imáit, mondanivalóját). Ezért a lelkipásztor időnként tartson misekatekézist.

RENDELK. 27. Szükségesnek tartjuk az akolitusi szolgálat bevezetését. Az ilyen minőségű személy az eukarisztikus ünnepléseknél legyen az oltárszolgálat felelőse, szükség esetén áldoztasson (ha sokan vannak a szentmisén), vigye el az eukarisztiát a kórházban vagy otthonukban áldozni kívánó betegeknek vagy időseknek, illetve esetenként vezesse a szentségimádást.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

ÁLTALÁNOS ELVEK

A Jelenések könyvéből vett szentírási idézet arra mutat rá, hogy a liturgiánk átível az idő és a tér ránk szabott határain. Amikor ünnepeljük a liturgiát – a szentmisét, a szentségeket, a zsolozsmát imádkozzuk, vagy a szentelményekkel élünk –, akkor a Jelenések könyvének látomása valósul meg: az ég és a föld egybekapcsolódva dicsőíti Istent Jézus Krisztus által. A liturgia természetéből következik, hogy istentisztelet, a legkedvesebb, amit Istennek adhatunk. Ugyanakkor nem elhanyagolható a liturgia második célja sem: minden liturgia az ember megszentelését is szolgálja. A II. vatikáni zsinat szerint a liturgia az egyház minden tevékenységének csúcsa és forrása (SC 7.; 10.). *A földi liturgiában annak a mennyei liturgiának előízét élvezzük, melyet Jeruzsálemben ünnepelnek, a szent városban, ahová zarándokként tartunk, ahol Krisztus, a szentély és az igazi sátor szolgálja ül Isten jobbján. A földi liturgiában az összes mennyei sereggel együtt énekeljük az Úrnak a dicsőség himnuszát; tisztelettel megemlékezvén a szentekről némi részt és közösséget remélünk velük; várjuk az Üdvözítőt, Urunkat Jézus Krisztust, amíg ő maga, a mi életünk meg nem jelenik, és vele együtt mi is meg nem jelenünk dicsőségében* (SC 8.).

Ahhoz, hogy a plébániák liturgikus ünneplése valóban Isten dicsőítése és az emberek megszentelése legyen, az első és legfontosabb feladat a liturgikus nevelés. *A lelkipásztorok mint Isten misztériumainak hűséges szolgálói egyik legfőbb feladatukat teljesítik, amikor buzgón és türelmesen szorgalmazzák a liturgikus nevelést, valamint a hívek belső és külső tevékeny részvételét, kinek-kinek a maga kora, adottsága, életformája és vallási műveltsége szerint; és nyájukat ne csak szóval, hanem példájukkal is vezessék* (SC 19.).

A második fontos alapelv a plébániák liturgikus életére vonatkozólag a zsinat tanítása szerint, hogy „a plébániai közösségi érzés különösen a vasárnapi mise együttes megünneplésében mutatkozzék meg” (SC 42.). Ezért az ünnepet igényesen meg kell szervezni, arra fel kell készülni, a közösséget be kell vonni, törekedni kell arra, hogy a szentmise ünneplésének legyen fénye és méltósága. A lelkipásztori munkának „az a rendeltetése, hogy mindazok, akik a hit és a keresztség által Isten gyermekei lettek, jöjjenek össze, az Egyház közösségében dicsérjék Istent, vegyenek részt az áldozatban, és vegyék az Úr vacsoráját” (SC 10.). A közösen ünnepelt liturgia fokozatosan alakítja és formálja a hívó közösséget. Együtt imádkozunk, mutatjuk be az áldozatot, közösen járulunk az eukarisz-

tia asztalához, az egység szentségéhez. Krisztus nélkül minden emberi ügyeskedés hiábavaló; érhetünk el eredményeket, de a közösen ünnepelet, szépen végzett, nem elsietett szentmisét semmi és senki sem pótolhatja. Csak ott, ahol rendszeresen, (hétköznapi is) ünneplik a szentmisét, van remény arra, hogy a plébánia tagjai liturgikus, Istent dicsőítő közösséggé, Isten népévé növekedjenek. Ferenc pápa egyik prédikációjában egy középkori rabbi idézett, aki közösségének a Babel tornyának építéséről beszélt. Abban a korban, mondta a rabbi, a torony építésére használt téglák értékesebbek voltak az embereknél. Ha egy téglát leesett és összetört, szörnyű baj származott belőle. Ha egy ember esett le, az nem számított tragédiának. A pápa ezzel a történettel a személy jelentőségét emelte ki a profitot hozó tárgyakkal szemben. Ha azonban a történetet továbbgondoljuk és a liturgiára alkalmazzuk, akkor megállapíthatjuk, hogy a liturgia végzése néha öncélúvá válik, és az ember már nem számít. A liturgia ünneplésében Isten mellett az ember is fontos és értékes. A kettőt nem kell és nem lehet egymással szembeállítani. A liturgiában természetesen nem önmagunkat ünnepeleljük, de a liturgiát sem csupán önmagáért. Úgy kell dicsőíteni, imádni az Istent, hogy ezáltal a közösség megszentelődjék, találkozzék Istenével, és testvéri közösséggé alakuljon.

A liturgikus cselekmény egy történés. Jeremy Driscoll szavaival élve „valami történik a szentmisén”. Isten cselekszik, és megtanít arra, hogy mi hogyan cselekedjünk. Isten Krisztus által cselekszik a liturgiában, és az ember erre az isteni tettere válaszol. A liturgia egyszerre az ember megszentelése és Isten dicsőítése, az ember válasza. A szentmise, a keresztény élet csúcspontja, nem könnyen elérhető. Erre a csúcsra fokozatosan lehet feljutni. A szentmise találkozás Istennel, Jézus Krisztus által. A találkozás és cselekvés e misztériumában valami mindig rejtve marad, de valami fel is tárul. Valami határozottan jelen van, de meg is haladja a konkrét valóság korlátait. A szentmise liturgiájában állandóan ott van a feszültség az isteni és az emberi valóság között. Ezért tény, hogy nem lehet mindent megérteni és megmagyarázni. Ez viszont nem jelentheti azt, hogy felületesen csak a jelen lévő misztériumot, annak titokzatosságát emeljük ki. A misztérium mélyén jelen lévő és cselekvő Jézus Krisztust kell keresni. Ő az, aki cselekszik, aki a közösséget összegyűjti, aki megszentel, aki által az Atyának hálaáldozatot lehet bemutatni. A liturgia válasz is az isteni cselekvésre, ami viszont a megértést és a tudatos, tevékeny bekapcsolódást is feltételezi. A liturgia szerepét, szellemét Lambert Beauduin belga szerzetes és liturgikus, a 20. századi liturgikus mozgalom egyik fontos képviselője

lője így foglalta össze: a liturgia az egyház tulajdonképpeni, igazi imádása, az egység erőteljes köteléke, amely hitre és a vallásra neveli a híveket. A liturgia az imádság normája, és az egyház az imádság nagy iskolája. Az egyházközségek csak akkor válnak közösséggé, ha a liturgiában a pap és a hívek együtt imádkoznak. Beauduin már 1909-ben, tehát a II. vatikáni zsinat liturgikus reformjának bevezetése előtt megállapította, hogy a hívek maguk keresik az utat Istenhez, és hagyják, hogy a pap egyedül misézzen az oltárnál, mert nem tudnak bekapcsolódni a szentmisébe. A szentmisében jelenvaló misztériummal meg kell ismertetni az embereket, és vallásoktatásban kell őket részesíteni, hogy visszataláljanak a liturgia éltető forrásához. A magánimádságoknak nem a szentmise keretében van a helyük, mert a liturgiába tevékenyen be kell kapcsolódni. A híveket be kell kapcsolni a zsoltószöveg végzésébe is. Az egyház tanít meg arra, hogyan beszéljünk Istennek, a liturgiában pedig az isteni szó fenségével találkozunk.

GYAKORLATI ELVEK

Nevelés, tanítás

Timothy Radcliffe angol domonkos szerzetes szerint a hitről való beszédünk válságban van. Meglátásának igazát mindannyian naponta tapasztaltjuk. Akár a prédikációra gondolunk, akár a hitoktatásra és katekézisre vagy barátokkal, ismerősökkel történő beszélgetéseinkre, érezzük, hogy ma nagyon nehéz megtalálni a helyes szavakat. Nehéz moralizálás, vallásos szentimentalizmus nélkül, esetleg fenyegető prófeciákat vagy jámbor szövegek felmondását kerülvén Istenről beszélni. A liturgia nyelve, a liturgia szelleme évezredek tapasztalatát sűríti magába. Éppen ezért a liturgia nyelve sem érthető önmagától.

A múlt század nagy áttörését jelentette a latin–magyar misekönyv kiadása, mert ezzel a szentmise szövegei érthetővé váltak. Ez volt nagyon sok ember imakönyve. Ebből értették meg a liturgia, a szentmise szellemét. Ami ott történik, az nem a múlt egy döntő eseményének a felidézése, nem valakinek a szándékára, nem egy elhunytért bemutatott engesztelő áldozat csupán, hanem Jézus hangja, Jézus tette. Maga az élő Krisztus jelenik meg közöttünk. Ezért kell a szentmise szövegeiről, a szentmise alkotó elemeiről beszélni és prédikálni.

A II. vatikáni zsinat egyik mottója, X. Szent Piusz pápa gondolatát idézve, hogy a krisztushívők ne mint néma tanúk veyenek részt a szent-

misén, hanem tevékenyen, tudatosan és cselekvően kapcsolódjanak be a szentmisébe. A bevezető gondolat, a felolvasás, a hívek könyörgése, a hálaadás a krisztushívők általános papságának a gyakorlását jelenti, és ettől senkinek sincs joga őket megfosztani. Ezeket vasárnapról vasárnapra megszervezni munkát jelent, vagy munkatársak beszervezését, nevelését, tanítását. Az egyházunkat elhagyók azért csatlakoznak nagy számban más közösségekhez, mert ott az istentisztelet élményt, bekapcsolódást, szóhoz jutást jelent. Az lenne az ideális, ha a plébániaközösségek tagjai azt éreznék, hogy a szentmise ünneplése a közösség, más szóval „az övék”.

A szentségek ünneplése

A szentségek az egyház életjelei, az egyház ünnepei. A szentségek ünneplése hozza létre a közösséget, amely emlékezik, és a jövőbe néz. Ebben a tetteben az egyház nem önmagát ünnepli, hanem az emlékezésben azt a történetet, amelynek önmagát köszönheti, és a jövőbe tekintve azt a reményt, amely élteni. Az ünneplők legfontosabb tette mindig a hálás elfogadás, azoknak az ajándékoknak hálás elfogadása, amelyeket Istentől kapunk a szentségekben.

Az ünneplés a hétköznapok felfüggesztése, megszakítása. Az a célja, hogy olyan közösséget hozzon létre, amely találkozik az üdvösséget adó Istennel. Ez a találkozás pedig mindig az élet minőségi változását feltételezi és eredményezi. A szentségek ünneplése tehát ezek alapján azt jelenti, hogy „a hiteles teológiai gondolkodás nem térhet ki az elől, hogy az ünneplést saját alapjai között tartsa számon”. Ebben az ünneplésben mindenkinek tevékenyen részt kell vennie. „Így a szentségek ünneplésében az egész gyülekezet »leiturgosz« (vagyis a liturgia cselekvője) a maga feladata szerint, de a »Lélek egységében«, aki mindenkiben működik” (KEK 1144.). „A szentségeknek az a rendeltetésük, hogy az embereket megszenteljék, Krisztus testét felépítsék, és az Istennek kijáró tiszteletet megadják, mint jelek pedig a tanítást szolgálják” (SC 59.). Ebben az új szemléletben egyházunk régi tanítása elevenedik meg: a szentségek hatékonyak, mert bennük Krisztus működik. Ő az, aki cselekszik a szentségeiben, hogy közölje a kegyelmet, amelyet a szentség jelez. A kegyelem nem dologi, nem tárgyiasítható, hanem mindig Isten önközlése.

A szentségek nem a kegyelem „eszközei”, hanem a személyes találkozás lehetőségei Jézus Krisztussal. Erre kell megtanítani és nevelni a krisztushívőket. A szentségek a személyes találkozások mellett a közösség ünnepei is. Ezért kérte és írta elő a II. vatikáni zsinat, hogy lehetőleg a

szenzségek ünneplése a szentmise keretében történjen. A szenzségi találkozóra való felkészítésnek éppen ezért pótolhatatlan fontossága van. Ma nagyon sokan az iskolai hittanórán tanultakkal maradnak. A kereszteseli felkészítő, a jegyesoktatás olyan alkalmak és lehetőségek, amelyek révén a lelkipásztornak lehetősége nyílik katekézisre. Nem elég a vallásos ismeretek gyorsalpalásos felújítása, a szertartások begyakorlása. Krisztushoz és a közösséghez lehet visszavezetni az embereket. Örvedetes és követendő gyakorlat, hogy az egyházmegyénk nagyon sok plébániáján a plébános szakemberek és a közösség tagjainak bevonásával tartja ezeket az oktatásokat. A mai ember számára a hitelesség mellett a személyesség döntő fontosságú. Ezt az élményt kellene felébreszteni a szenzségi katekézisek alkalmával. Isten valóságos létező, aki találkozni akar velünk. Ezzel az Istennel a szenzségekben lehet találkozni, azok közösségében, akik a szenzségekben megtapasztalták és megélik Isten jelenlétének, közelségének valóságát.

A szentelmények

Reiner Kaczynski megfogalmazásában az egyház kegyelmi élete nem szűkíthető le a hét szenzségre, annak ellenére sem, hogy a hét szenzség az egyház pótolhatatlan, lényeges életmegnyilvánulása. A szentelmények a szenzségekhez hasonló jelek, amelyek hatásukat az egyház imájából nyerik (ex opere operantis Ecclesiae). A szentelményeket a II. vatikáni zsinat így határozta meg: *A szenzségeken kívül az Anyaszentegyház szentelményeket is alapított. Ezek szent jelek, melyek a szenzségekhez némileg hasonlóan elsősorban lelki hatásokat jeleznek, és azokat az Egyház közbenjárására meg is szerzik. Előkészítik az embereket, hogy a szenzségek sajátos hatásának befogadására, és megszentelik az élet különféle megnyilvánulásait* (SC 60.).

A szentelmények jelen vannak az egyházi év ünneplésében és a szenzségek liturgiájában. A szentelményekkel kapcsolatos helyes keresztesny magatartás, hogy hatásukat ne becsüljük le, és ne is értékeljük túl. A túlértékelés babonás gyakorlatokhoz vezethet, de Isten adományait nem lehet automatikusan megszerezni. Ahol ragaszkodnak a szentelmények különböző formáihoz, ott fenn kell tartani azokat, és tanítani kell a hívőket az áldások és szentelmények helyes értékelésére.

A szentelmények célja, hogy elvezessenek a szenzségi találkozásokhoz. A szentelmények java, hatása az áldás. Ez azt jelenti, hogy egy konkrét személyt vagy tárgyat kivonunk a profán világból, amely a bűn következtében hajlamos az Istentől való elzárkózásra-elszakadásra, és az ő

szolgálatára szenteljük (személyek vagy tárgyak, helyek – templom, oltár, kehely – szentelése). Az áldás másodsor jelentheti Isten segítségének, oltalmának a kérését (Balázs-áldás, házszentelés). Az áldás nem eredményez földöntúli tulajdonságokat a megáldott dolgoknak, hanem azok Isten akarata szerinti használatáért imádkozik az egyház. Ezért minden áldás megszentelő jellegű, Isten jóságára emlékeztet, és hálára indít. Az Ószövetség tanítása szerint az áldás nem az embertől, hanem Istentől jön. Ő áldja meg az embert, a népét, és Jahve áldása tartja fenn az egész világot. Minden áldás tőle van, ezért az ő neve az „áldott”. Isten áldásának teljessége Jézus Krisztusban jött a földre, akiben minden mennyei és lelki áldással megáldott minket (Ef 1,3).

A szentelmények szerepét nem lenne szabad alábecsülni. Van egy fontos és eléggé nem tudatosított hatásuk, amely a személyességgel függ össze. Például a Balázs-áldásban személyesen én kapom az áldást. Nem a tömeg tagjaként, mai divatos kifejezéssel en-gros-ban, hanem én részese-dem az áldásban. Ott és akkor személyesen rám szabva megtapasztalom Isten gondoskodó jóságát.

Összegezve nagyon hasznos lenne a *Liturgikus konstitúció* közös olvasása, magyarázata az ifjúsági órák, a felnőtt katekézisek alkalmával. A liturgia ünneplése, megértése nem csupán a hitet növeli és erősíti, hanem a Krisztussal való találkozás helye és ideje is.

Irodalom

- A II. vatikáni zsinat dokumentumai*, szerk. Diós István, Budapest 2000.
 Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció, *A népi jámborság és liturgia direktórium*, Budapest 2005.
 Driscoll, Jeremy, *Ez történik a szentmisén*, Pannonhalma 2010.
 Beauvuin, Lambert, *Das eigentliche Gebet der Kirche*, LJ 9.4 (1959) 198–202.
 Kaczynski, Reiner, Klärung der Begriffe, in Hans Bernhard Meyer (szerk.), *Gottesdienst der Kirche* 8, Sakramentliche Feiern II. Regensburg, 1984, 237–239.
 Nocke, Franz-Josef, Általános szentségtan II., in Theodor Schneider (szerk.), *A dogmatika kézikönyve*, Budapest, 1997, 195–233.
 Radcliffe, Timothy, *Miért járjunk szentmisére?* Budapest 2011.

Közösségi szentírásolvasás a plébánián

Magos Gyöngyvér

²⁵Erre így szólt: „Ó, ti balgák, milyen nehezen tudjátok elhinni, amit a próféta-
ták jövendöltek. ²⁶Vajon nem ezeket kellett elszenvednie a Messiásnak, hogy
bemehessen dicsőségébe?” ²⁷Aztán Mózesen elkezdve az összes prófétánál
megmagyarázta nekik, amit az Írásokban róla írtak. ²⁸Közben odaértek
a faluhoz, ahová tartottak. Úgy tett, mintha tovább akarna menni. ²⁹De
marasztalták: „Maradj velünk, mert esteledik, és a nap már lemenőben
van.” Betért hát, és velük maradt. ³⁰Amikor az asztalhoz ültek, kezébe vette
a kenyeret, megáldotta, megtörte s odanyújtotta nekik. ³¹Ekkor megnyílt a
szemük s felismerték. De eltűnt a szemük elől. ³²”Hát nem lángolt a szívünk
– mondták –, amikor beszélt az úton és kifejtette az Írásokat?”

(Lk 24,25–32)

JAV. 24. Minden szerveződési forma, mely a maga körében a krisztusi lelkület ápolására törekszik, evangelizáló tényező a plébánián. A lelkipásztor fordítson különleges figyelmet a megújulási mozgalmakhoz tartozó vagy más közösségi kezdeményezésekre (pl. bibliakörök, kisközösségek).

JAV. 235. A világi hívek számára tartsanak bibliaórákat a plébániák keretén belül.

RENDELK. 2. A lelkipásztorkodásban fontos szerepet kell tulajdonítani a biblikus megújulásnak, hogy a hívek olvassák, megértsék és éljék is az igét. Támogatni kell a biblikus apostolkodás kezdeményezéseit.

(A gyulafehérvári főegyházmegye Zsinati könyvének vonatkozó javaslatai és rendelkezései)

„Ti Krisztus teste vagytok, és egyenként tagjai.” (1Kor 12,27)

Magyarázat (1Kor 12,1–31)

Húsz évvel Jézus halála és feltámadása után (51/52-ben) Pál megalakított Korintusban egy keresztény közösséget. Jézus apostola, aki azt a célt tűzte

ki, hogy Isten üzenetét az ő határtalan jóságáról egy zsidóellenes világban hirdesse, néhány évet ebben a kikötővárosban töltött. Amilyen színes és sokrétegű a kikötőváros, olyan élő és színes a közösségi élet, ami ott virágzik.

Két év után kapott Pál egy levelet és szóbeli üzenetet a közösségtől. Időközben működtek a városban más misszionáriusok is, és hithirdetésüknek más hangsúlyt adtak, ez pedig heves vitákhoz és különböző pártok kialakulásához vezetett, a közösséget az összeomlás fenyegette (1Kor 1,10f). A szolidaritás a szegény és gazdag, a tanult és az egyszerű ember, a nő és a férfi között már nem volt olyan meghitt. Véleménykülönbségek, konfliktusok és egoista tendenciák alakultak ki. Az istentiszteleteken és a közösségi találkozásokon káosz uralkodott. Úgy viselkedtek, hogy „ami a szívemen, az a számon” – tehát az emberek dicsérték Istent, meg nem értendő daldogással és azt hitték, hogy a Szentlélek működése így nyilvánul meg életükben. Mások ezt proféciaként értették. A kilátástalan helyzet megoldására diktál Pál egy levelet. Szeretné visszaállítani a régi, jó helyzetet, építő kritikával hozzá akar járulni a közösség egységéhez. Azt szeretné, hogy a Szentlélek, aki létrehozta a közösséget, aki senkit nem zár ki, és mindekit szabad emberré tesz, újra jelen legyen a közösségben. Ő uralkodjon mindenek felett.

A közösség egy test

Pál összehasonlítja a közösséget a testtel, ami több végtagból és szervből áll, és ebben a változatosságban egységet alkot. Ez a kép a „test-egyházzól” többértelmű:

- minden testrész a másakra van utalva, ez a gyengébb tagokról és a szenvedőkről való különös gondoskodást is jelenti: vedd figyelembe
- a testrészek sokfélesége életfontosságú: vigyázat a sokféleségre
- fej nélkül nem működik a szervezet: vigyázat az autoritásra
- a különböző végtagok együttjátszása fontos: törekedjünk az egységre
- ha levágnak egy testrészt, elhal: tartsatok össze
- légzés nélkül meghal a szervezet: legyetek nyitottak a Lélekre, aki éltet

A Lélek egyháza mint test-egyház

Pál a konkrét testről beszél: a Lélek egyháza test-egyház.

A Szentlélek ott mutatkozik meg, ahol minden az összetartásnak, építésnek van alárendelve. A Lélek hatása nem csak „lelki”, hanem „konkrét”, nem csak „egyéni”, hanem ugyanúgy „közösségi, szociális” jellegű is.

A Lélek nem egy kaotikus és kitűnő környezetben jelenik meg, hanem a „rendezett” és „megszokott” közösségi együttélésben. Szemben néhány hívő előszeretettel a „rendkívüli” adományok iránt, a fejlődést a „hétköznapi” együttélés adja. Pál a korintusiak különböző adományaival szemben a legkiválóbb adománynak a szeretetet tartja.

Krisztus teste

Pál a közösséget nem csak egy emberi szervezettel hasonlítja össze, hanem kihangsúlyozza: „Ti Krisztus teste vagytok, és egyenként tagjai”. A megfeszített és feltámadt Krisztus a testén keresztül, a közösségben van jelen a világ számára. A kis élő közösségeknek a legnagyobb érdemük, hogy megtestesítik Krisztust a világban.

A test értelmezését Ernst Kasemann így említi: „A test a mi kapcsolataink a földdel. Minden rossz és minden jó tapasztalatunkat rajta keresztül éljük meg, minden szerencsét és veszélyt, jókedvet és szenvedést, szégyenséget és éhséget, sikert, munkát és vágyakat, fiatalságot és öregséget.”

A megfeszített teste

Pál összekapcsolja a közösségről alkotott képet mint „Krisztus testét” az utolsó vacsorával (1Kor 10,16–17: „Az áldás kelyhe, amelyet megáldunk, nem Krisztus testében való részesedés? És a kenyér, amelyet megtörünk, nem Krisztus testében való részesedés? Mert egy kenyér, egy test vagyunk sokan, hiszen mindnyájan egy kenyérből részesülünk.” És már a levél elején kihangsúlyozza: „Nem akartam másról tudni köztetek, mint Jézus Krisztusról, a megfeszítettéről.” (1Kor 2,2).

A élet odadásának és a kereszt hangsúlyozásának nem az az értelme, hogy dicsőítsük a szenvedést. A kereszt Pál számára kifejezi Jézus életstílusát és helyét a közösségben. A keresztalál annak az eredménye, hogy ő mint ember másokért élt.

Isten ereje és bölcsessége, ahogy ez a megfeszítetté is megnyilatkozott, csak bosszúság és balgaság a világban. És ahogy Jézus a sikertelenek és megvetettek oldalán áll, úgy a közösségnek is ott a helye. A közösséghez való tartozás nem csak azt jelenti, hogy a tagok nem magukhoz, hanem Istenhez tartoznak, és nem maguknak, hanem Istennek élnek, hanem a Krisztus testéhez való tartozás azt jelenti, hogy Jézust mint egyetlen Urunkat ismerjük el. Az életter, ami a testet meghatározza és rendezi, nem az állam, nem a Római Birodalom, hanem Jézus Krisztus a hívők közösségében.

A bibliai szöveg feldolgozása

1. A bibliai szöveg megközelítése

Első körben minden résztvevő összegyűjti színes kártyákra az összes feladatot és funkciót, amelyek az ő közösségében léteznek.

Majd középre helyezünk egy plakátot, melyre egy test körvonala van rajzolva. Az előzőleg megírt kártyákat elosztjuk a rajzon úgy, hogy közben megfontoljuk: Kik azok, akik a közösség „szája” (ezt a funkciót töltik be), vagy a „füle”, kik azok, akik inkább a „kéz” vagy a „láb” pozíciójában vannak, kik azok, akik inkább a „has” szerepét töltik be?

Elmélkedjünk, beszéljük meg:

Milyen részt vállalok a közösségbe: A fejet, amely gondolkodik? A száj szerepét, amely beszél? A kezét, amely cselekszik? A lábát, amely halad előre? A gyomorét, amely emészt? A tüdőét, amely ellát oxigénnel?

Mi tetszik nekem ebben a szerepben? Mi az, ami nehezemre esik? Milyen más szerepet vállalnék szívesen? Melyek azok a szerepek, amelyeket nem tölt be senki? Melyek többszörösen foglaltak, amelyekre leginkább van igény, vagy amelyeket senki sem kedvel? Mit jelent ez a közösség számára?

Egy kis időt szánjunk egyéni megfontolásra, majd cseréljük ki gondolatainkat. Plénumban sorra vesszük a testrészeket „tetőtől talpig”, és megtárgyaljuk átvitt jelentésüket. Címzavakban jegyzetet készítünk a plakátra. Mindenki beírja a rajzon a megfelelő testrészhez a nevét.

2. Találkozás a bibliai szöveggel

Felolvassuk az 1Kor 12,1–31a-t – először felváltva, majd mindenki egyénileg. A csoportvezető felkéri a résztvevőket, hogy összegezzék a szövegben újonnan felfedezett szempontokat: például eddig nem észlelt képességeket/testrészeket, olyan képességeket, amelyek a „lélek ajándékai”, a „gyenge testrészek” különleges jelentését, az egyes testrészek abszolutizálásának veszélyét, a közösséget mint „Krisztus testét”...

Ahol szükséges, a csoportvezető adjon kiegészítő magyarázatokat az 1Kor-hoz, a „test” képehez vagy a szöveg kijelentéseihez.

A következő kérdések alapján beszélgetünk:

Milyen adottságok, képességek és feladatok kerülnek szóba? Hogyan viszonyulnak egymáshoz?

Melyik tag a legszükségesebb?

Mi az együttműködés titka/lelkisége?

Mitől élő a test/a közösség?
Mit jelent a közösségnek, hogy Krisztus valóságos teste?
Milyen szerepe van a Léleknek?
Plénumban megbeszéljük az eredményeket.

3. Vigyük magunkkal az igét

Hogyan viszonyulunk én (mi) a közösség gyenge vagy tisztességtelen tagjaihoz? Mit tehetünk közösségünk (plébániánk) egységéért? Hogyan jeleníthetjük meg Krisztust közösségeinkben, plébániánkon?

A Lélek egyháza mint test-egyház

Minden résztvevő kap egy lapot, amelyen egy ember körvonala látható. Egyénileg, párban vagy kiscsoportokban berajzolják vagy beírják azt, ami szerintük a szöveg alapján a közösségben való együttélés érdekében napjainkban fontos. Ezt követően bemutatják az eredményeket, a lapokat összehasonlítják az első részben elkészített emberi körvonallal. Ebből szülehetnek a közösségi életet segítő konkrét ötletek.

A közösségi képhez felírjuk a 27. verset: „Ti Krisztus teste vagytok, s egyenként tagjai”.

A Lélek egyháza a mi testeink (1Kor 6,19). Csak azután a kötemplomok.
(Kurt Marti)

Verbum
400045 Kolozsvár, A. Einstein u. 2. sz.
Kiadóvezető: Bodó Márta
Egyesületi gondnok: Gál György Attila

Tipográfia és tördelés: Szabó Anikó
Korrektúra: Szabó Beáta
Készült a MEGA PRINT nyomdában
Igazgató: Cristian Sincovici